

KOTI KATOLLA
ULLAKKOASUNTOJA MUSEOKADULLE HELSINKIIN

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Muotoilu- ja taideinstituutti
Sisustusarkkitehtuuri
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto (YAMK)
Degree Programme in Interior Design,
Master of Culture and Arts
International Master of
Interior Architectural Design (IMIAD)
Opinnäytetyö kevät 2014
Outi Pitkänen

TIIVISTELMÄ

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU | Muotoilu- ja taideinstituutti
Sisustusarkkitehtuuri | Ylempi ammattikorkeakoulututkinto (YAMK)
Outi Pitkänen | Opinnäytetyö | kevät 2014 | 172 sivua, 11 liitettä
Työn ohjaajat: Maarit Keto, Elina Rantapuska

AVAINSANAT

ullakko
katto
loft-asuminen
tilasuunnittelu
asuntosuunnittelu
luonnonvalo

KEY WORDS

attic
roof
loft-apartments
interior design
architectural design
natural light
LAHTI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES | Institute of Design and Fine Arts
Interior Architecture | Master of Culture and Arts
Outi Pitkänen | Graduation project | spring 2014: 172 pages, 11 appendices
Instructors of the project: Maarit Keto, Elina Rantapuska

ABSTRACT

Ullakkoasuminen on kasvava trendi kaupungeissa, joissa asuntojen puute keskusta-alueella on yleistynyt ongelma. Kaupunkiasumista arvostetaan entistä enemmän, koska palvelut ja tapahtumat ovat lähellä. Vuodesta 1987 lähtien Helsingissä on ollut voimassa määräajaksi myönnetty alueellinen ullakkorakentamisen poikkeuslupa, joka tänä päivänä uusitaan aina viiden vuoden välein. Kahdessa vuosikymmenessä on sen turvin myönnetty rakennuslupa noin 800 ullakkoasunnolle.

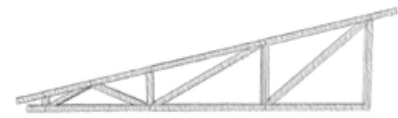
Vanhojen talojen tyhjiä ullakoita kunnostetaan entistä enemmän asumiskäyttöön, mikä mahdollistaa erilaisen kerrostaloasumisen kokonaisuuden kauniilla ja uniikilla kattomaisemalla. Ullakkoja rakennetaan kuitenkin pääosin kantakaupungin vanhoihin taloyhtiöihin, jossa kattomuoto sen sallii. Vanhaa rakennetta ja olemusta pyritään ullakkoasuntosuunnittelussa hyödyntämään, mikä luo lämminhenkisen arvokkaan tunnelman. Haasteellisuutta asunnon laadun ylläpitoon ja valmistumiseen tuo vanhat rakenteet, huonekorkeus ja luonnonvalon vähäinen määrä. Luonnonvalon lisääminen täytyy toteuttaa kaupungin määräysten ehtojen mukaisesti ja kattoon saa tehdä vain tietyn määrän muutoksia. Luonnonvalo on yksi suurista asumisviihtyvyyteen liittyvistä tekijöistä.

Teoriaosuudessa kerättyä ja tutkittua tietoa on pyritty hyödyntämään suunnitelmissa. Työssä on myös hyödynnetty alan kirjallisuutta, artikkeleita, kuvallista materiaalia sekä Arkkitehdit D4 Oy:n suunnittelukohteeseen liittyvää aineistoa. Kohteena on Etu-Töölössä sijaitseva vuonna 1911 rakennettun kerrostalon ullakkoasuntojen suunnittelu. Tilaratkaisuissa käydään läpi huonejakojen valintoja, ikkunoiden ja terassien kokonaisuutta valaisun kannalta sekä materiaalien vaikutusta lopputulokseen. Arkkitehdit D4 Oy:n toimeksiantoon perustuva tilasuunnitelma on toteutettu lupavaiheen arkkitehti- ja sisustuspiirustuksiin asti ja opinnäytetyössä esitettävä visualisointi on esitetty fiktiivisenä osuutena. Työn tavoitteena on ollut luoda asunnoista tilaratkaisullisesti toimivia ja persoonallisia. Ullakon olemus säilyy osana uutta kokonaisuutta ja vanhat rakenteet ovat sovitettuina osaksi tilaa ja sisustusta. Lopputuloksena on yksinkertaisen persoonallisia ja kauniita koteja katolle.

Attic apartments is a progressing trend in cities where especially in the centers the lack of apartments is a growing problem. Living in the city, where facilities, services and happenings are close is valued more closely. From the year 1987 the city of Helsinki has granted a regional exemption for attic construction which is renewed in every five years. In two decades there has been permission granted for approximately over 800 attic apartments.

The attics of the old buildings are renovated more for living purposes, which allows a possibility for different apartment entirety with a beautiful and unique roof scenery. The attics are built and renovated mostly only at the inner city of old houses, if the roof shape allows it. The old structure and essence of the attic will be attended to take advantage in the architectural and interior designing, when the warmth and dignity in the design will be achieved. The challenge with maintaining the quality of the apartments comes along with the structural elements, room height and lack of natural light. Adding natural light must be done under the terms and regulations and only limited number of changes to be made in the old roof. Natural light is a big requirement for livable space.

The theoretical part of the collected research data have been made to take advantage of the plans. The work is also utilized in the field of literature, articles, visual material and Arkkitehdit D4 Oy's data related to the project. The site is an old jugend building from the 1911 in Etu-töölö, Helsinki. The chosen interior solutions will walk you through the choices made within the plans, windows and terraces as well as materials in the final result. Based on the mandate of Architects D4 Oy, the architectural plans has been implemented to the authorization phase and the visualization is presented in this thesis on a fictional part. The goal was to create homes with functional and individual conclusions, where old structures are adapted into the space and décor, and the essence of the attic remains as part of the new system. The end result is simply personal and beautiful homes on the roof.

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä
Abstract
Alkusanat

1. JOHDANTO.....8

- 1.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet9
- 1.2 Tutkimuksen rajaus10

2 KOHDE.....12

- 2.1 Kohteen yleistiedot13
- 2.2 Toimeksiantaja ja osapuolet15
- 2.3 Suunniteltavat tilat16
- 2.4 Etu-Töölön arkkitehtuuri18
- 2.5 Uudenmaan ympäristökeskuksen poikkeamislupa24
- 2.6 Mahdollisuudet ja haasteet30

3 ULLAKKO RAKENNUSOSANA.....34

- 3.1 Ullakkorakentamisen lähtökohdista35
- 3.2 Ullakoiden historia36
- 3.3 Ullakoiden rakenteista ja tyypeistä.....38

4 ULLAKKORAKENTAMINEN.....40

- 4.1 Ullakko tutkimuskohtena41
- 4.2 Haastattelu tutkimusmenetelmänä42
- 4.3 Ullakko rakennuskohtena43
- 4.4 Ullakkorakentamiseen liittyvät määräykset ja ohjeet48

5 ULLAKKOKOhteita.....58

6 TAVOITTEET JA RAJAUS.....68

- 6.1 Valittu kohde ja rajaus70
- 6.2 Ullakon ongelmat71
- 6.3 Tavoitteet81

7 SUUNNITTELUPROSESSI.....84

- 7.1 Suunnittelun lähtökohdat86
- 7.2 Asuntosuunnittelu90
- 7.3 Pinnat ja materiaalit109
- 7.4 Rakenteet115
- 7.5 Valaistus116
- 7.6 Tyylimaailma122

8 TILASUUNNITELMA.....126

9 ARVIOINTI.....160

- 9.1 Prosessi.....160
- 9.2 Lopputulos.....162

LÄHTEET JA LIITTEET

1. JOHDANTO

1.1 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyöni tutkimuksen aihealue rajoittuu pitkälti ullakkojen käyttötarkoituksen muutokseen, siihen liittyvään lainsäädäntöön ja suunnitteluohjeisiin sekä ullakkoasuntojen tilasuunnitteluun liittyviin haasteisiin.

Rakennus tehdään käyttöä varten. Käyttötarkoituksen tehtävänä on määritellä millaiseen toimintaan rakennusta käytetään. Käyttötarkoitus voi muuttua kun yksi käyttäjä lähtee talosta ja toinen tulee tilalle. Toiminta voi muuttua ja kehittyä toiseksi myös saman käyttäjän aikana; esimerkiksi kun varastotilana oleva ullakko korjataan asuintilana toimivaksi ullakoksi. Aina säästävämpi tapa on muuttaa käyttötarkoitusta kuin rakennusta (Väisänen 2002, 16). Käyttötarkoituksen muuttuessa tärkeiksi asioiksi nousevat arvot ja tavoitteet siitä, millaiseksi tuleva tila halutaan muokata. Tavoitteiden määrittelyssä mukana kulkevat mukana aina mahdollisuudet ja valinnat. Korjausten ja muutosten suunnittelu vaatii aina korkeaa ja laajaa ammattitaitoa sekä runsaasti aikaa.

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen tavoite on ymmärtää tilan rajallisuus, paikallistaa suunnittelun lähtökohtaiset ongelmat sekä pyrkiä käyttötarkoituksen muutoksessa luomaan uutta asuintilaa, joka on samalla funktionaalisesti toimiva ja käytännöllisen tilasuunnittelun tulos. Tässä opinnäytetyössä pyritään tutustumaan ja ymmärtämään ullakon vaatimuksia arkkitehtuurillisesti sekä rakentamisen vaikeustasoa. Tutkimuksessa käytetään hyödyksi rakennuslainsäädäntöä ja uusinta ullakkorakentamisen raporttia Helsingin kaupungin ohjeistuksen mukaan. Näissä on eritelty ja määrätty ullakkorakentamisen standardirakentamisohjeet. Ullakkorakentamisen tutkimuksessa on myös haastateltu rakennusalan ammattilaisia.

1.2 TUTKIMUKSEN RAJAUS

Tutkimukseni rajautuu ullakkokerrokseen eikä siis koko rakennuksen asuintilojen suunnitteluun. Tutkimuskohteenani toimii itse ullakko ja sen suunnittelu, mitä ongelmia ullakkorakentamiseen liittyy ja miten tilaa voidaan muokata mahdollisuuksien mukaan.

Koska tutkimukseni yksi keskeisiä tavoitteita on luoda selkeä ja toimiva tila, joudun tällöin kartoittamaan ullakon olemassa olevat ongelmat sekä rajaamaan näistä ongelmista suurimmat. Ullakolla tila on usein matalaa ja pimeää eivätkä olemassa olevat hormit ja rakenteet ole muutoksen kestäviä elementtejä, mikä rajoittaa suunniteltavaa tilaa. Yksi keskeisistä ja suurista rajaavista ongelmakohdista, joihin työssäni keskityn tulee olemaan luonnonvalon vähyys ja keinovalon suuri tarve. Tämä tekijä erottaa ullakotiloihin rakennetut asunnot normaaleista asuinkäyttöön tarkoitetuista tiloista ja on myös tärkeä tekijä asukkaiden hyvinvoinnin näkökulmasta. Kolmantena rajaavana tekijänä tutkimuksessa toimii rakennuslainsäädäntö ja ullakkorakentamista koskevat suojele- ja rakentamismääräykset.

HELSINGIN KATTOMAISEMAA

2 KOHDE

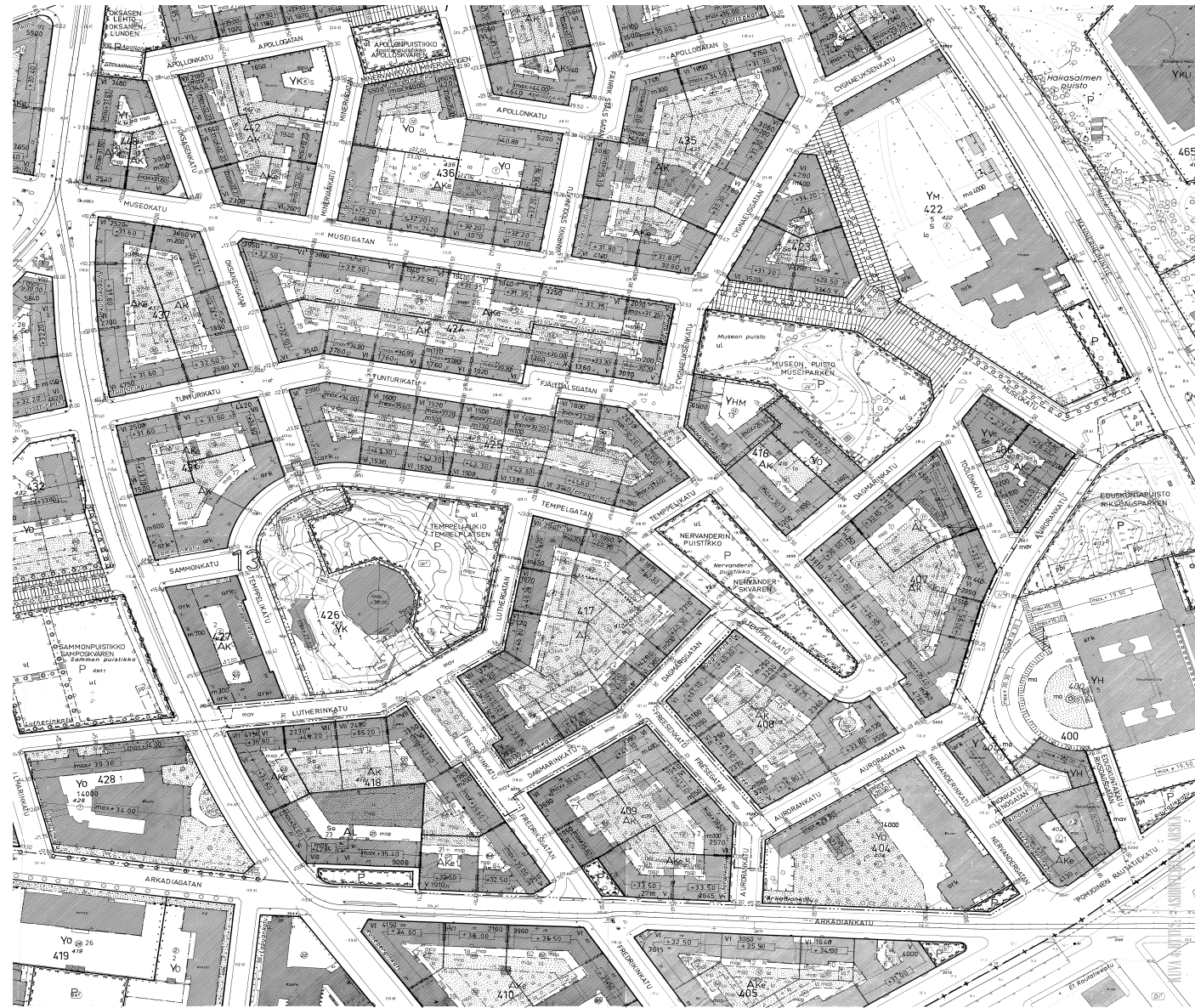
2.1 KOHTEEN YLEISTIEDOT

Kiinteistö sijaitsee Helsingin Töölössä, osoitteessa Museokatu 5. Talo on valmistunut vuonna 1911, ja se on kuusikerroksinen asuinrakennus. Talossa on viisi porrashuonetta, 37 asuinhuoneistoa ja 13 liikehuoneistoa sekä lisäksi yhteisiä tiloja. Pääasiallinen rakennusaine on tiili. Rakennuksen tilavuus on n. 15000 m³ ja huoneistojen pinta-ala n. 2920 m². Rakennus on liitetty kaupungin vesi-, viemäri- ja kaukolämpöverkkoon sekä kaasuverkkoon. Vesi- ja viemäriputkistot on uusittu 1960-luvulla. Irtaimistokomerot on sijoitettu kellarikerrokseen ja ullakolle. Kellarissa ovat lisäksi mm. talopesula ja lämmönjakuhuone. Ullakolla on irtaimistovarastojen lisäksi kuivausullakot ja hissien konehuoneet.

Rakennuksen alkuperäinen suunnittelija on rakennusmestari Juho Wihtori Tikka ja valmistuessaan vuonna 1911 siinä oli 5 asuinkerrosta, kellarikerros ja ullakko. Siten ylin 6. kerros, nykyinen ullakko ja vesikatto ovat peräisin 1930-luvulta. 6. kerroksen ikkunoissa onkin havaittavissa funktionalismin piirteitä, etenkin Museokadun ja Cygnaeuksenkadun kulman ympäri kiertyvässä nauhaikkunassa. Ilmeisesti samaan aikaan em. korotuksen kanssa on rakennettu hissit kaikkiin porrashuoneisiin lukuunottamatta B-porrasta, jossa hissi on ollut vuoden 1911 piirustusten mukaan jo rakennuksen valmistumisesta lähtien.

Julkisivut on kunnostettu vuonna 1989, jolloin rakennus on saanut nykyisen värityksen. Julkisivuremontin yhteydessä on uusittu myös kaikki ikkunat niin kadun kuin pihan puolellakin. Uusimisen yhteydessä puitejako on selvästi harventunut alkuperäisestä.

Rakennuksessa on parhaillaan menossa linjasaneeraus, jossa vesijohdot, viemärit, sähkö-, tele- ja tietoliikennekaapelit uusitaan sekä kaikki märkätilat kunnostetaan. Linjasaneeraus valmistuu vuoden 2014 kesällä. Saneerauksen yhteydessä uudistetaan myös kellaritiloja siten, että kaikille asunnoille saadaan uudet vähintään 2 m² suuruiset irtaimistovarastot kellarisiin (myös mahdollisille ullakkoasunnoille).

Asemakaavaote

2.2 TOIMEKSIANTAJA JA OSAPUOLET

RAKENNUTTAJA:

Osakeyhtiö MUSEOKATU n:o 5, Museokatu 5, 00100 Helsinki

Yhteyshenkilöt:

Isännöitsijäpalvelu Oy / isännöitsijä Timo Ala-Heikkilä

ARK-SUUNNITTELU:

Arkkitehdit D4 Oy / Jarmo Saari & Outi Pitkänen

Otsonkallio 2, 02110 ESPOO

LVI-SUUNNITTELU:

Tubular Oy / Aki Nissinen

RAKENNESUUNNITTELU:

Insinööritoimisto RJ Heiskanen Oy / Juho Mäki

2.3 SUUNNITELTAVAT TILAT

Pääasiallinen kohde on ullakko, mihin on tarkoitus suunnitella uusia asuinhuoneistoja. Ullakon rakentamiskelpoisiin tiloihin mahtuu noin viisi tai kuusi uutta asuntoa, vaihtoehtojen mukaan. Terrassin sijoitus tapahtuu pihan sisäpuolelle lainsäädännön mukaisesti, tarkoituksena saada ullakolle lisää luonnonvaloa ja näkymää kattojen ylle. Samaten uusien isojen kattolyhtyjen tarkoitus on saada valaistusta ja avaruutta tilaan parantamiseksi, näiden sijoituessa katukuvan julkisivun puolelle.

Museokatu 5 ullakon nykytila

Haluttu tyyliasuunta

Huoneistoista pyritään tekemään mahdollisimman yksinkertaisia ja selkeitä, jättäen olemassa olevat hormistot ja puupalkisto osittain näkyville hyödyntäen näitä erikoisia elementtejä sisustuksessa. Ideana olisi jättää väliseinät asuinhuoneiden välillä pois; rakennusvalvonnan suosituksen mukaan, jottei tilasta tule ns. laatikkomainen tai ahdas. Asukas saa kuitenkin itse määrittää laitetaanko tiloihin väliseiniä vai hoidetaanko tilanjako kirjahyllyin tai muilla erilaisilla sisustusratkaisuilla. Suunnitelmissani hyödynnän molempia skenaarioita. Pakolliset märkätilat suojataan tarvittavin väliseinin.

Tarkoituksena on suunnitella kaunista, toimivaa ja viihtyisää asuintilaa, kuitenkin luonteeltaan uniikkeja ja laadukkaita koteja kattojen keskellä.

2.4 ETU-TÖÖLÖN ARKKITEHTUURI

Etu-Töölö kuuluu tänä päivänä Helsingin kaupungin arvostetuimpiin osiin.

Etu-Töölön asuinkaupunginosassa näkyy hyvin 1900-luvun alkupuolen kaupunkisuunnittelulle ominaisimpia tavoitteita: alueen asemakaava heijastaa orgaanisen kaupunkisuunnittelun ja rakentamistapa yhtenäisen kaupunkikuvan ihanteita.

Töölö on alunperin rakennettu keskiluokan asuinkaupunginosaksi ja alueen ensimmäiset korttelit rakennettiin 1910-luvun alussa. Ensimmäiset jugendtyyliset kerrostalot rakennettiin etupäässä Kansallismuseon läheisyyteen.

Etu-Töölön asemakaava on 1900-luvun alussa vaikuttaneiden vanhemman ja nuoremman arkkitehtisukupolven tavoitteiden kompromissi: katulinjat ovat suurempia, kadut, korttelit ja tontit kooltaan yhdenmukaisempia ja suurempia (RKY, Museovirasto).

1910–1930-luvuilla tiiviiksi rakennettu kaupunginosa on yhtenäinen alue, jolle ovat ominaisia korkeiden rakennuksien sisälle sulkemat suuret rakennetut umpikorttelit, jotka luovat yhtenäisiä katunäkymiä, kuten esimerkiksi Museokatu, Runeberginkatu, Hesperiankadut ja Hesperianpuisto, Mechelininkatu, Caloniuksenkatu, Väinämöisenkatu, Sammonkatu sekä Tunturikatu. Kaupunkikuvassa lomittuvat rakennustyyliessä myöhäisjugend, 1920-luvun klassismi ja alkava funktionalismi. Alue on rakennettu vaikeaan kallioiseen maastoon ja sen erottaa tiiviistä rakennustyylistä ja punatiilisistä korkeista kerrostaloista.

1910-luvun jugendiksi tai art nouveauksi kutsuttu uusi, kertaustyylien kierteen katkaiseva suuntaus levisi Keski-Euroopasta Suomeen 1890-luvulla. Etu-Töölön 1910-luvulla rakennettu asuntoarkkitehtuuri edustaa jo myöhäisjugendia, koristeaiheet ovat maltillisia ja ennakoivat siirtymää kohti 1920-luvun klassismia. Talojen julkisivujen koristeornamentit perustuvat abstrakteihin kuvioihin ja ikkunoiden sekä erkkereiden sommittelu on säännöllistä.

Julkisivujen lisäksi vakiintui myös asuntojen pohjaratkaisujen toistaminen. Julkisivujen vaihtelevuus säilyi käsityövaltaisen rakentamistavan ja yksilöllisen koristelun ansiosta. 1920-luvun kaupunkikuvasta on löydettävissä renessanssi-aihteita sekä tyylieltyjä klassisia yksityiskohtia, kuten esimerkiksi medaljonkeja, frontoneita eli päätykolmioita, pilastereita ja ornamentteja. Koristelua on lisätty tavallisimmin kehystämään ovia ja ikkunoita.

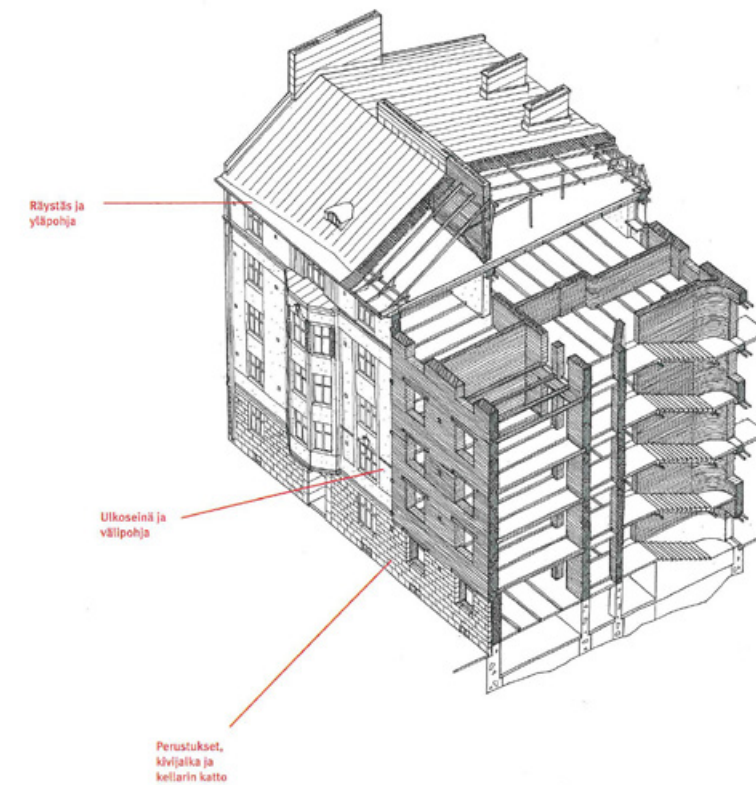
Etu-Töölön julkisivujen jäsentelyssä käytetään renessanssipalatsista peräisin olevaa kolmijakoa:

1. katutasen kerros on kivijalkana,
2. välikerrokset ns. juhla-kerrosten tapaan runsaimmin koristeltuina, ylin kerros omanaan, usein sisäänpäin porrastettuna,w
3. kerrosjaot on erotettu toisistaan vaakalistoin.

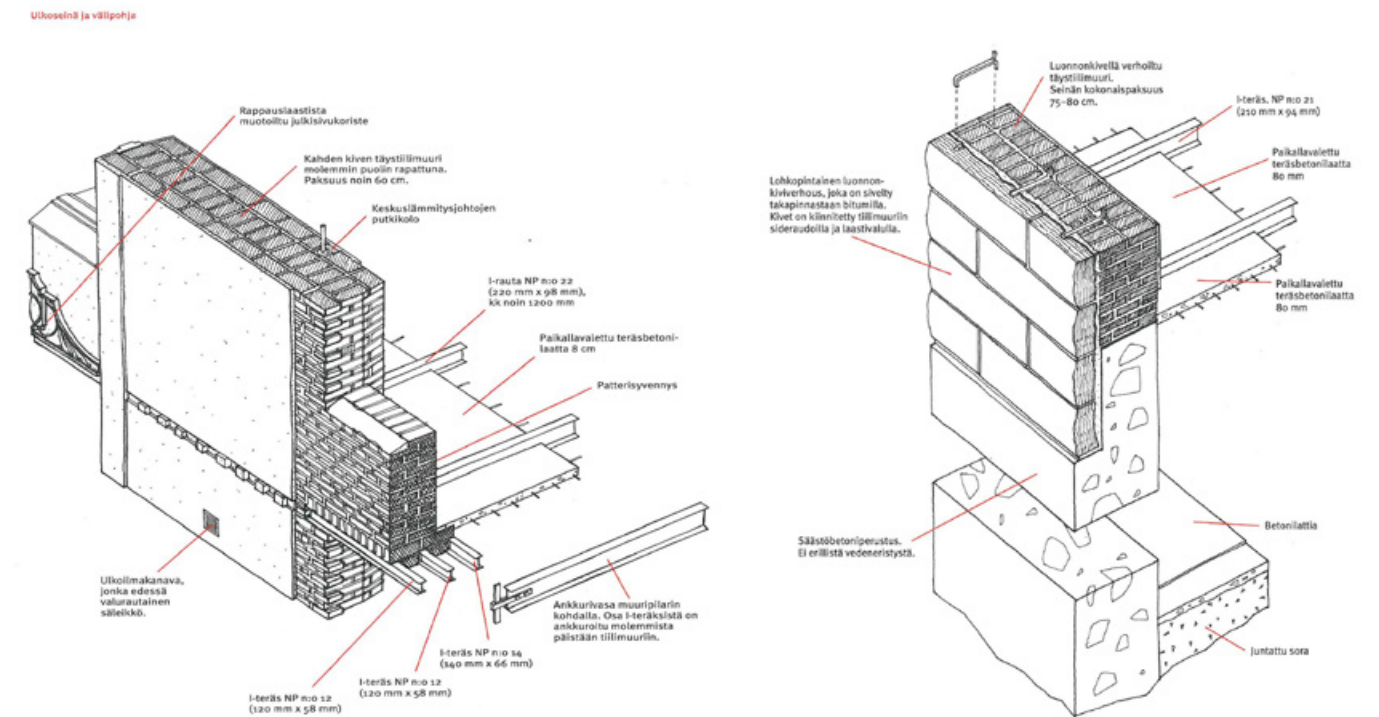
Asuinrakennusten töölöläinen piirre on tummaksi poltetun tiilen käyttö muuratuissa julkisivuissa. Vuosisadan vaihteessa oli tehty tiilijulkisivuja vain vähän, syynä tähän olivat tuontitiilen korkea hinta. Tiilijulkisivuista tehtiin Etu-Töölössä sileitä ja muurimaisia, ja niitä aukottavat säännöllisesti sommitellut ikkunat (Etu-Töölö, Wikipedia).

Museokatu 5 lukeutuu siis hyvin historialliseen, rakennussuojelun alaiseen kaupunginosaan, jonka tarkoituksena on säilyttää arkkitehtuurilliset ominaispiirteet ja julkisivuihin suunnitteilla olevat muutokset täytyy hyväksyttää rakennusvalvonnassa.

Ullakkohanke suunnitellaan tämän ohjenuoran perustein; rakennuksen historialliset ja rakennustaiteelliset ominaispiirteet huomioiden.

KUVA 11

KUVA 12

KUVA 13

2.5 UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUKSEN POIKKEAMISLUPA

Ohessa hankesuunnitelman ote, jossa käsitellään poikkeusluvan kohtia, jotka Museokatu 5 asuinkerrostalon on täytettävä:

Uudenmaan ympäristökeskus on 23.2.2009 antamallaan päätöksellä myöntänyt poikkeamisluvan ullakon käytölle asuinrakentamiseen Helsingin kaupungin kaikilla asuinkerrostaloalueilla. Uudenmaan ympäristökeskus on myöntänyt poikkeuksen seuraavin ehdoin:

(Poikkeamispäätös, Rakennusvalvontavirasto, Ullakkorakentaminen)

“1. Kiinteistöllä on sen rakennusten, vapaa-alueiden, sijainnin ja ympäristön puolesta hyvät edellytykset ullakkorakentamiseen ja rakentaminen täyttää asumishygienian perusvaatimukset. Poikkeamisen piiriin kuuluvat myös ne ydinkeskustassa yleiskaava 2002 keskustatoimintojen alueella sijaitsevat rakennukset, jotka on alun perin rakennettu asuinkerrostaloiksi ja joissa on nykyisin sekä asuin- että liiketiloja.”

Osakeyhtiö Museokatu N:o 5 asuinkerrostalo täyttää em. ehdossa 1 mainitut edellytykset.

“2. Rakentamisen yhteydessä tehdään tarpeellisia parannuksia kiinteistön asukkaiden yhteistiloihin ja asumisviihtyisyyteen (esim. jätehuoltojärjestelyt, leikkipaikat, oleskelualueet, istutukset, sauna-, pesula-, säilytys-, harraste- ja kokoontumistilat).”

Kiinteistössä on aloitettu linjasaneeraus kesäkuussa 2013. Linjasaneerauksen suunnittelussa otettiin huomioon mahdollinen ullakkoasuntojen rakentaminen paitsi teknisten järjestelmien osalta.

Ullakkoasuntojen suunnittelun yhteydessä laaditaan pihasuunnitelma ottaen huomioon mm. jätehuoltojärjestelyt, polkupyörien ulkosäilytyksen, istutukset ja oleskelualueet sekä leikkipaikat. Ullakolle on asuntoihin suunnitteilla saunat.

Julkisivuista käy ilmi että Cygnaeuksenkadulla olevassa kerrostalossa on rakennettu kattoikkunat, vuonna 2002 ja täten pyritään Museokadun tuleviin kattoikkunat tekemään samalla periaatteella.

“3. Rakentaminen tapahtuu pääasiallisesti olemassa olevan katon sisäpuolella. Olemassa olevan ullakon tulee olla riittävän korkea asuntojen rakentamiseen. Ullakon sisätilan vapaa korkeus katon harjan kohdalla on olemassa olevan ullakon lattiasta ullakon yläpohjan kantavan rakenteen alapintaan oltava yleensä vähintään 3,5 metriä. Ullakko-rakentamisen lähtökohtana tulee olla rakennuksen ominaispiirteet. Ullakolla tehtävien järjestelyjen on perustuttava olemassa olevaan tilaan. Katon harjan korottaminen edellyttää kaupunkisuunnitteluviraston ja kaupunginmuseon puoltavaa lausuntoa. Perusteena voi olla rakennuksen katon nykyisen tason mataluus verrattuna viereisiin kattokorkeuksiin, ja jos vähäisellä korottamisella voidaan kaupunkikuvaa eheyttää ja parantaa.”

Rakentaminen tapahtuu pääasiallisesti olemassa olevan katon sisäpuolella seuraavin poikkeuksin:

Katon lappeeseen tehdään sekä Cygnaeuksenkadun että Museokadun puolella uusia kattoikkunoita / kattolyhtyjä, joiden kohdalla vesikate korotetaan. Em. ikkunat tehdään noudattaen alemman kerroksen ikkunalinjoja ja alapuolisten ikkunoiden leveyttä. Vastaavaa ikkunaratkaisua on käytetty Cygnaeuksenkadun toisella puolella olevassa saman aikakauden asuinkerrostalossa, jossa ullakko on muutettu asuinhuoneistoiksi vuonna 2002.

Pihan puolella katonlappeeseen tehdään vastaavia kattoikkunoita kuin kadun puolellakin, sekä lisäksi huoneistoihin liittyvät kattoterassit. Cygnaeuksenkadun ja Museokadun kulmauksessa olevaan kaarevaan vesikaton osaan ei tehdä kattoikkunoita eikä muutoksia.

Ullakon vapaakorkeus harjan kohdalla on tällä hetkellä n. 3,9 metriä (harjan suuntaisten puupalkkien alapinnan korkeus ullakon lattiasta), eikä harjakorkeutta tarvitse korottaa. Ullakkoasuntojen huoneistojako ja tilajärjestelyt perustuvat pääasiallisesti olemassa olevaan tilaan ja rakenteisiin.“

4. Rakennuksen sisäisiä ja ulkoisia arkkitehtonisia arvoja ei turmella. Rakennustaiteellisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa rakennuksissa rajoitetaan sellaista ullakkorakentamista, joka aiheuttaisi muutoksia vesikattoon tai muulla tavoin heikentäisi rakennuksen arvoa. Tämä päätös ei sisällä poikkeamista rakennuksen suojelua koskevasta kaavamääräyksistä.”

Asemakaavassa ko. tonttia koskee So-suojelumääräys:

Tontilla oleva rakennus on historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokas. Rakennusta ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä.

Em. kaavamääräyksessä ei ole asetettu ehtoja mahdollisille muutoksille, vaan se ottaa kantaa ainoastaan rakennuksen mahdolliseen purkamiseen. Ullakkorakentamisen suunnitelmat pyritään laatimaan vaalien rakennuksen sisäisiä ja ulkoisia arkkitehtonisia arvoja. Vesikattoon tehtävät muutokset tullaan suunnittelemaan siten, että ne mahdollisimman luontevasti istuvat kokonaisuuteen tuoden yhden ajallisen kerrostuman lisää.w

“5. Kaupunkikuvallisten arvojen säilyttäminen on ullakkorakentamisessa turvattava. Erityisesti tämä korostuu avoimeen kaupunkitilaan, aukioihin, mereen ja puistoihin rajoittuvilla alueilla ja kaupunkikuvallisesti yhtenäisillä alueilla.”

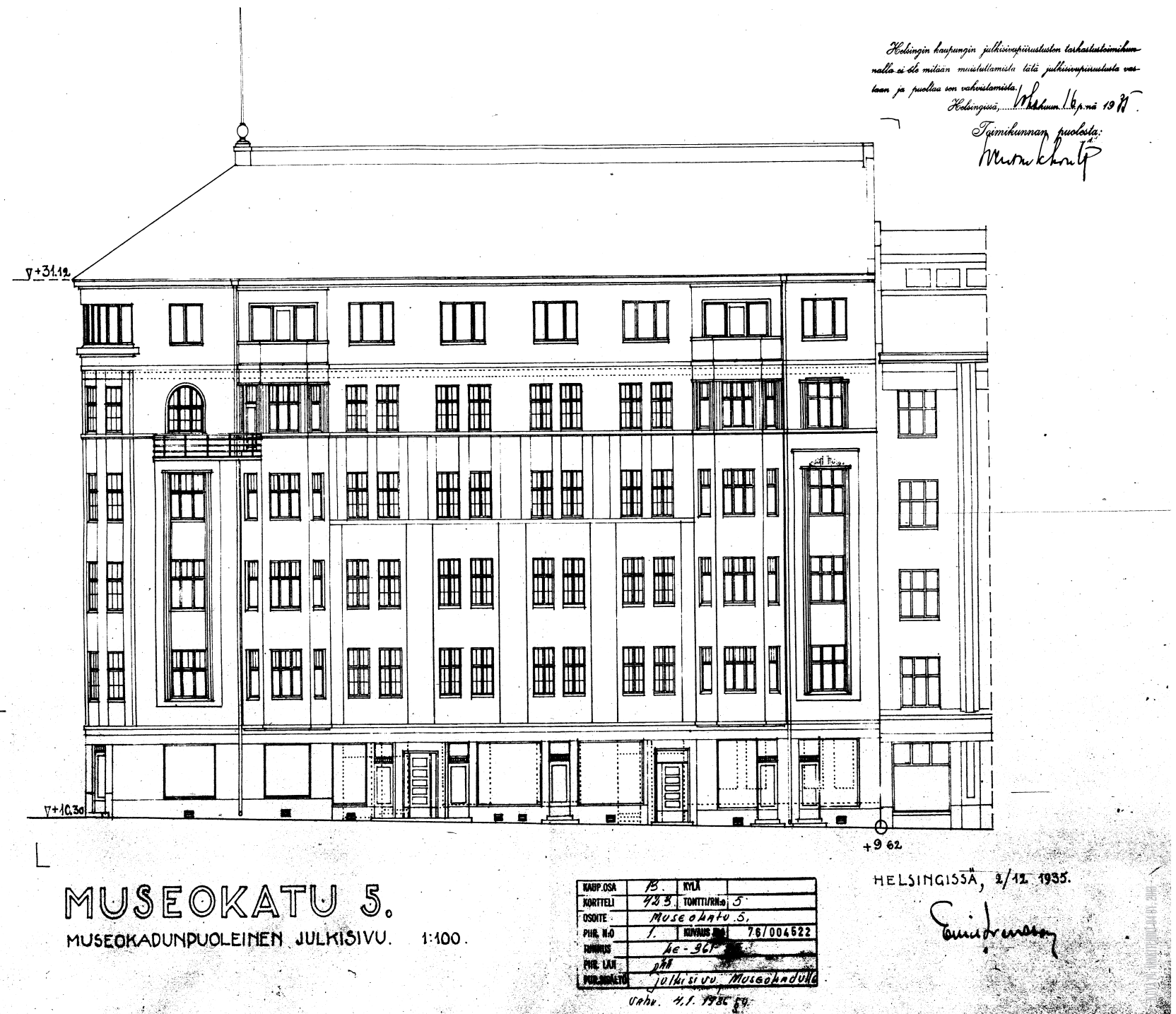
Ullakkorakentaminen ei tuo olennaista muutosta ko. alueen kaupunkikuvaan.

"6. Ennen rakennusluvan myöntämistä ullakolle rakennettavien asuntojen osalta tulee selvittää mahdollisten uusien autopaikkojen tarve ja sijainti."

Alueella on kadunvarsipaikoitus. Piha-alueelle ei sijoiteta autopaikkoja, vaan piha varataan/suunnitellaan asukkaiden ulko-oleskeluun ottaen huomioon polkupyörien ja jätteastioiden sijoitus.

Alkuperäinen julkisivupiirros Museokadun puolelta

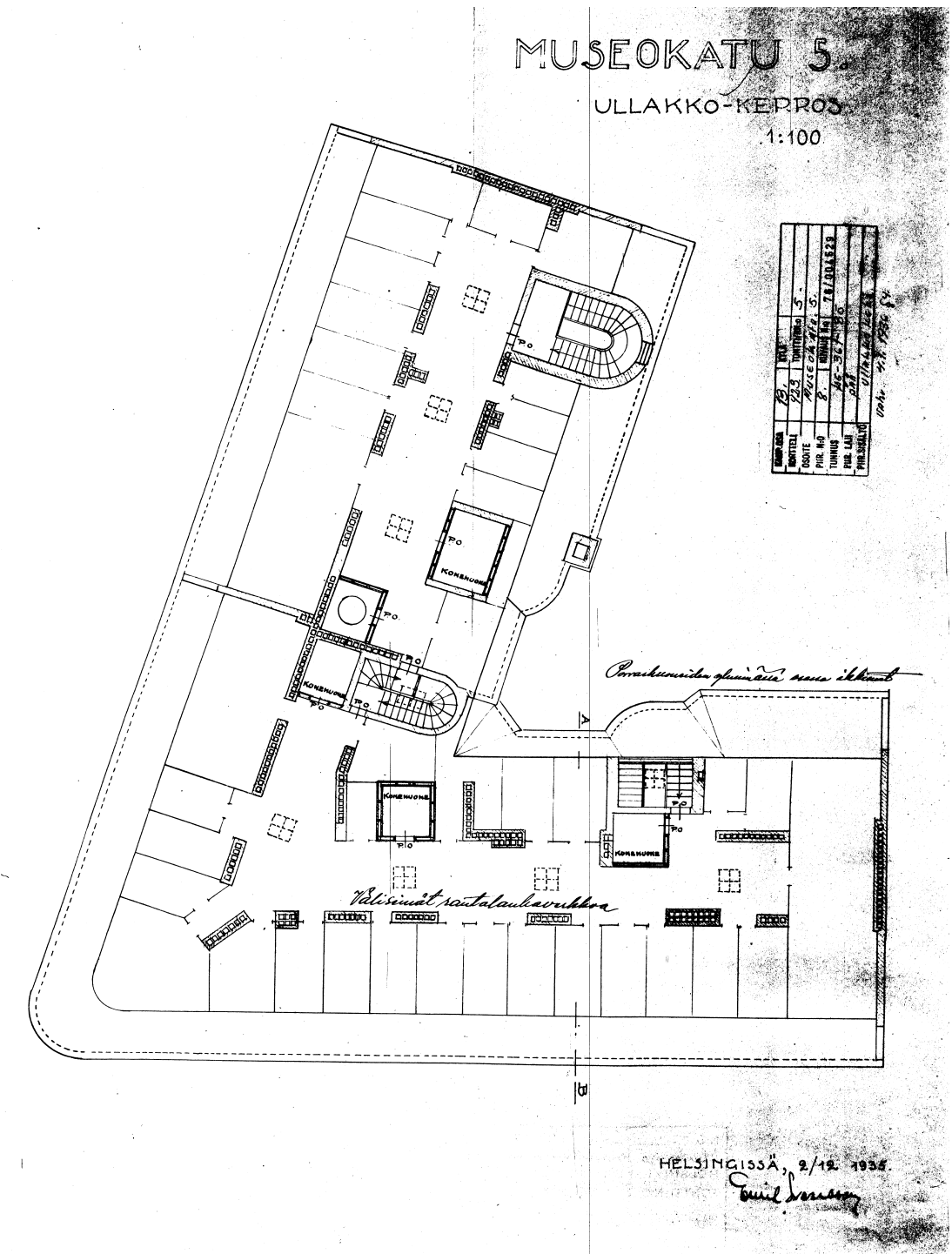

2.6 MAHDOLLISUUDET JA HAASTEET

Tilan monimutkaisuus, ahtaus, pimeys, kantavat palkistot sekä lattioiden tasoerot tuovat omat haasteensa suunnittelun lähtökohtiin. Näitä kulmakiviä voidaan kuitenkin hyödyntää sisustuksen näkökulmasta jolloin voidaan saada aikaiseksi toimivia ja yksityiskohtaisia ratkaisuja. Sydänmuurien ja puupalkistojen sisällyttäminen sisustukseen voidaan kääntää haasteista hyödyksi, kun näiden purkaminen ei ole rakenteellisesti mahdollista.

Ahtaasta tilasta pitäisi saada toimiva, avara kokonaisuus joka on suunnittelun ja designin kulmakivi. Hyvällä ja toimivalla suunnitelmalla on mahdollista saada aikaiseksi laadukkaita asuntokokonaisuuksia näköalalla varustetulla kattonäkymällä, sekä luoda tila jossa kalteva katto, seinärakenteet ja vanhat puupalkistot rikastatuttavat asunnon sisustusta.

Ullakon tilan kannalta, joka kattaa noin 460-520m² rakennettavaa huoneistopinta-alaa, mahdollisuuksia on useita. Ullakkolle tällöin voidaan rakentaa noin viisi tai kuusi isoa asuntoa, jokaiselle sisäpihalle aukeavat terassit ja huoneistokohtaiset saunat. Myös vaihtoehtoina voidaan miettiä itse kiinteistön omia kattosaunatiloja, mutta tässä opinnäytetyön tapauksessa suunnittelu keskittyy itse asuintilojen suunnitteluun. Pohjapiirustuksista näkee, mitä ongelmia tiloissa asuntosuunnittelun kesken voi esiintyä.

Helsingin kaupungin rakennusviraston poikkeamispäätöksessä ullakkotyöryhmän toiveena on haluttu nostaa esiin mahdollisuus toteuttaa varustetasoltaan ja viimeistelyltään myös pelkistetympiä asuntoratkaisuja. Myös on korostettu tarvetta laadukkaisiin sekä innovatiivisiin suunnitelmiin.

(RY, Rakennettu ympäristö)

Tavoitteeksi asennetaan siis tilasuunnittelun peruslähtökohdat ja laadukas lopputulos.

Ullakkoasunto Punavuoressa. Suunnittelu ja kuva:
Pekka Littow / Littow Architects.

3 ULLAKKO RAKENNUSOSANA

www.fatihzengin.de

3.1. ULLAKKORAKENTAMISEN LÄHTÖKOHDISTA

Ullakkorakentamisen keskeisenä ajatuksena on tuoda kaupunkikeskustoihin lisää asuintiloja. Ullakkorakentaminen on otettu myönteisesti vastaan, mutta hanke on pitkä ja vaativa vanhojen rakennusten kunnan sekä ullakon rakenteiden suhteen.

Ullakkorakentaminen on erikoisrakentamista, jossa tilankäyttö saattaa poiketa normaaliasuntojen suunnittelusta. Asuntoratkaisut ja materiaalivalinnat ovat usein pelkistetyimmät tilan puutteen vuoksi. Suunnittelussa tuleekin hyödyntää ullakon omia ominaisuuksia sekä tilan erikoislaatuisuutta, olemassa olevia rakenteita kuten puupalkistoja ja sydänmuureja mahdollisuuksien mukaan.

Ullakkoasunnot ja ullakkoateljeet ovat yleistyneet Suomessa vasta 1980-luvulla. Nykyään ullakkoasuntoja rakennetaan Helsinkiin vuosittain noin. 20-30kpl. (Salastie, 2013)

Kattojen ylle tuleva koti on lähimpänä omakotiasumista keskellä kaupungilla, ylhäällä ei kuulu katujen ruuhkat ja kiireet eikä näköalassa näy muuta kuin kaunista ja joiltain osin historiallista kattomaisemaa. Vanhoissa rakennuksissa ullakko onkin usein ainoa tila, joka on säilynyt alkuperäisessä muodossaan, säilyttäen tällöin 'aitouden', selvästi havaittavissa olevan iän sekä tunnelman. (Tommila, 1990, 7,16)

3.2 ULLAKOIDEN HISTORIA

”Ullakkoasuminen koki läpimurron toisen maailmansodan jälkeen pommitusten vaurioita korjatessa. Asuntopula ja kattokerrosten tuhot tuottivat vanhojen rakennusten yläpuolelle uutta asumista. Tämä asumismuoto on tullut yhä yleisemmäksi, kun kaupunki on tukenut sitä poikkeusluvin ja erillisin säännöksin. Ullakolle ei kaupunkimaisema kuitenkaan näyttäydy muuna kuin kattomaisemana. Ullakkosaunasta näkyy ullakkoasuntoja ja kattoja, torneja ja piippuja. Tämä johtuu siitä, että räystäslista on kautta aikojen asettunut samalle korkeudelle samankaltaisissa taloissa samankaltaisessa kaavallisessa tilanteessa. Asuinrakennusten ei ole sallittu noista muiden yläpuolelle harvojen julkisten rakennusten tapaan. Vain topografian vaihtelut avaavat joillekin Töölön ja Kallion ullakkoasunnoille mahtavan näköalan kaupungin kattojen yli. Vanhoja ullakkoasuntoja on tosi vähän, mutta ne ovat sitäkin yllättäviä.” (Suomen Rakennustaiteen Museo, 2007, 14-15)

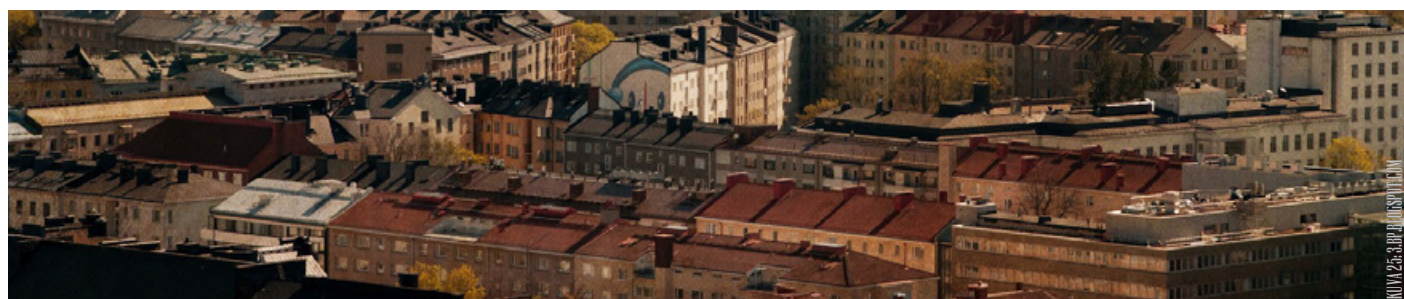
ULLAKKO ILMAN ASUTUSTA

Heikosti rakennetut ja varustellut ullakot olivat Euroopassa entisaikaa ajatellen olleet ensisijaisesti köyhien, palvelusväen, opiskelijoiden ja taiteilijoiden asuinpaikkoja. Suomessa ullakkoja on käytetty lähinnä tilapäisasumiseen, koska ahtaudesta johtuvaa tarvetta ei ole paljoa esiintynyt. Meillä myös talvikausi on rajoittanut kylmien ullakkokerrosten hyödyntämistä, ja tällöin ullakot ovat olleet vain kesäkäyttöisiä. Nykyään rakentaminen ydinkeskustoissa on lisääntynyt huomattavasti ja ullakoiden potentiaalia aletaan hyödyntämään enemmän keskusta-asumisessa.

Ullakon synty ajoittuu 1500-luvulle, jolloin asuinrakennuksissa siirryttiin savutuvasta uunilämmitykseen. Savutuvissa tarvittiin suurta lämmitettävää savutilaa varmistamaan tuvan lämmitys, tällöin ei ollut tarvetta vesikatosta erilliselle yläpohjalle. Uunilämmitteisissä taloissa lämmitettävä ilmatila taas pyrittiin minimoimaan, jonka johdosta lämpöeristetty yläpohja muodostui erilliseksi rakenteeksi. (Theseus, Jalonen 2005, 9)

Ullakot sijaitsevat rakennuksissa joissa on taitteinen vesikatto. Vesikaton alle jää tilaa yleensä kallistusten ja vesikattoa kannattavien rakenteiden vaatiman tilan vuoksi. Ullakot ovat ensisijaisesti rakennettu kantavien rakenteiden tilaksi, jossa voidaan tarkastella rakenteiden kuntoa ja tuuletusväliä, mutta myöhemmin tilaa alettiin hyödyntämään varastoinnissa ja säilytyksessä. Ullakot ovat syntyneet siis kattoa kantavien rakenteiden luomasta tilasta.

Ullakkoa pidetään teknisesti (ilman asuinkäyttöä) yläpohjan tuuletusvälinä sekä rakenteiden huoltotilana, sekä rakennusfysikaalisesti 'puskuritilana', tarkoittaen tilaa joka on vesikaton ja lämmöneristetyt yläpohjan välissä ja tällöin ennaltaehkäisee kosteusvaurioita: Lämmin ylös nouseva sisäilma ei tiivisty vesikatteen alapintaan eikä myöskään aiheuta kattovuotoja sulattamalla kattolumen alakerroksia.

3.3 ULLAKOIDEN RAKENTEISTA JA TYYPEISTÄ

Kattomuotoja ja tyylejä on erilaisia ja moni vivahteikkaita. On tasakattoja, harjakattoja, kattoja joissa on koristeellisia torneja sekä hormiryhmiä. Kattokulmat vaihtelevat 30° kulmasta loivempiin sekä jyrkempiin, riippuen aikakaudesta. Tavallista on huomata vanhemmissa rakennuksissa että katupuolen kattokuva on selvästi jyrkempi kuin pihisivun, myöskin Museokatu 5 kohdalla. Tämä tuottaa suunnitelmissa ongelman, että katupuolen katto on näkyvä osa julkisivua ja muutokset tähän ovat vaativia. Ullakot ovat tilavia jos ja kun on käytetty taitteellisia kattoja.

Vuosina 1910-1920 Helsingin Etu-Töölöön onkin rakennettu kerrostaloja joissa voidaan huomata nämä yllä mainitut jyrkät ja 'toispuoleiset' katot.

ULLAKKO KAUPUNKIKUVASSA

“Ullakkohuoneisto on yhdistelmä pientaloa ja kerrostaloa - on tavallaan rakennettu pientalo keskustaan vanhan talon päälle. Tyypillinen ullakkoasunto on rauhallinen, meluton ja avara. Nämä ominaisuudet liittyvät pientaloihin” (Tomminen, 1990, 49)

Ullakoiden arkkitehtuurilliset pohjaratkaisut ovat usein erilaiset kuin muiden alempien kerrosten. Pohjaratkaisut saattavat tilan vuoksi olla usein joiltain kohdin epäkäytännöllisiä tai huonekooltaan joko minimissään tai vastaavasti maksimissaan. Lattiapinta-ala vaihtelee matalasta korkeampaan ja hormiryhmät tuovat paksunnoksia tai rikkoo tilaa. Seinätilat eivät välttämättä salli kirjahyllyille paikkaa ja vinokatot ottavat osansa tilasta, toki vastapainona tulee persoonallinen tila, eläväisyys sekä hyvin erilaiset näkymät.

Ulkoarkkitehtuurin näkökulmasta katot ovat usein se unohdettu osa arkkitehtuuria. Kattomaailma on usein hyvin selkeä ja monotoninen verratuna Keski ja Etelä-Euroopan moni-ilmeisiin katto kulttuuriin. Suomessa mennään aina periaatteella, että ullakkorakentaminen tapahtuu aina olemassa olevan katon sisäpuolella ja ikkunoiden lisäykset ulkoarkkitehtuurin näkökulmastakin tapahtuvat vain minimaalisin ja jo ympärillä olevaa arkkitehtuurin muotoa noudattaen.

“Rakennuksen katto on oleellinen osa rakennuksen julkisivua ja arkkitehtuuria. Helsingin keskusta-alueella on alueellinen poikkeamispäätös, joka sallii rakentaa ullakkoasuntoja asuinkerrostalojen ullakoille. Poikkeamispäätöksessä ullakkorakentamista säädellään varsin tiukasti ja erityistä huomiota kiinnitetään katunäkymään tulevien ikkunoiden aukoitukseen vaikutukseen. Parasta aikaa on erityinen työryhmäselvittämässä mahdollisen ullakkorakentamisen poikkeamispäätöksen jatkamisen pelisääntöjä vuoden 2008 jälkeen. Meillä ullakkorakentaminen lähtee nykyisen kaupunkikuvan historiallisen tilanteen pohjalta, painon ollessa suojelullisissa tavoitteissa. Selvästi kaupunkikuvallisesti vapaampaa ullakkorakentamista on nähtävissä keskieuropalaisissa kaupungeissa kuten Kööpenhamina ja Wien.”

(RY, Rakennettu Ympäristö)

4 ULLAKKORAKENTAMINEN

4.1 ULLAKKO TUTKIMUSKOHTENA

“Tutkimus voi olla kartoittava, kuvaileva, selittävä tai ennustava. Kartoittava ote etsii uusia näkökulmia, löytää uusia ilmiöitä, selvittää vähän tunnettuja ilmiöitä ja kehittää hypoteeseja. Selittävä ote etsii selitystä tilanteelle tai ongelmaan ja tunnistaa todennäköisyys syy-seuraus ketjuja. Kuvaileva esittää tarkkoja kuvauksia henkilöistä, tapahtumista tai tilanteista ja dokumentoi ilmiöistä keskeisiä piirteitä. Ennustava ote sananmukaisesti ennustaa tapahtumia tai ihmisten toimintoja, jotka ovat seurauksena ilmiöistä.” (Hirsjärvi 2008, 134-135)

Lopputyöni tutkimusosuus luodaan kvalitatiivisen tutkimuksen pohjalle. Tässä tapauksessa yritetään karkottaa ilmiön, eli ullakkorakentamisen suunnittelun, merkityksen/tarkoituksen tai historian selvittämistä. Perehdytään näkökulmiin, säädöksiin, kokemuksiin, ajatuksiin, tunteisiin ja vaikuttimiin.

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus tuottaa ymmärtävää tietoa ja se vastaa ensisijaisesti kysymyksiin miksi, millainen ja miten. Sen tavoitteena on ymmärtää asioita ihmisten, kuluttajien ja asiakkaiden näkökulmasta. Usein laadullisen tutkimuksen aiheet ovat hyvin henkilökohtaisia ja tätä voidaankin pitää kvalitatiivisen tutkimuksen yhtenä ominaispiirteinä (Kylmä & Juvakka 2007, 20). Tutkimukseen osallistuvien näkökulman ymmärtäminen on kvalitatiivisen tutkimuksen tavoite.

Teoria (mm. kirjallisuus, lainsäädäntö) on mukana tutkimuksessa lähinnä keinona, joka auttaa tutkimuksen tekemisessä. Taustateoriat, lainsäädännöt ja kerätyt aineistot auttavat muodostamaan kysymyksiä joilla etsitään vastauksia tukien kvalitatiivista tutkimusta.

Laadullisessa tutkimuksessa objektiivisuus lähtee siitä, että tutkija ei sekoita omia uskomuksiaan, asenteitaan ja arvostuksiaan tutkimuskohteeseen. Sen sijaan minä asian tutkijana yrittän ymmärtää ja selvittää haastateltavien henkilöiden näkökulmia ja ilmaisuja. Tulkintavaiheessa saatua aineistoa pyritään järjestämään ja ymmärtämään. Teoria on tällöin aineiston lukemisen, tulkinnan ja ajattelun lähtökohtana.

4.2 HAASTATELU TUTKIMUSMENETELMÄNÄ

Kvalitatiivisen tutkimuksen kannalta on tärkeää, että henkilöillä, joilta tietoa kerätään, on mahdollisimman paljon informaatiota tai omakohtaisia kokemuksia tutkittavasta asiasta.

Laadullisessa tutkimuksessa osallistujia on yleensä määrällisesti vähän (Kylmä & Juvakka 2007, 31). Kerätyn aineiston riittävyttä tarkastellaan saturaatio - käsitteen avulla. Tämä tarkoittaa, että tutkimuksen tekijä jatkaa haastatteluja siihen asti, kunnes ei saa niiden avulla enää uutta tietoa asetettuihin tutkimustehtäviin. Tutkija ei siis aineiston keruuta aloittaessaan tiedä, kuinka monta haastateltavaa otetaan mukaan tutkimukseen.

Saturaatio on tapahtunut eli aineisto on riittävä, kun haastatteluissa esiin nousevat asiat alkavat niin sanotusti toistaa itseään. (Hirsjärvi ym. 2007, 177.)

Ullakkorakentamisen ohjauksen puitteissa päätin haastatella Helsingin kaupungin ja museoviraston toimihenkilöitä asiantuntemuksen ja kokemuksen tiimoilta.

Sovin haastattelut Helsingin kaupungin museon arkkitehdin ja tutkijan Mikko Lindqvistin sekä Helsingin kaupunginsuunnitteluviraston arkkitehdin Riitta Salastien kanssa, jotka toimivat molemmat omilla sektoreinaan ammattilaisina ja asiantuntijoina ja ovat osa Helsingin kaupungin ullakkotyöryhmää, joka laatii ja karkottaa ullakkorakentamista koskevaa ohjeistusta ja selvitystyötä kytköksissä olemassa olevaan alueelliseen poikkeamispäätökseen.

Haastattelu aloitettiin helpoilla ja laajoilla kysymyksillä. Lähinnä lähestyin haastateltavia idealla etten tee suurta, tiukkaa kysymyslinjaa vaan annan asiantuntijoiden puhua ja kertoa omin sanoin mistä heidän näkökulmastaan ullakkorakentamisessa ja raportin laatimisessa on kyse, sekä millaista ohjeistusta ja vinkkejä he antavat suunnittelijalle sekä aiheeseen perehtyvälle.

“Alun helppojen ja laajojen kysymysten oli tarkoitus herättää mielenkiintoa keskusteluun ja antaa mahdollisuus käsitellä aihetta omasta, itseään kiinnostavasta näkökulmasta” (Hirsjärvi & Hurme 2000, 107.)

4.3 ULLAKKO RAKENNUSKOHTENA

Molemmat haastattelut aloitettiin kertomalla tarkemmin projektista ja tavoitteista. Olin tehnyt listan kysymyksiä jotka ovat pyörineet suunnittelun taholla mielessäni, ullakkoprojekteissa on paljon tarkempia säädöksiä mitä pitää muistaa ja virhemarginaali toteutuksessa on suurempi vanhojen rakenteiden ja eristysten takia. Ullakkorakentamiseen liittyy kuitenkin paljon kysymyksiä ja niiden purku – ja lähestymistapoja on useita. Itse kokemattomana ullakkotilan suunnittelusta, halusin saada mahdollisimmat tarkkaa näkökulmaa molempien virastojen taholta ja käsitystä, mihin tyylisuuntaan suunnittelijaa halutaan ohjeistaa. Myös laki – ja säädöstekstien tulkinta on helpompaa, kun asiantuntija on selittämässä niitä omin sanoin.

Haastateltavat arkkitehdit Mikko Lindqvist ja Riitta Salastie molemmat vaikuttavat Helsingin kaupungin ullakkotyöryhmässä.

Olen luokitellut kysymysosiot neljään eri kategoriaan, joita käsittelen kokonaisuudessaan opinnäytetyössäni;

1. Ullakon haasteet ja vaikeudet
2. Mahdollisuudet
3. Erikoisluonteenpiirteet
4. Tila

Nämä osa-alueet ovat osa omia suunnitelmani lähtökohtia ja asiantuntijoiden ohjauksella pystyn karkottamaan haasteita Museokatu 5 kiinteistöstä helpommin. Toki jokainen rakennus ja ullakko ovat erilaisia sekä ongelmia on eritasoisia. Kuitenkin lähestymistapoja ja yleisiä haasteita on hyvä karkoittaa jo kokemuksien omaavilta asiantuntijoilta suunnittelun ohjauksen tiimoilta. Molempien haastateltavien kertomuksissa korostui lähinnä samat asiat esiin, ja vastausosiot on kirjoitettu heidän mielteidensä kannalta.

HAASTEET JA VAIKEUDET

Rakennuksen tyylilajin mukailu on suunnittelussa haasteena. Linjakkuuden säilyttäminen ikkunoiden ja terassien kohdalla tuottaa suunnitteluun omaa vaikeusastetta. Tämä voi koitua vaikeudeksi rakenteellisesta näkökulmasta. Pihan arvot ja asumisen julkisivut täytyy suunnittelun alkamiseksi tiedostaa. Suunnittelijoiden, viranomaisten, rakennuttajien sekä taloyhtiöiden tavoitteiden yhteensovitus on tärkeää jotta työn jälki olisi toivotulla tasolla ja asuntojen laatu korkeaa. Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytääkin suunnitelmia keskittymään asuntomääriin, väljemmät ratkaisut ovat aina luontevampia. Ullakko, jonka kattomuoto on jo normaalin asumisen puitteissa eri henkinen, ei välttämättä kestä asumisessa väkisin tunkua. Ikkunoilla tilassa on aina useita eri ratkaisuja, kun mietitään millaista tilaa halutaan luoda. Valo ja valaistus ovat suuri asia ihmisen hyvinvoinnissa ja tämä on yksi ullakkorakentamisen suurimmista haasteista, mikä on hyvä ja toimiva ratkaisu luonnonvalon saannille.

MAHDOLLISUUDET

Ullakoissa on potentiaalia ja mahdollisuuksia. Periaate kaupungilla ja museolla on, että ullakkorakentamista halutaan edistää, mutta vaadittavin ehdoin. Asukkailla ja ihmisillä on kuitenkin erilaiset tarpeet asumisen ja tilan suhteen. Tilan luonne häviää tässä tapauksessa liiallisella kopittamisella, eli itse tilasuunnitteluun täytyy panostaa ja perehtyä jotta saadaan aikaiseksi asuttavaa ja kaunista tilaa. Tasapaino uuden ja vanhan välillä on hyvä säilyttää. Ullakkoateljeet ovat harvinaisia, eli lopputulokseen ja ulkonäköön pitää panostaa. Suureksi kysymykseksi kaikilla arkkitehdeillä tässä tapauksessa nousee, miten löytää yhteensopivuus uuden tilan ja vanhojen arvojen välillä.

Vyöhykekartta ohjaa muutosten suunnittelussa. Ullakoiden mahdollisuuksia on siis useita, mutta kulmakiviä ja mahdollisia ongelmia löytyy yhtä paljon. Uutta rakentamista ja kokeilua puolletaan aina. Helsinkiin rakennetaan noin 20 ullakkoasuntoa vuodessa.

ERITYISLUONTEENPIIRTEET

Tärkeimpänä suunnittelun peruskivenä tuli esiin, että ullakon karheus ja rosoisuus olisi hyvä sisällyttää suunnitelmiin. Tämä luo sisustukseen ja itse asuntoihin omaa vanhaa ja säilyvää luonteenpiirrettä. Yksityiskohtien hiominen on tärkeää, jotta vanhan ja uuden suunnittelu saadaan yhdistymään. Lähinnä suunnittelussa pitäisi pyrkiä uusien asuntoratkaisujen lopputulokseksi saada ns “ palautus” alkuperäiseen mallin. Omaleimaisuutta pitää siis yrittää ja pyrkiä korostamaan.

Katukuvallisesti yhtenä erityispiirteenä pidetään kaupunki - ja korttelimaisemia, jotka huomioidaan julkisivumuutosten yhteydessä. Erityisluonteen piirteistä julkisivuissa korkeimmalle nousee eri aikakausien arkkitehtuurin piirteet ja kattojen typologiat.

TILA

Tilan muutoksia hallitsevat aina lähtökohdat, millaista tilaa lähdetään muokkaamaan ja minkälaiseksi. Tilan kehittämisen ja suunnittelun lähtökohtina toimii, että kaikki muutostyö ja työskentely tapahtuisi olemassa olevan katon alla. Tilan ja ullakon minimikorkeuden harjan kohdalla, kun pitää sääntöjen mukaan olla 3,5m. Katon linja tuo aina oman arvonsa tilaan, eikä kattojen korotus ole vaihtoehto.

Ikkunoilla on suuri rooli suunnittelussa, mutta tämä on yleensä yksi haasteellisimmista osioista ullakosuunnittelussa, varsinkin kun kyseessä on suojeltu rakennus. Kuitenkin molemmat haastateltavat korostavat tilan korkeuden ja valaistuksen merkitystä, ihanteellinen tilanne on, että luonnonvalo pitäisi tulla molemmilta puolilta asuntoa. Nämä ratkaisut käsittävät joko uusia kattolyhtyjä tai terassi, viherhuone-ratkaisuja. Myöskin ikkunoissa puolletaan kevyt tyyliinratkaisua raskaiden ikkunoiden ja tyylien vähentämiseksi.

Tärkeintä kuitenkin suunnitelmien kannalta on, että asunnot ovat asuttavia. Ullakkoasunnoista ei koskaan muodostu perinteisiä perheasuntoja. Ullakolla väliseinien määrää pyritään välttämään laatikkomaisuutta ja luomaan ns. avaraa ja väljää tilaa, loft - tyyliä asuntoja. Hormeja kannattaa hyödyntää tilan hengessä, ullakoilla kun usein ei ole täsmällisiä muotoja, vaan enemmän veistoksellisia ja erikoisia ratkaisuja, varsinkin sydänmuureissa. Nämä suositellaan säilytettävän suunnitelmiin.

YHTEENVETO

Yhteenvetona haastatteluista voidaan sanoa, että teoria tutkimuspohjaisena aineistona tuki ja ohjasi paljon haastateltavien ammattilaisten tulkintaa ja näkökulmia ullakkorakentamisesta. Tarkoituksena oli karkoittaa ullakkorakentamisen tarkoitusta ja suunnittelun selvittämistä, ja haastateltavien näkökulmiin perehdyttiin vapaamuotoisen haastattelun myötä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa, joissa vastataan ensisijaisesti miksi rakennetaan, miten rakennetaan ja miten rakennetaan ullakolle tuli suuripiirteisesti esille haastattelujen aikana.

4.4 ULLAKKORAKENTAMISEEN LIITTYVÄT MÄÄRÄYKSET JA OHJEET

MUSEOVIRASTO

Käytännön rakennussuojelu, rakennusperinnön vaaliminen, on muutakin kuin lainsäädäntöä ja hallintoa. Se on rakennusperinteen tutkimusta ja tunnetuksi tekemistä, restauroinnin ja korjausperinteen osaamista, taloudellista tukea, kehittämishankkeita ja ennen kaikkea rakennusten jatkuvaa oikeaa hoitoa. (Museovirasto, rakennussuojelu)

Rakennusperintö tai rakennettu kulttuuriympäristö on termi, joka liitetään usein iäkkäisiin rakennuksiin. Ajasta riippumattomasti rakennusperinnöllä tarkoitetaan kuitenkin kaikkia ihmisen tekemiä rakennuksia, rakennettuja alueita ja rakenteita kuten siltoja ja teitä.

Osa rakennuksista ja rakennetuista ympäristöistä on suojeltu lailla tai kaavamerkinnällä, mutta paljon on myös kohteita, joiden kohdalla suojelupäätöstä ei ole. Suojelemattomallakin kohteella voi kuitenkin olla rakennustaiteellista, -historiallista, -teknistä tai kaupunkikuvallista merkitystä, minkä takia kunkin rakennuksen kohdalla tulisi aina tapauskohtaisesti pohtia sitä miten mahdolliset korjaukset, laajennukset ja muutokset tulisi toteuttaa.

Rakennusperintöä arvioitaessa huomioidaan, että mm. rakennuksen sijaintiin, tyyppisyyteen, ikään, rakennustekniikkaan, estetiikkaan ja kulttuurihistoriaan liittyvät erityispiirteet vaikuttavat samalla sen taloudelliseen arvoon.

“Rakennukset on aina tehty käytettäväksi, käyttö ei ole säilyttämisen vaihtoehto, vaan edellytys”

(Asiasta², rakennustieto, 17)

Tänä päivänä rakennussuojelun päämääränä on alueellisesti edustavien kokonaisuuksien suojeleminen, merkittävien arkkitehtien töiden turvaaminen ja eri rakennustyyppien esimerkkien säilyttäminen. Harvinaisuuksien rinnalla tyyppilliset ja edustavat esimerkit halutaan säilyttää siis kaikista ajallisista kerroksista ympärillämme.

Suomessa rakennussuojelun kenttä jakautuu viranomaistasolla museotoimen, valtion ympäristöhallinnon ja alueorganisaatioiden eli kuntien ja maakuntaliittojen kesken.

Museoviranomaisilla on keskeinen rooli asiantuntijatahona, kun taas ympäristöhallinto eli ympäristöministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ent. alueelliset ympäristökeskukset) luovat edellytykset rakennusperinnön vaalimiselle tukien sellaista politiikkaa, joka edesauttaa kulttuuriarvojen huomioimista sekä aluesuunnittelussa että rakennusperinnön hoidossa. Suurin osa suojelupäätöksistä tehdään kuitenkin kunnissa kaavoituksen avulla

Kuuluakseen lain rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) piiriin, tulee rakennuksen, rakenteen, rakennusryhmän tai rakennetun alueen olla valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti merkittävä.

Kohteen edellytyksiä suojelun piiriin kuuluvaksi arvioidaan tarkastellen sen harvinaisuutta, tyypillisyyttä, edustavuutta, alkuperäisyyttä, historiallista todistusvoimaisuutta ja historiallista kerroksellisuutta. (8§.) Laki suojelee ”rakennuksia, rakennelmia, rakennusryhmiä tai rakennettuja alueita, joilla on merkitystä rakennushistorian, rakennustaiteen, rakennustekniikan, erityisten ympäristöarvojen tai rakennuksen käytön tai siihen liittyvien tapahtumien kannalta. Suojelu voi koskea myös rakennuksen osaa, rakennuksen kiinteää sisustusta taikka muuta rakentamalla tai istuttamalla muodostettua aluetta.” (3§)

Korjaus- ja muutostöimenpiteitä tehtäessä rakennuksen ominaisluonteen ja -piirteiden vaalimisen kannalta tärkeää on uusien ratkaisujen mukauttaminen kohteen alkuperäiseen ilmeeseen, mikä pätee niin rakenneratkaisuissa kuin materiaalivalinnoissakin

Raja korjausrakentamisen ja uudisrakentamisen välillä kulkee lähinnä siinä, että korjausrakentaminen toteutetaan vanhan rakennuksen sanelemana eli tuntien vanhassa rakennuksessa käytetyt materiaalit ja hyödyntäen niitä korjaustyössä. Korjausrakentamisen päämääränä on kohteen säilyttäminen ja termillä viitataan yleisesti ottaen toimenpiteitä, joilla rakennusta pyritään ylläpitämään tai joiden tarkoituksena on parantaa rakennuksen toimintakelpoisuutta. Korjausrakentaminen tarkoittaa siis esimerkiksi remontointia, entisöintiä ja peruskorjauksia. Radikaalimpiin toimenpiteisiin luetaan puolestaan käyttötarkoituksenmuutos, joka sekin voidaan silti lukea korjausrakentamiseksi, mikäli muutos toteutetaan vanhan rakennuksen ehdoilla. (Rakennusperintö suojelukohteena, Arkkitehtuurimuseo)

*KUVA 31: Liuksialan kappeli Kangasalla sijaitsee rautakautisen kalmiston paikalla, missä on myös sijainnut Kangasalan vanhin kirkko. Liuksiala on osa Kangasalan kirkon, kartanoiden ja suurtilojen muodostamaa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.
www.vastavallo.fi*

ULLAKKORAKENTAMINEN JA RAKENNUSSUOJELU

Ullakkorakentamisessa noudatetaan asemakaavojen rakennussuojelumääräyksiä. Suurimmaksi osaksi *rakennussuojelua* ohjaa ullakkorakentamisessa kaupunkikuvallinen vyöhykekartta joissa käy ilmi määräykset ja kaupunkikuvallisesti merkittävät kokonaisuudet. Ullakkorakentaminen edellyttää huolellista harkintaa ja tarkkailua etenkin rakennussuojelun ja kaupunkikuvan näkökulmasta. Kaupunginmuseo osallistuu ullakkohankkeiden ohjaukseen ja rakennussuojelumääräysten tarkennuksiin yhteistyössä rakennusvalvonnan ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa.

Rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvot ovat usein omia kokonaisuuksiksi. Elämä jättää aina jälkensä puihin, seiniin, kiveyksiin, rakennuksiin. Rakennuksessa julkisivuja on neljä, mutta katto voidaan kokonaisuutena lukea viidenneksi julkisivuksi; se on kuitenkin suuri osa rakennuksen julkisivun ilmettä jotka ovat täynnä yksityiskohtia, koristeita, hormoneja jne. Usein vesikaton rakenteilla on oma historiallinen arvonsa.

Ullakot ovat perinteisesti toimineet asuinrakennusten rakennusfysikaalisina “puskurivyöhykkeinä”, joka erottaa kylmän ja lämpimän tilan. Ullakkorakentamiseen ryhtyessä aina pitäisi suojella vanhan rakenteen säilymistä. Ullakon tuuletus, uudet terassit ja kattolyhdyt täytyy aina yhteensovittaa rakenteiden toimivuuden kanssa. Ullakkohankkeilla voi olla vaikutuksia voi olla myös porrashuoneisiin ja pihaympäristöön. Ullakkorakentamisessa kaupungin kattomaisema muuttuu! (Lindqvist, 2013)

KAUPUNGINMUSEO

Kulttuuriympäristön vaaliminen ja rakennussuojelu Helsingissä

Kaupunginmuseo toimii rakennussuojeluviranomaisena Helsingissä. Tehtäviin kuuluu mm. kulttuuriympäristöön liittyvä tutkimus- ja dokumentointityö sekä lausuntojen antaminen. Kulttuuriympäristötiedon välittäminen ja sitä kautta eri-ikäisen rakennuskulttuurin arvostuksen lisääminen on tällä hetkellä ajankohtaista. Museosta voi saada myös neuvoja korjausten suunnitteluun ja apua asiantuntevien tekijöiden löytämiseen.

Helsingissä on yli 3000 asemakaavalla suojeltua rakennusta.

Kaavoitusta, rakentamista ja kulttuuriympäristöä koskevien selvitysten ja lausuntojen valmistelu on keskeinen osa työtä. Kaupunginmuseo arvottaa kaavoitettavia kohteita rakennustaiteellisesta ja historiallisesta sekä kaupunkikuvallisesta näkökulmasta. Yhteistyötä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa tehdään myös laadittaessa esim. alueellisia korjaustapaohjeita. Maankäytön suunnitteluun liittyen kaupunginmuseo antaa lausuntoja kaavaluonnoksista ja -ehdotuksista kaupunkisuunnitteluvirastolle ja kaupunginhallitukselle.

Kaupunginmuseo on myös lausunnonantajana myönnettäessä rakennuslupia suojelluissa tai muissa kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa rakennuksissa tehtäville korjauksille. Rakennuslupaviranomainen on rakennusvalvontavirasto. Lupa-asioiden sujuvuutta ja rakennussuojelun näkökulman esille tuloa vahvistetaan siten, että kaupunginmuseon edustaja on jäsenenä kaupunkikuvaneuvottelukunnassa ullakkorakentamista koskevissa asioissa.

Kaupunginmuseo hoitaa pääsääntöisesti kaupungin ja yksityisten omistamien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja ympäristöjen suojelutyötä. Museovirasto puolestaan valvoo valtion, yliopiston ja kirkon rakennusten suojelua ja niiden korjauksia. Myös rakennussuojelulailla suojeltujen rakennusten vaalimistyö on Museoviraston vastuulla.

Kaupungintalokortteleiden arvorakennusten korjaus ja käyttötarkoituksmuutokset ovat ajankohtaisia. Näissä kohteissa rakennussuojelun asiantuntijoiden ja suunnittelijoiden tiivis yhteistyö on erityisen tärkeää. (Helsingin kaupunginmuseo, rakennussuojelu)

Maakuntamuseo hoitaa pääsääntöisesti kuntien ja yksityisten omistamien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja ympäristöjen suojelutyötä. Museovirasto valvoo valtion, yliopiston ja kirkon rakennusten suojelua ja niiden korjauksia. Myös rakennussuojelulailla suojeltujen rakennusten vaalimistyö on Museoviraston vastuulla. (Helsingin kaupunginmuseo, rakennussuojelu ja kulttuuriympäristö)

RAKENNUSVALVONTA

Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirasto on yksi Helsingin kaupungin virastoista. Viraston tehtäviin kuuluu rakentamiseen ja rakennetun ympäristön hoitoon liittyvä neuvonta, valvonta ja lupakäsittely. Rakennusvalvontavirasto huolehtii rakennushankkeen sopeutumisesta ympäristöön sekä varmistaa rakennusten oikean suunnittelun ja toteutuksen.

Rakennusvalvontavirastoon kuuluu kolme osastoa; rakennustekninen, kaupunkikuva- ja yleinen osasto. Viraston kaupunkikuvaosasto vastaa lupahakemusten käsittelystä sekä neuvoo ja opastaa rakentajia. Rakennusteknisen osaston vastuulla on rakennustyön viranomaisvalvonta.

Rakennustoimintaa valvoo Helsingissä rakennuslautakunta. Rakennusvalvontavirasto on lautakunnan alainen valmistelu- ja toimeenpanoelin. Kaupunginvaltuusto valitsee rakennuslautakuntaan yhdeksän äsentä nelivuotiskaudeksi. Tämänhetkisen rakennuslautakunnan toimikausi alkoi vuonna 2009.

(Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirasto)

Rakennusvalvonta vastaa:

1. kaupunkiin syntyy laadukas, viihtyisä, terveellinen, turvallinen , sekä hyvin ympäristöönsä soveltuva rakennuskanta ja rakennettu ympäristö
2. rakentamisessa on vaalittu ja vaalitaan kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita alueita
3. asiakkaita neuvotaan ja ohjataan laaja-alaisesti rakentamiseen liittyvissä asioissa
4. rakennusluvut käsitellään lain edellyttämällä tavalla

Lisäksi rakennusvalvonnan tehtävänä on:

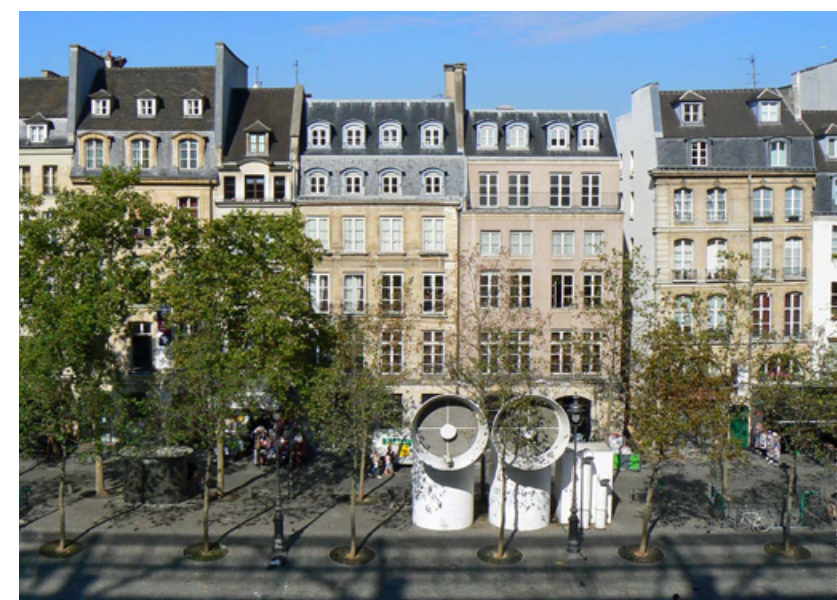
1. antaa lausuntoja eri tahoille rakentamiseen ja kaavoitukseen liittyvistä asioista
2. tuottaa rakentamiseen ja sen ohjaukseen liittyvää tietoa
3. edistää yhteistyötä viranomaisten, yhteisöjen ja muiden tahojen välillä ja ottaa aktiivisesti osaa oman toimialamme kehittämiseen (Tampereen Kaupunki, Laitinen, 2012)

5 ULLAKKOKOHTTEITA

KUVA 38: Ullakkojulkisivu Kööpenhaminassa. Katukuva on hyvin erilainen ja värikäs mutta toimiva. Ullakkorakentaminen on hyvin runsasta Tanskassa ja ullakkoikkunoita näkyy melkein jokaisessa kadunvarressa. Näissä ei noudateta ns.linjakkuutta, vaan ikkunat rikastuttavat arkkitehtuuria erilaisilla ratkaisuilla.

Harvemmin pääsemme näkemään, miten kaunista kattomaiseman tasolla asuminen voi olla. Tästä syystä arkkitehtuurillisen kokonaisuuden suunnittelu on hyvin tärkeää ullakkorakentamisessa. Katukuvan julkisivut kiinnittävät huomion kauempaakin. Katukuvaa Pariisista.

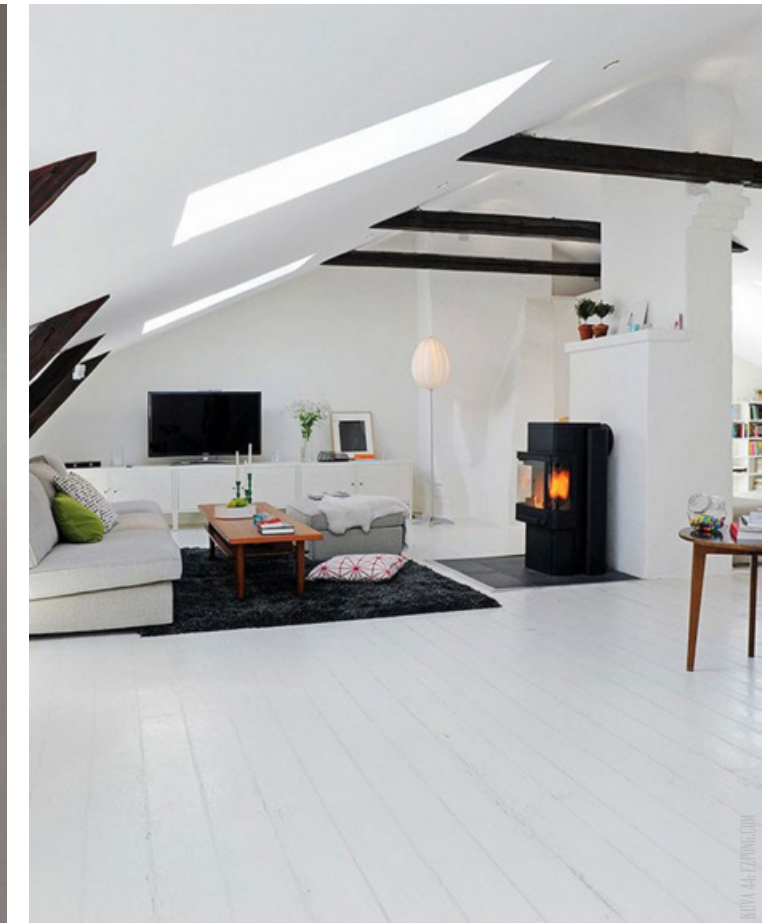

Villa Demoiselle - Art Nouveau - rakennus Ranskassa, arkkitehti Louis Sorel. Katon erikoinen muoto ja siihen sulautuvat ikkunat luovat monimutkaisen kauniin julkisivun.

Hallitsevat kattoikkunat. Näiden ansiosta sisätilaan saadaan enemmän valoa ja ikkunat herättävät huomion katukuvassa. Omakotitalo suunnittelussa tämäntyylliset ullakkoikkunat toimivat paremmin, kuin kerrostalokohteissa.

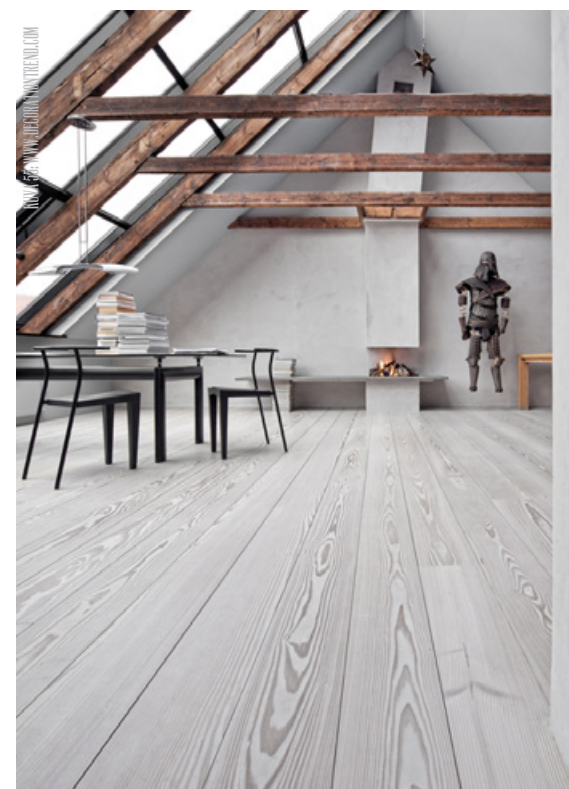
Ullakoiden sisätiloissa valon ja tilan suunnittelussa pitää pyrkiä onnistuneeseen lopputulokseen.

Referenssikohteissa luonnonvalon käyttö onnistuu hyvin avaroiden ikkunoiden ansiosta sekä vaalean sisustuksen myötä. Allaolevassa kuvassa sydänmuuri on jätetty paikoilleen ja tätä on hyödynnetty tilanjakajana.

Vanhojen elementtien säilyttäminen voi tehdä tilasta erikoisen, ja materiaalilla on väliä valaistuksen suhteen.

6. TAVOITTEET JA RAJAUS

6.1 VALITTU KOHDE JA RAJAUS

Kuten jo kirjallisuudesta ja aiheen tutkimuksen perusteella käy ilmi, näyttöä ullakkosuunnittelun eri ongelmista on useita.

Oman suunnittelutyöni osalta olen päättänyt rajata keskittymiseni ikkunoihin ja valaistukseen, miten saadaan luonnonvaloa ja maisemaa näkyviin museokatu 5:n suunnitteilla olevaan ullakkoasuntoon. Ikkunoiden ja valon tärkeys on usein esillä monissa asunosuunnittelukohteissa, ja mielestäni ullakko, jossa jo kattopinta elää usein eri elämää ja rajoitteet ovat suurempia on haaste miten saadaan luotua valoisaa ja viihtyisää asuintilaa. Kuin myös kattomaiseman tärkeys ja kauneus on asia mitä halutaan korostaa.

Päivänvalon lähde on tärkeä tekijä kun halutaan muuttaa pimeän ullakkotilan onnistuneesti valoisaksi asuinympäristöksi. Päivänvalo myös lisää huoneen avaruuden tuntua ja tekee siitä miellyttävämmän ja mukavamman. Olohuone ullakolla voi olla suurenmoinen asuintila ja erityisesti, kun siellä on tarpeeksi päivänvaloa ja hieno näköala. Sama tila vain yhdellä kattoikkunalla voi tuntua vankilamaiselta.

Miten saadaan onnistuneesti visualisoitua tila jonka lopputulos tulee olemaan ikkunapinta-alaltaan sopiva ja valoisa?

Ikkunoiden lisäksi aion keskittyä sisätilojen valaistuksen sijoitteluun miten saadaan valaistus kohdilleen täydentämään tilaan luotavaa valoa. Jyrkän katon ansiosta valaistus elää kattopinnan mukaisesti ja luo tällöin oman haasteensa ettei välttämättä normaalit lamput ja riippuvat ratkaisut ole aina paras mahdollinen valinta.

6.2 ULLAKON ONGELMAT

IKKUNAT, VALAISTUS, LUONNONVALON PUUTE

Museokatu 5 ullakolla on entuudestaan pieniä ullakkoikkunoita kattolyhtyinä, tällä hetkellä 10 kappaletta. Ikkunat ovat pieniä, noin 500x800mm eli ikkunat eivät tuo valoa tilaan kovinkaan paljon, toki asumattomassa kylmässä tilassa tämä ei ole ollut tarpeen.

Tila itsessään on hämärä ja pimeä. Kevytrakenteisia ja siroja ikkunalyhtyjä on säästämisen vuoksi käytetty jolloin eristys on äärimmäisen huono.

Tällä hetkellä nykyiset kattoikkunat ovat suunnitelmissa jättää joko säilytettäväksi tai mahdollisesti siirrettäväksi uusien kattoikkunoiden tai seinäjaon tieltä uusille paikoille. Aukot katossa ovat kuitenkin valmiina ja vanhoilla ikkunoilla saadaan korostettua tilaan tulevaa valoa.

Kuvista näkyy ikkunoiden hieman epäsymmetrinen sijoittelu. Osa ikkunoista on korkeammalla katossa, mikä toki tuo huonekorkeuteen lisää avaruutta ja valoa. Luonnonvaloa ei paljoa tällä hetkellä pääse tilaan.

Uusien ikkunoiden sijoittelussa on otettava huomioon ilmansuunnat ja valaistussuhteet: liian vähän tai liian paljon aurinkoa aiheuttaa molemmilla tahoillaan ongelmia. Ikkunoista avautuvat näkymät on otettava huomioon.

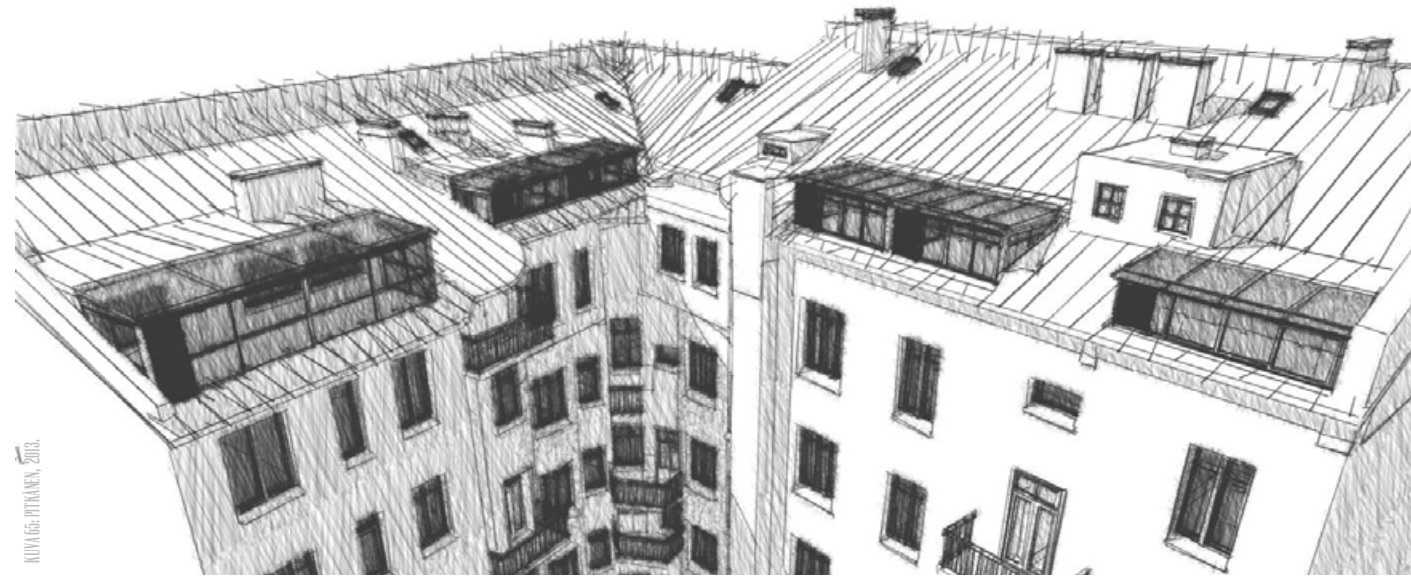
Alkuperäiset kattoikkunat ovat olleet sekundaareja varsinaisiin julkisivuikkunoihin verrattuna ja näiden korostaminen ei välttämättä ole hyvä asia julkisivun kannalta. Siksi uusien kattolyhtyjen arvointi pitää tehdä myös ulkoarkkitehtuurin silmin. Mutta kyseessä olevat alkuperäiset ikkunat ovat mielestäni kuitenkin vähää vaikuttavia rakennuksen ulkonäköön liittyen. Nämä ovat kattopinnan suuntaisia pieniä lapeikkunoita joita voidaan tarpeen mukaan siirtää tai poistaa. Toki näilläkin lapeikkunoilla voidaan saada aikaan uutta arkkitehtuuria sekä sisällä että ulkona. Valaisuksen kannalta lapeikkuna voi olla myös tehokas. Se on erittäin hyvä vaihtoehto ja tehokas luonnonvalon lisääjä syvissä rungoissa.

Uusien kattolyhtyjen perusteluna on viereisen, Museokatu 7 muutamaa vuotta vanhat ullakkoasunnot ja kattolyhdyt, joita mukailten Museokatu 5 suunnitelmiin tulevat ikkunat ns. noudattavat. Suunnitelmiin on kuitenkin lisätty kaksi ikkunaa enemmän, nämä sijoittuen lähemmäksi katon pyöreää kulmaa johon ei välttämättä voida 'kajota' erikoisen pyöreän katon muodon vuoksi.

Vanhat lapeikkunat eivät siis ole itsessään ongelma vaan koroste jota voidaan hyödyntää uuden tilan luomisessa. Itse ongelma ikkunoiden suhteen on, saadaanko niitä sijoitettua tilaan tarpeeksi, saadaanko ikkunoista tarpeeksi valoa kyseiseen huoneeseen ja huoneen statukseen.

Kattolyhdyt sijoitetaan kaikki kadun puolelle ja pihapuolelle on tarkoitus nostaa uudet parvekkeet jotka luovat enemmän valoa tilaan.

LUONNOKSIA TULEVISTA PARVEKKEISTA JA IKKUNOISTA 28.10.2013

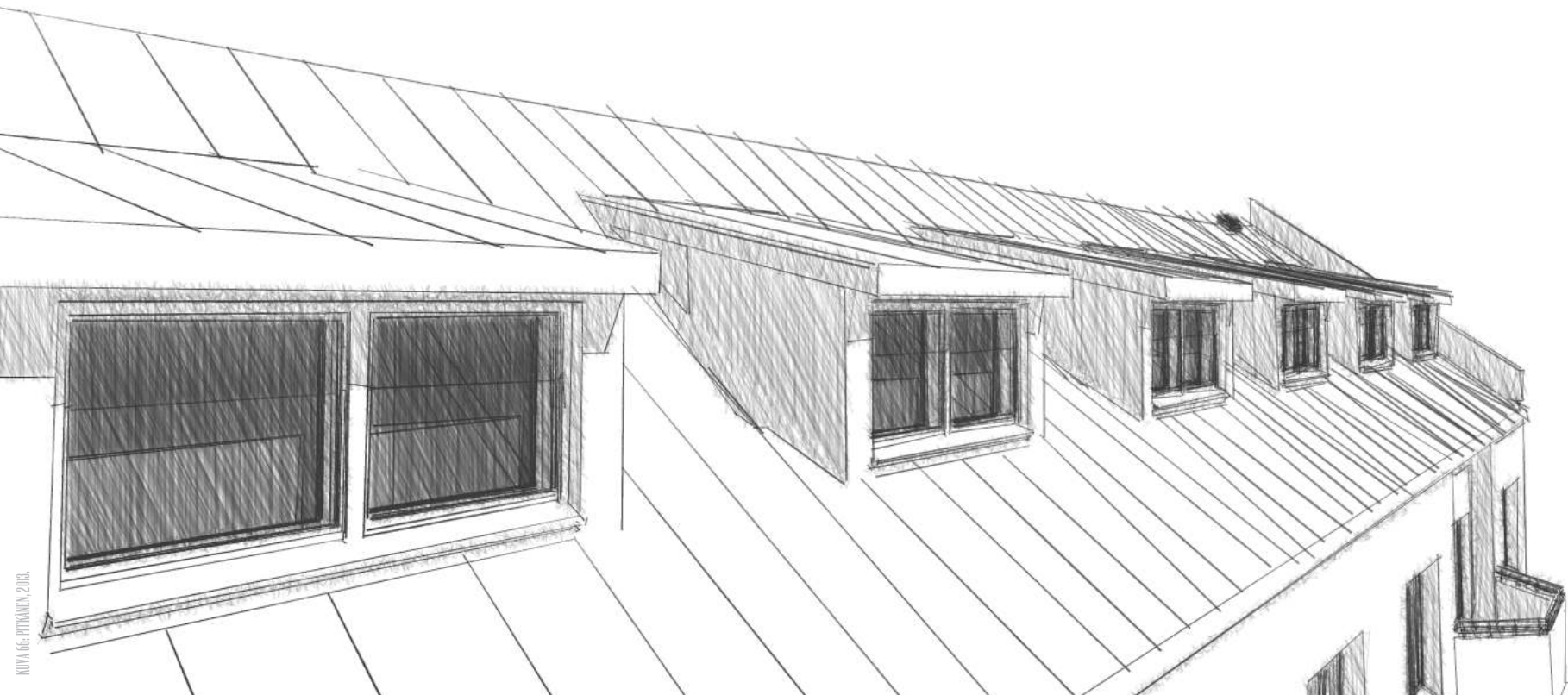

Luonnoksista käy ilmi, että uusien kattoikkunoiden olisi tarkoitus noudattaa yhtenäistä linjakkuutta ja raottaa tulevaa valoa ainakin noin 1000mm.

Kattolyhtyä suunniteltaessa on mietittävä tarkoin lyhdyn koko, muoto, detaljointi ja lyhtyjen määrä sekä tulevien ikkunoiden sijainti suhteessa räystäääseen.

Tavoitteena on, että uudet kattolyhdyt julkisivukuvassa vaikuttavat jo olevan osana ilmettä, eikä radikaalisti muuta sitä huonompaan suuntaan. Lyhdyt on pyrittävä pitämään hillittyinä mutta myös sen verran kookkaina, että valon määrä lisääntyy huomattavasti.

Parvekkeiden osalta muutos on suurempi, koska itse runko on lasinen ja tällöin voi onnistuessaan luoda erittäin valoisan ja avaran tilan. Toki näissäkin on mietittävä tulevat eristeet, lumikuormat ja auringon lämpö ettei parvekkeista ole enemmän haittaa kuin hyötyä.

KANTAVAT PUURAKENTEET

Museokatu 5:n kattoa kannattelevat kattotuolit. Kattotuoleja on useita mutta niistä yleisin mitä on myöskin kuvien mukaan sovellettu tässä kohteessa on ruotsalainen kattotuoli, joiden kummankin selkäpuun alapäissä on konttirakenteet jotka lepäävät ullakon palkiston varassa. Ylhäällä vinoja selkäpuuta yjdistää vaakasuora sentteripuu.

Pystytukia on lisätty myös ydinmuurien kohdalle. Tukijaot menevät ullakkolla suhteellisen tiheästi, k900mm jaolla. Kyseisiä kattotuoleja tuskin on syytä lähteä uusimaan kustannusten vuoksi tai jakoa ei voi alkaa katon kuormien vuoksi harventamaan.

Näitä kantavia puurakenteita on hyvä hyödyntää tilassa elementtinä joka luo omaa tunnelmaa tilaan ja osan pystytuista saadaan mahdollisesti piilotettua seinälinjojen mukana.

Itse en näe kantavia puurakenteina ongelmana vaan hyötynä. En katsastele asiaa rakennusinsinöörin silmin vaan tällä kertaa suunnittelijan näkökulmasta. Mahdollisuudet miten kyseisiä pysty sekä vaakatukia voidaan hyödyntää kauniisti ja erikoisesti sisustuksen kannalta. Juuri tällaiset 'elementit' luovat tilaan persoonallisuutta ja säilyttää ullakon tunnelmaa ja karkeutta.

Tässä tapauksessa vaikka luodaan uutta tilaa, ei ole tarpeellista kadottaa kaikkea alkuperäistä. Ullakon suurimpiin elementteihin kuuluvat juuri kattotuolit joiden tuet ovat väistämättä suurin hallitseva luonteenpiirre tilassa sydänmuurien lisäksi. Näitä symmetrisesti tai mahdollisesti jopa joissain tapauksissa epäsymmetrisesti sijoittamalla saadaan pieniä tai vähän suurempia yksityiskohtia huoneisiin säilyttäen tällöin jotain vanhaa tilassa mikä muistuttaa meitä alkuperäisestä.

Jo aikaisemmissa luvuissa on tullut ilmi miten puupalkistoja voidaan käyttää sisustuksessa hyväksi ja koen että museokadun ullakon kohdalla joiltain osin puupalkistoja voidaan jättää näkyviin riippuen mikä tila on kyseessä. Alakaton laskut IV koneistojen osilta vaikuttavat myös palkistojen näkyvyyteen.

“Puurakenteet ovat hormien lisäksi vanhasta muistuttava, emotionaalinen rakennusosa, joka luo ullakolle juuri sen tunnelman, mitä ullakkorakentamisella tavoitellaan.” (Tommila, 74)

LATTIOIDEN TASOEROT

E-C - portaiden välissä on noin 1230mm tasoero, C-porrastason ollessa korkeammalla. Tämän ansiosta myös julkisivussa on nähtävillä kyseinen korotus. Tästä johtuvasta syystä huonejako on tehtävä kyseisen korotuksen kohdalla koska tasoero on sen verran suuri ettei tätä saada sijoitettua samaksi asunnoksi.

Ullakolla on havaittavissa myös monelta kohdilta pieniä, muutamien senttien nousua lattiapinnoissa mikä aiheuttaa suurimmalta osin lattian uusimisen, jotta lopputuloksesta saadaan tasainen.

HORMIRYHMIEN SIJAINTI

“Hormien ja hormiryhmien sijainti vaihtelee; mitä monenmuotoisempi rakennusmassa ja huonejako, sitä yllättävimpiä hormoneja ullakolta löytää” (Tomminen, 72)

Sydänmuurien sijainti menee suurimmaksi osaksi kantavien puupalkkistojen kohdalta käsi kädessä. Tämä johtuu siitä, että ennen vanhaan pystytukia on pyritty lisäämään ydinmuurien kohdalle.

Ullakolla hormistoja on suhteellisen paljon. Useimmissa tapauksissa hormistojen juurella on nk. paksunnoksia mikä tuottaa ongelmia eniten lattian kanssa. Hormistojen muoto ja yksityiskohdat ovat oivia sisustukseen liittyviä asioita joita voidaan ja pitää hyödyntää tässä tapauksessa. Muuraus on mitä todennäköisemmin tehty sillä ajatuksella ettei ole väliä mikä on hormistojen ulkonäkö ullakolla jossa kukaan ei sitä katso. Syynä paksunnoksiin toki voi olla IV/kanavointivedot mutta tilan ollessa pelkässä kylmäkäytössä, muureihin ei ole kiinnitetty ulkonäöllistä kantaa. Nyt erikoisista, mutta veistoksellisista muodoista huolimatta näistä hormistoista voidaan jälleen etsiä hyötykäyttö ongelman sijasta sisustukseen.

“Yleensä hormoneja ei kannata kokea suunnittelun esteinä, vaan ne on pyrittävä ottamaan käyttöön esteettisinä ja käyttökelpoisina resursseina. Käsityön jälki, jopa lievä kuluneisuus, saattaa ehkä vastata juuri niihin toiveisiin joita ullakonasunnon ostajalla on” (Tomminen, 73)

6.3 TAVOITTEET

Aina rakennusta ja uutta tilaa suunniteltaessa tavoitteena on saada aikaiseksi kokonaisuudeltaan toimiva, järkevä ja kaunis tilaratkaisu, samaan pyritään tässä ullakkorakentamisen kohteessa. Suunnittelijan täytyy sisäistää ullakolla olemassa olevat ongelmat, miten nämä vaikuttavat tilaratkaisuihin, sekä pyrkiä hyödyntämään kohteessa olevia elementtejä joita ei syystä tai toisesta saada purkaa tieltä pois. Säännökset ja vaatimukset on myös muistettava ja pyrittävä pitämään suunnitelmat tietyissä rajoin luovina. Ullakkohuoneistot ovat harvinaisempia kuin tavalliset kerrostalosuunnittelukohteet ja tilavaatimuksiltaan vaativammat. Tila täytyy saada asuttavaksi, selkeäksi ja miellyttäväksi.

Tilasta pyrin asuntosuunnittelun tiimoilta luomaan loft - tyyliä huoneratkaisuja, jolloin tilaa ei 'kuormiteta' tai 'täytetä' väliseinillä tai laatikkomaisilla pohjilla. Avaruus tilassa tuo myös haluttua ja tarvittavaa luonnonvaloa paremmin tilaan. Pyrin säilyttämään vanhoja rakenteita hillitysti mukana, jotta itse ullakon haalittu luonne ei katoaisi. Museokatu 5 ullakkokohteen suunnittelun myötä tulee mahdollisuuksia yksilöllisten asuntojen suunnitteluun sekä kaupunkikuvan monipuoliseen uudistumiseen. Pelkän arkkitehtisuunnittelun lisäksi tavoitteena on pääpainottaa suunnittelun jälki tilan käyttöön, kokonaisuuteen materiaalien ja valon vaatimusten mukaisesti sekä luoda tila sisustukseltaan toimivaksi, silmämiellyttäväksi sekä hillityn ylelliseksi asuntosuunnittelun tuotteeksi.

VALAISTUSTAVOITTEET

Valoa pidetään usein yhtenä tärkeimpänä elementtinä huoneen viihtyvyyden kannalta. Oikein toteutettu valaistus korostaa ja tuo esiin yksityiskohtia sekä valaisee tilaa riittävästi toiminnan ja esteettisyyden kannalta luoden tilaan korostuksia ja varjoja. Valaistus on viihtyvyyden lisäksi myös turvallisuustekijä. Valaistuksen suunnittelussa on otettava huomioon riittävä valaistustaso esimerkiksi portaissa, pääsisäänkäynneillä, kuten myös muissa huoneissa huonekohtaisesti.

Valo ja valaisimet vaikuttavat kodin tunnelmaan sekä tekevät asunnosta viihtyisän ja luovat puitteet eri toiminnoille kuten liikkeelle, työskentelylle, asuinviihtyvyydelle, ihmisen hyvinvoinnille sekä turvallisuudelle. Laadukas valaistus on hyväksi sekä silmille että myös koko keholle.

Ullakolla on valaistuksen puute yksi puuttuvista tekijöistä ja vaikka kattoikkunoiden ja uusien terassien avulla saadaankin lisättyä vaadittavaa luonnonvaloa asuintilaan, valaistussuunnitelman toteuttamisella oikein on suuri vaikutus sisustussuunnitelmien ratkaisuihin. Erityishuomioita vaativia kohteita ovat esimerkiksi korkeat tilat ja vinot laipiot, kuten tässä tapauksessa ullakon vino katto. Tavoitteena on kuitenkin pyrkiä tuomaan luonnonvalon lisäksi keinotekoista valoa viihtyvyyden vuoksi jo erikoiseen tilaan.

VALO(D)STA ?

Valo on esteettinen tekijä, turvallisuustekijä ja hyvinvoinnin perusta. Onnistunut kodin valaistus luo kodin hengen, parantaa viireyttä, tuo tunnelmaa ja tehostaa työskentelyä. Valaistus voi myös muuttaa tylsän tilan kiehtovaksi. Valo näyttää värejä sekä materiaalien ja muotojen yksityiskohdat luoden samalla tilan tunnelman. (Rihlma, 1999, 13)

Väri ja valoisuus muodostavat yhdessä värin sävyn. Värin näkeminen ja kokeminen on aina hyvin yksilöllistä. Sisustukseen vaikuttaa luonnonvalon lisäksi keinovalaistus. Keinovalaistukseen kuuluu yleisvalaistus, työvalaistus ja kohdevalaistus. Yleisvalaistus toimii taustavalona ja työvaloja tarvitaan työskentelyn helpottamiseksi. Kohdevalot taas auttavat yksityiskohtien korostuksessa ja tunnelman luomisessa. (STEK, kodinvalaistus)

Valaistusta tulee suunnitella osaksi asunnon sisustustyyliä. Valoa ja valaisimia voidaan hyödyntää myös itsessään sisustuselementteinä. Nykyään enemmän trendit suosivat epäsuoraa valoa. Tämä tarkoittaa sitä, että lamput ovat piilossa ja valo huokuu piilotetuista valonlähteistä. Epäsuoran valaistuksen hyödyntäminen mm. ullakkokohteessa voidaan yhteensovittaa vanhojen kattopalkistojen sekaan, jolloin lamppu itsessään saadaan piiloon ja tällöin ohjattua valoa vinoon kattoon, joka luo tällöin oman, uniikin tunnelman.

Valo on osa meidän jokapäiväistä rytmiämme. Auringon ja päivänvalo nostaa virkeystasoamme ja tutkitusti vaikuttaa hyvinvointiimme positiivisesti. Työpaikalla ja koulussa jaksamme virkeämpänä kun teemme töitä valoisassa ympäristössä kuin pimeässä huoneessa. Valon vaikutus on läsnä arkeamme vaikkemme sen vaikutuksia emme aina itse huomaa.

7. SUUNNITTELUPROSESSI

7.1 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Suunnittelun tärkeimpiä lähtökohtia on perusteellisten ja huolella tehtyjen arkkitehtisuunnitelmien tuottaminen. Huolelliset ja tarkat suunnitelmat takaavat laadukasta lopputulosta. Ryhdyttäessä ullakkorakentamiseen on erityisen tärkeää hankkia riittävät lähtökohtatiedot, jotta ullakkorakentamisen mahdollisuuksien ja vaikutusten arviointi voisi olla realistisia. Esimerkiksi olemassa olevan ullakotilan mittojen tai hormi - ja kantavien rakenteiden osalta ei voi luottaa vanhojen piirustusten merkintöihin, vaan ullakko on tarpeen mitata paikan päällä.

Tällä hetkellä ullakon pohjia on suunniteltu syyskuusta lähtien noin kahdeksan kuukauden ajan 10 asuntovaihtoehtojen välillä, näistä karsittu pikkuhiljaa kahteen viralliseen vaihtoehtoon ja päätetty museoviraston katselmusten perusteella lähteä toteuttamaan lopulta sitä pohjaa, mikä toimii parhaiten ja tuntui loppupeleissä oikealta ja toimivammalta myös suunnittelijan näkökulmasta. Luonnossuunnitelmien tärkeys pelasi suuren roolin suunnittelun edetessä, jotta asunnot löysivät oman, lopullisen 'muotonsa' ja jotta karsittiin myös ei-toimivat ratkaisut pois.

Lähtökohtia asuntopuunnittelun aloitukselle oli saada aikaan toimiva ratkaisu hankalaan tilaan. Asunnoista pyrittiin suunnitelmilla luomaan pienempään tai isompaan tarpeeseen asumisviihtyisiä kokonaisuuksia, tulevista asukasluvuista huolimatta.

Asunnon suunnittelun tarpeisiin vaikuttavat esimerkiksi:

- perheen koko
- perheen jäsenten ikäjakauma
- odotukset ja toiveet asumiselle
- mahdollinen kotityö

Tilojen suhteen vaadittavia tarpeita;

- huoneen sijainti ja yhteydet muihin tiloihin
- valaistusominaisuudet, kuinka paljon ja mihin aikaan päivästä valoa tarvitaan

- ullakon uudet kattoikkunat, niiden tuoma päivänvalo
- kalusteet, materiaalit jne.

Tilaratkaisuiden sijoittelu, kuten keittiön, olohuoneiden ja makuuhuoneiden paikat täytyy miettiä saatavilla olevan päivänvalon, auringon nousun ja laskun sekä näiden luomien varjojen kannalta katsottuna. Myös materiaalien soveltuvuus tilaan ja halutun tunnelman luonti ullakon luonteeseen on syytä kartoittaa. Uusien tilojen tulisi olla käyttöönsä nähden sopivasti mitoitettuja ja kalustettavissa käytön edellyttämällä tavalla.

NOVA ZS PIRANEN, 2014.

Suunnitelmien toteuttamiseen vaikuttaa oleellisesti myös rakennuspaikka. vaikuttaa oleellisesti paikka, johon rakennus aiotaan tehdä. Ullakon asuntojen suunnittelussa huomioitiin;

- kaavamääräykset
- ilmansuunnat
- tiet ja kadut ja niiden sijainti tonttiin nähden
- naapurirakennukset
- suojelumääräykset

Näiden perusteella määräytyy minkälainen muutos katukuvaan ja naapuritontille on mahdollista ja miten paljon vanha rakennus itsessään antaa myöten suunnitelmissa.

Ilmansuunnat vaikuttavat Suomen ilmastossa hyvin paljon siihen, minkälaiset valaistusolot ja lämpötilat tontin eri osissa ovat. Nämä puolestaan vaikuttavat paljon ihmisten ja kasvien viihtyvyyteen. Koska rakennus on jo olemassa sekä määräysten alla ullakolle, lähinnä katu - ja kattokuvaan tehtävät muutokset ovat hyvin rajattuja, voidaan miettiä miten auringon valo, vaikuttaa sisäpihalle osuviin terasseihin ja kadun puolen kattoikkunoihin.

Uusien terrassien sijoittaminen sisäpihalle tarkoittaa että auringonvalo osuu Museokatu 5 sisäpihalle tällöin aamu ja iltapäivällä, eli kesäaikaan valon määrä on voimakas. Aurinko lasku osuu kadun puolen ikkunoihin, joka ei tuota suunniteltuihin olohuoneisiin paljoa kohtisuoraa luonnonvaloa. Mutta ullakon asuntojen pohjaratkaisuissa ei ole käytetty väliseiniä, jotta vältetään liialta lokeroimiselta, luonnonvalo tällöin pääsee vapaammin isojen terrassien ikkunoiden lomasta myös asunnon olohuoneisiin. Lapeikkunoita on myös lisätty valon tuomiseksi sisäpihan kattopintojen puolelle.

Tässä tapauksessa Museokadun olemassa oleva vanha rakennus on osa yhteistä miljööä johon tehtävät muutokset ovat rajallisia. Katukuvassa on tärkeää että talot yhdessä muodostavat harmonisen ympäristön.

Lähtökohtaisesti suunnitelmia lähdettiin karkoittamaan ullakon olemassa olevien muotojen, rakenteiden ja määräysten perusteella. Joka huoneistossa sydänmuureja joita ei lähdetä poistamaan vaan ne pyrittiin sisällyttämään sisutukseen ja ullakon luonteeseen.

Ullakon palkisto on pyritty visualisoinnissa esittämään kattorakenteita, joskin vielä vaiheessa olevat IV-kanavien sijoitus ei ole tiedossa. Opinnäytetyötä varten kootuista haastatteluista sai ohjenuoria mitä asioita suojelumääräykset ja museoviraston lausunnot vaativat ja miten asuntojen pohjapiirroksia piti saada verhottua saadun informaation ympärille.

7.2 ASUNTOSUUNNITTELU

Suunnittelussa päädyttiin keskittymään isompiin asuntoratkaisuihin, noin 65m²-170m² asuntokokonaisuuksiin. Yksioita ja kaksioita oli harkinnassa, mutta koska ullakon kalteva katto tekee tilasta aavistuksen kapeamman, haluttiin panostaa tilan avaruuteen jo hallitsevan katon sijasta, jolloin asuntojen kokoa suurennettiin. Väliseinät päätettiin jättää suunnitelmista pois, ettei tilasta tule laatikkomainen ja ahdas. Märkätiloilla on omat erottavat seinät.

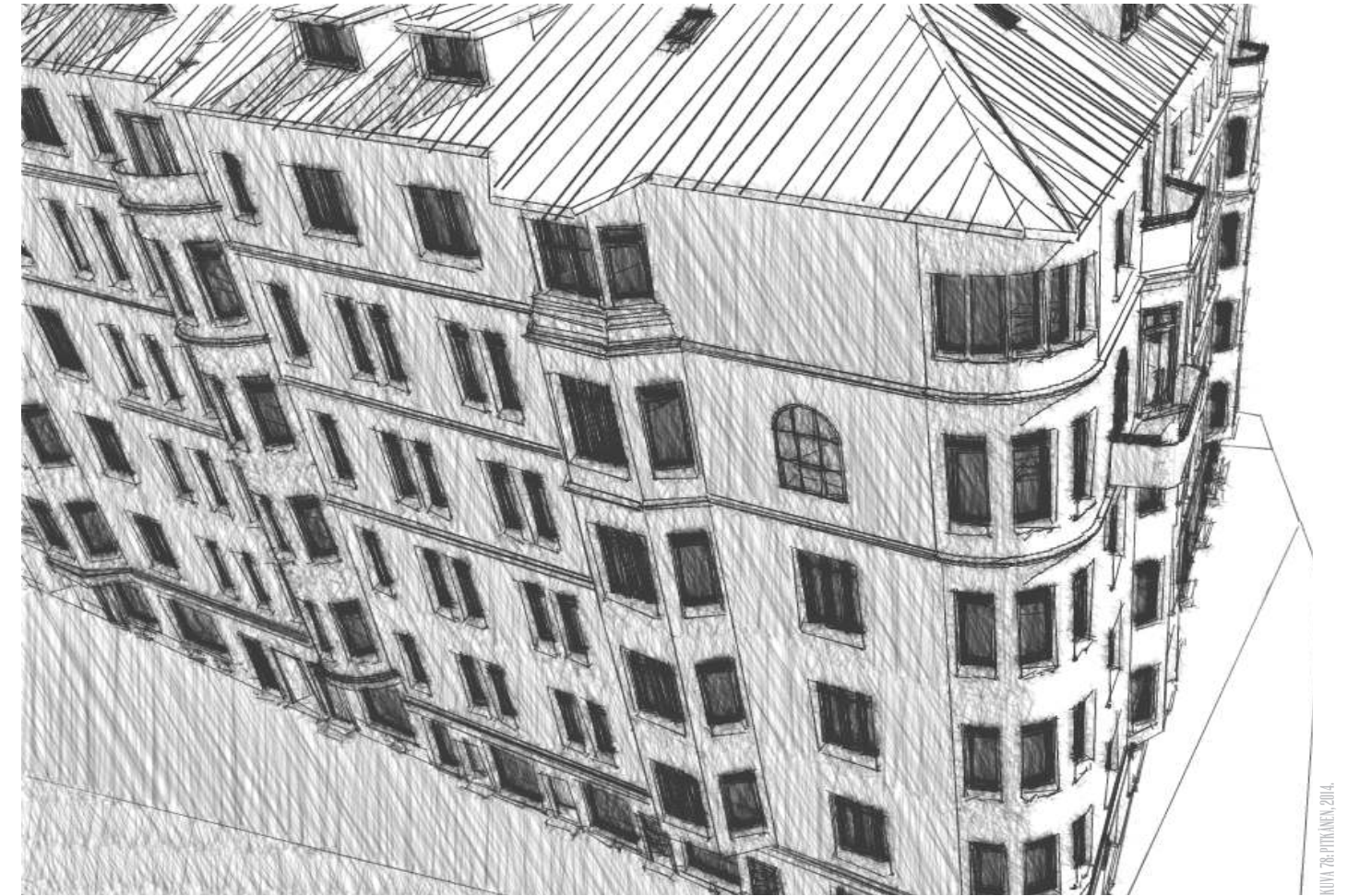
Syksyllä luonnossuunnitelmia aloitellessa on lähdetty asetelmasta, jossa ullakkoasuntojen huoneistojako ja tilajärjestelyt perustuvat pääasiallisesti olemassa olevaan tilaan ja rakenteisiin. Luonnoksia on kehitelty pitkin syksyä, päätyen lopulta viiteen (5) pohjavaihtoehtoon, joista vuoden lopulla karsittiin kaksi "virallista" pohjaehdotusta.

Läpikäyn suunnitteluprosessin mitä vaihtoehtoja on pohjaratkaisuissa pyöritelty esittäen asuntokohtaiset vaihtoehdot.

Lokakuussa 2013 on päädytty kahteen päävaihtoehtoon, työnimellä 3b ja 3d.

Pohjassa 3b on asunnot suunniteltu ajatuksella, että hissien konehuoneita ei pureta. Tämä vaikuttaa terassien osalta negatiivisesti jättäen AS3:n ilman, porraskäytävän kulkureitin takia. AS3 osalta tässä vaihtoehdossa ikkunoiden tuoma päivänvalo jää hyvin vähäiseksi. Asuntoihin johtavat porraskäytävät ovat myös kohtuullisen pitkiä, ottaen asunnoista mahdollisia neliöitä, tämäkin hissien konehuoneiden vuoksi. Kehityskelpoiset asuntovaihtoehdot ovat AS1, AS4 ja AS5, joista viimeisimmästä saataisiin erittäin tilava ja kaunis asuntokokonaisuus.

Pohja 3d on työstetty ajatuksella, jossa hissinkone huoneet ovat purettuna jolloin saadaan AS3 oma terassi mutta myös hyvin paljon lisää tilaa, joka tuottaa oman vaikeutensa asunnon tilasuunnittelussa. Museokatu 5 pyöreä kattokulma on suojeltu, mikä myös aiheuttaa ongelmia uusien kattoikkunoiden sijoittamisen liian lähelle kaarta. Pyöreän kulman kohdalle on myöskin suhteellisen vaativaa saada suunniteltua toimivaa tilaa.

ASI

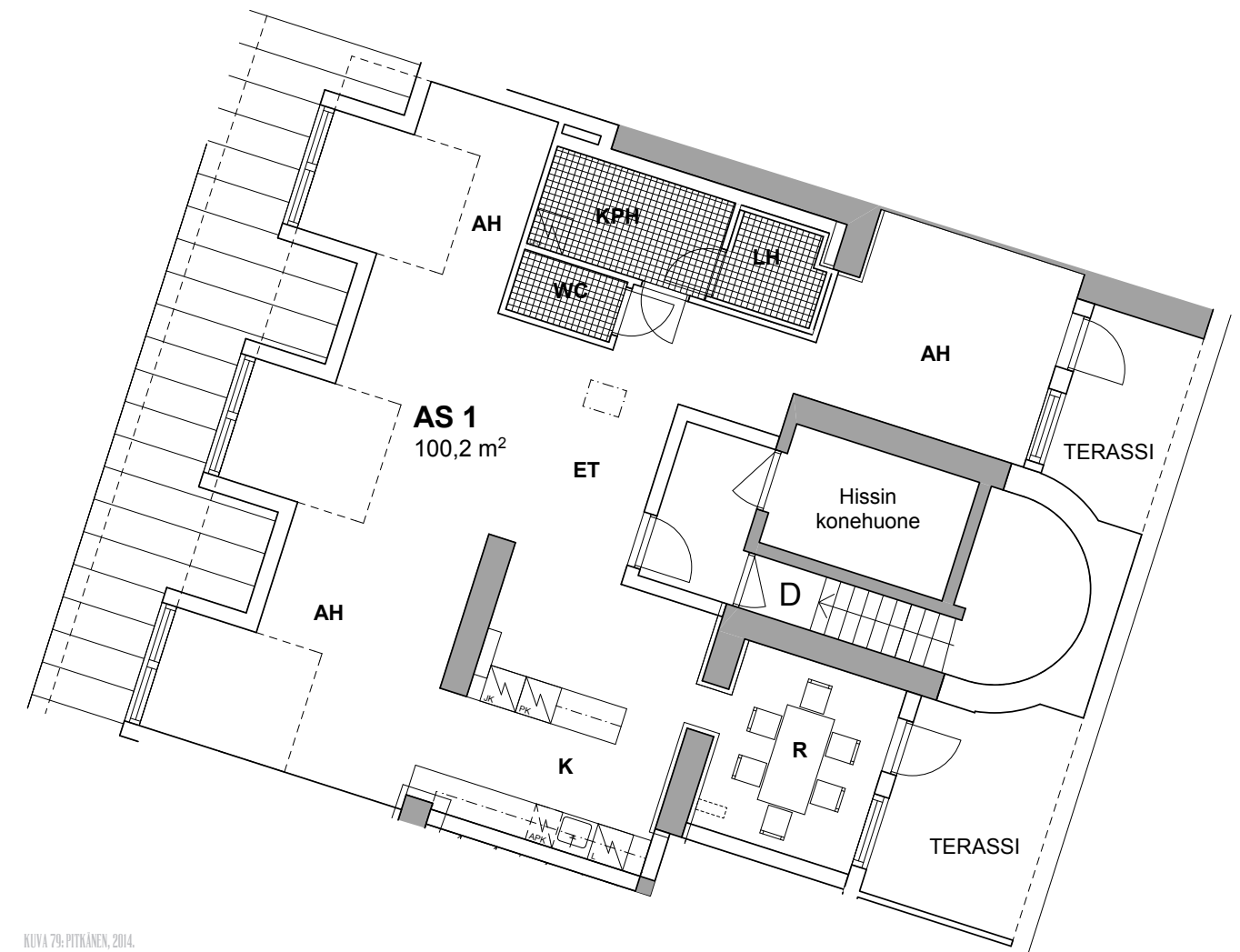
Asunto 1 on koko suunnittelun ajan pysynyt samassa pohjaideassaan, pohjan toimivuuden takia.

Huoneistoon on oma, yksityinen kulku porrashuoneesta, ja myöskään tässä tapauksessa hissien konehuonetta ei ole tarpeen lähteä purkamaan. AS1 saa tilavuutensa (100,2m²) ansiosta kaksi lasitettua terassia, joista toinen sijoittuu makuuhuoneen yhteyteen ja toinen tulee ruokailutilan yhteyteen.

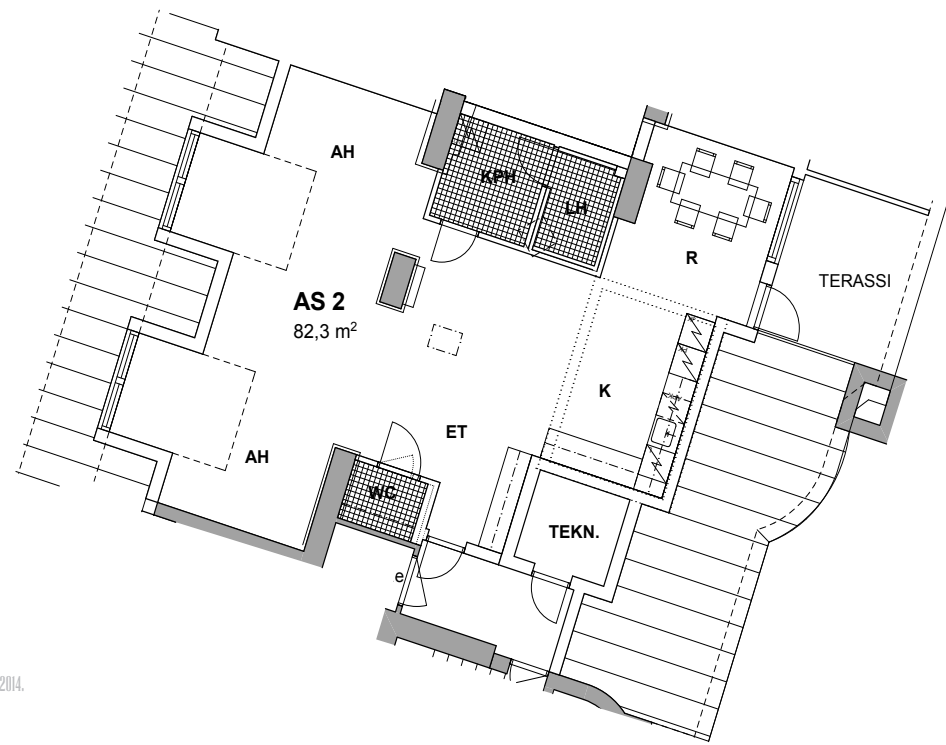
Märkätilat on sijoitettu ulkoseinän viereen, jossa sijaitsee myös pieni saunatila. Asuntoihin ei saatu sijoitettua ns. isoa perhesaunaa, vaan löylyhuoneesta päätettiin tehdä pienempi. Sauna on kuitenkin päätetty sijoittaa jokaiseen asuntoon; tämä nostaa asunnon arvoa ja tuo luksuksen tunnetta. Omasta saunasta omalle terasille kattonäkymällä.

Huoneistossa on läpikulku - keittiö, josta pääsee kätevästi olohuoneeseen ja taas ruokailutilaan, josta saadaan valoisa ja kaunis kokonaisuus terassin tuoman valon myötä.

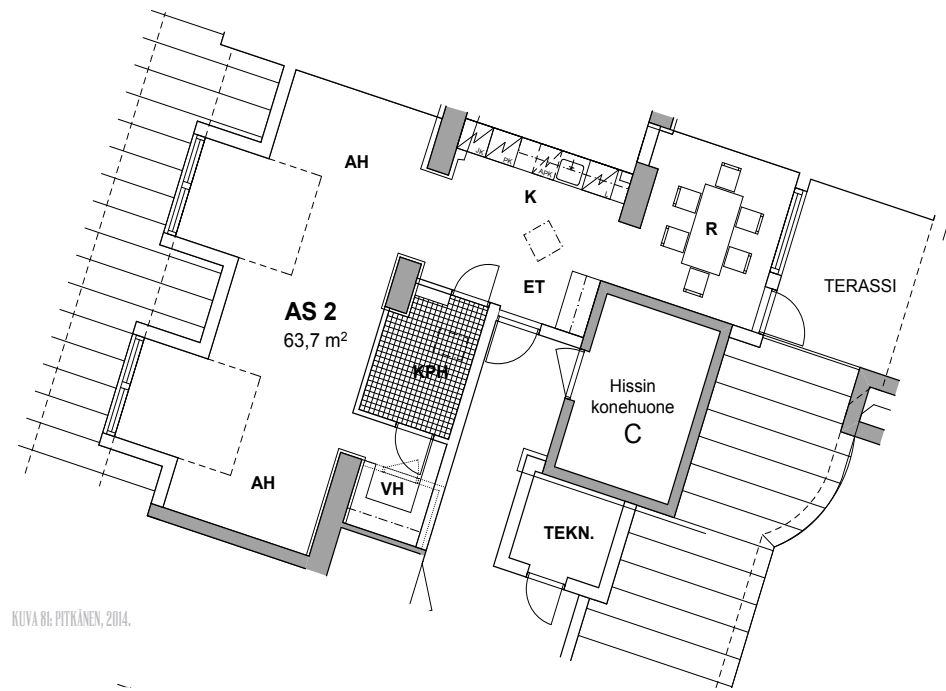
Väliseinä ratkaisuja, esimerkiksi tilanjakajilla tai sermeillä saadaan sijoitettua haluttaessa hyvin jos halutaan muodostaa erilaisia huonekokonaisuuksia. Sisäänkäynti ei luo ns. ahdasta tilaa, jolloin asunnossa olevat kattoikkunat saavat valoa laajemmin huoneistoon.

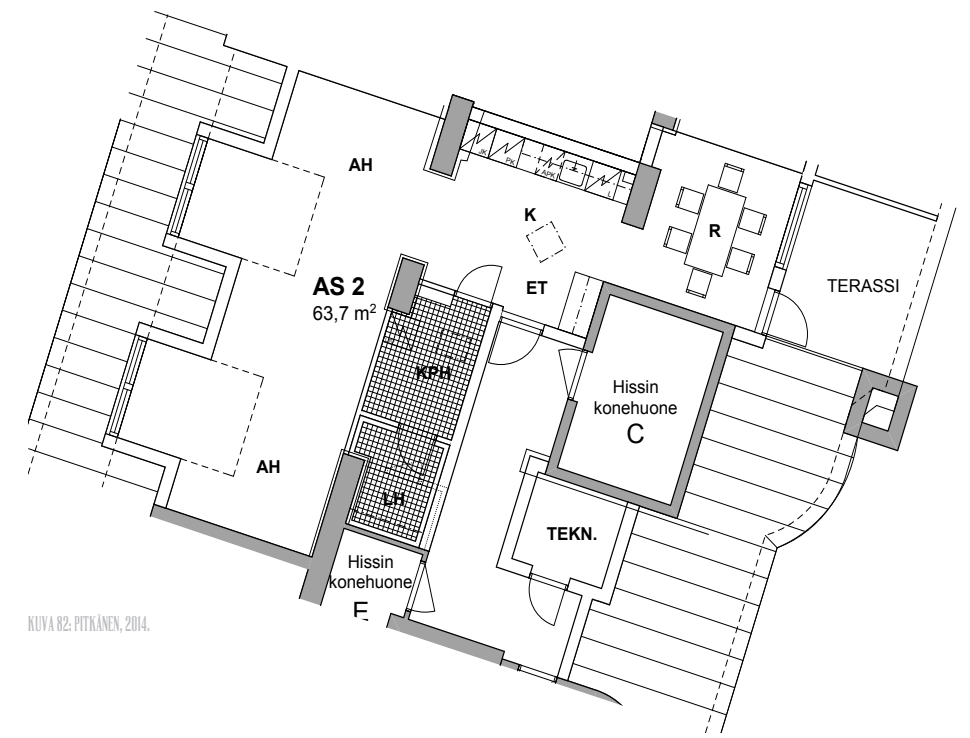
KUVA 79: PITKANEN, 2014.

KUVA 80: PITKÄNEN, 2014.

KUVA 81: PITKÄNEN, 2014.

KUVA 82: PITKÄNEN, 2014.

AS2

Asunto 2 koot pyörivät 63-82m² paikkeilla. Huoneiston kokoon vaikuttaa ratkaisu, voidaanko olemassa olevia hissinkonehuoneita purkaa. Jos konehuoneet jätetään, se ottaa neliöstä noin 20m² pois pelkkään käytävätilaan.

Käytävän ratkaisut tekevät myös hyvin suuria eroavaisuuksia huoneistojen pohjiin. Jos käytävät ja hissinkonehuoneet jätetään, tulee huoneistosta aavistuksen 'ahdas', ja asunnossa saa vaeltaa puolelta toiselle. Katon kulma tuottaa myös ahtautta kun avaraa tilaa ei ole ympärillä. Tässä vaihtoehdossa myös sisäänkäynnin yhteydessä astutaan eteisestä keittiöön. Ruokailutila on sijoitettu parvekkeen läheisyyteen.

Näissä on mietitty myös miten wc/kylpyhuone tiloja saadaan erilaisiksi.

Purettaessa hissinkone, keittiön ratkaisu muuttuu tilavammaksi ja aulatila laajenee. Lapeikkunoita voidaan sijoittaa tähän avaraan tilaan, jolloin päivänvalo saadaan tuotua lisää. Pieni wc voidaan sijoittaa sisäänkäynnin yhteyteen ja kylpyhuonekokonaisuus sydänmuurien väliin, jonne saadaan myös aavistuksen tilavampi löylyhuone.

AS3

Asunto 3 on ollut kaikista pohjista vaikein tilaratkaisultaan. Tilan muodon hakeminen ja huoneratkaisut ovat olleet hieman haasteellisia tilan pyöreiden vuoksi.

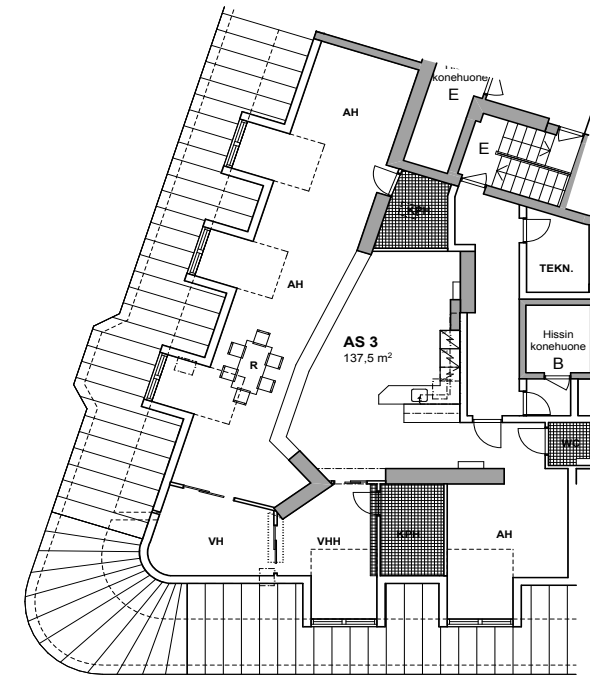
Vaihtoehdot on jälleen verhottu hissin konehuoneiden ratkaisujen ympärille. Tapauksissa, jossa hissin konehuoneet jää oletetusti paikalleen, on ajateltu sisäänkäynnin puolia ja miinuksia. Jälleen kerran, käytävätilaa tulee näissä tapauksissa melkein 20m² matkalta. Myöskin käynti asuntoihin on matkan päässä, joissain tapauksissa jopa epämukavaa josko kävelet pitkää käytävää kotiovelle, kulman takana voi mielikuvitus päästä valloilleen. Jos konehuoneet puretaan, saadaan jälleen tilaa muunneltua neliöitä hyödyntäen.

Pyöreän vesikatteen alle on vaikea sijoittaa mitään asumistilaa, luonnonvalon ja ikkunoiden puutteen takia. Se on pitkään ollut sijoitettuna pelkällä vaatehuonestatuksella, mutta tämän asunnon suhteen mahdollisuudet on kuitenkin isommalle perheelle, eli tilaa voisi mahdollisesti hyödyntää lasten leikkihuoneena.

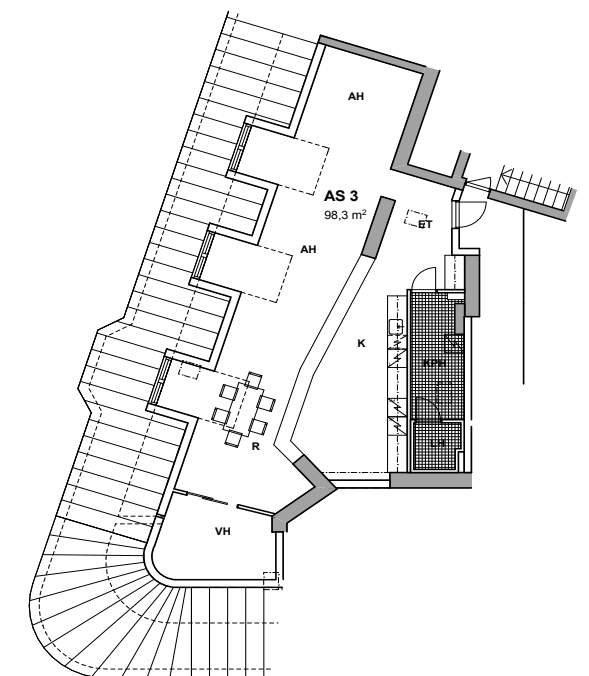
Kylpyhuoneiden ryhmitys täytynee keskittää asunnon keskelle, lapekattokulmien takia.

Terassi tälle huoneistolle onnistuu vain, jos hissin konehuoneet puretaan.

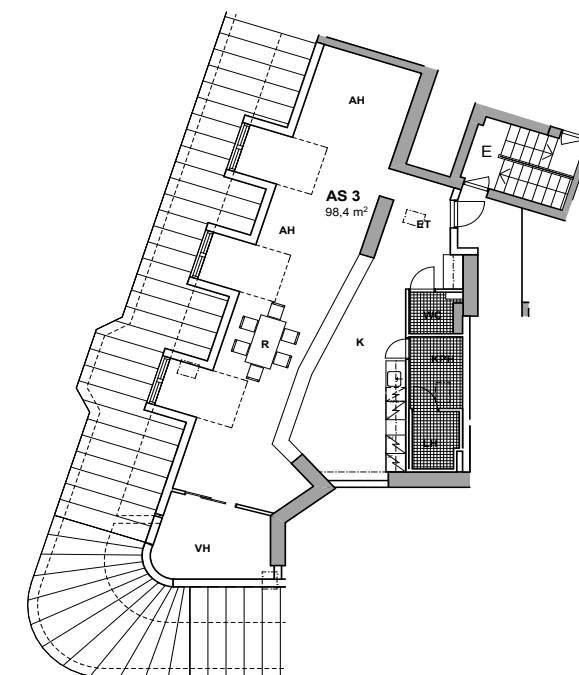
Sydänmuureja menee asunnossa huomattavasti enemmän kuin muissa, myöskin hallitsevassa määrin.

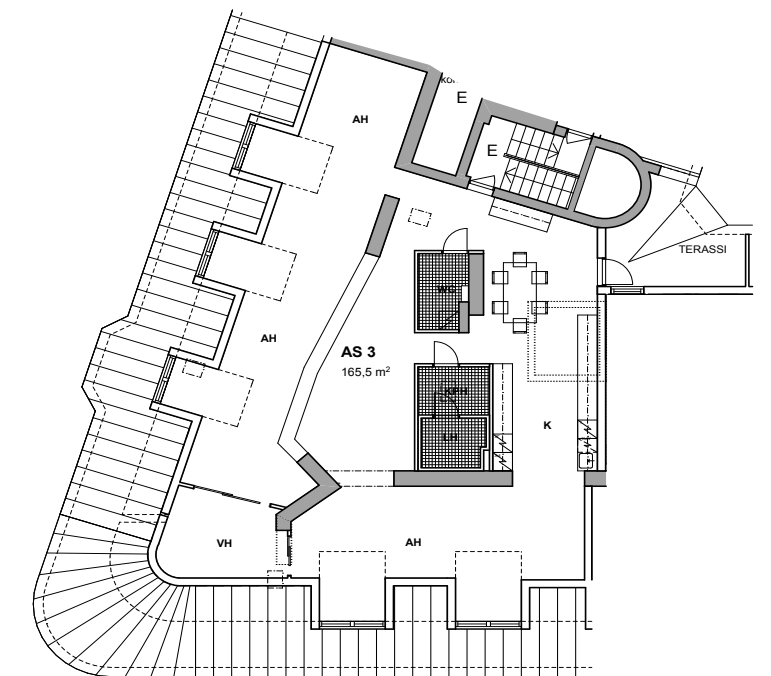
KUVA 83: PITKÄNEN, 2014.

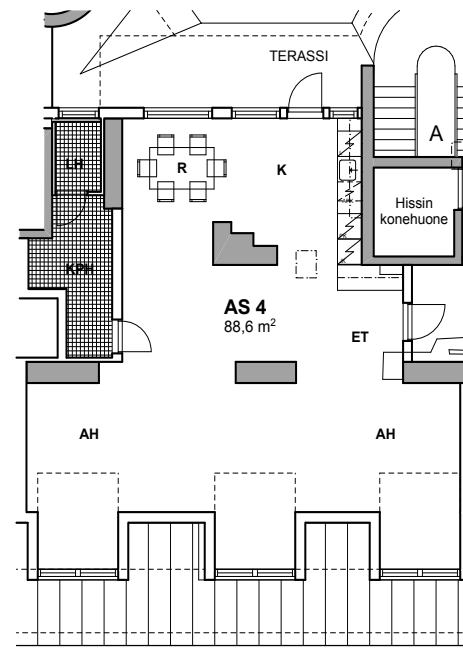
KUVA 84: PITKÄNEN, 2014.

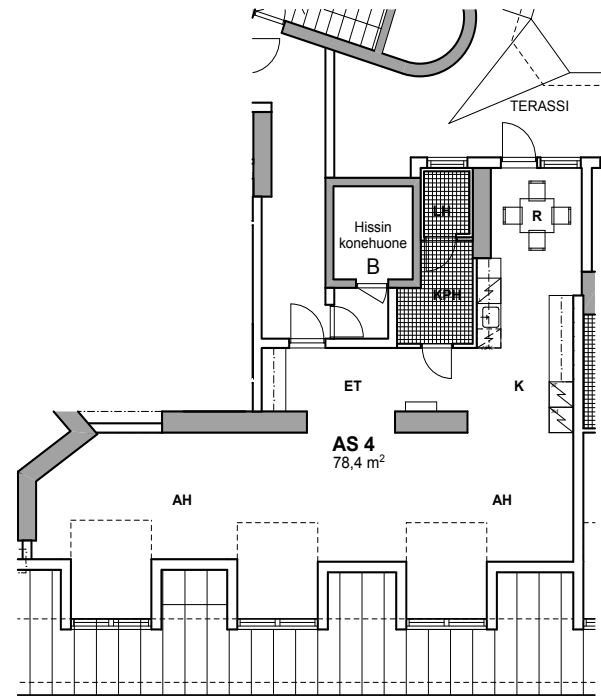
KUVA 85: PITKÄNEN, 2014.

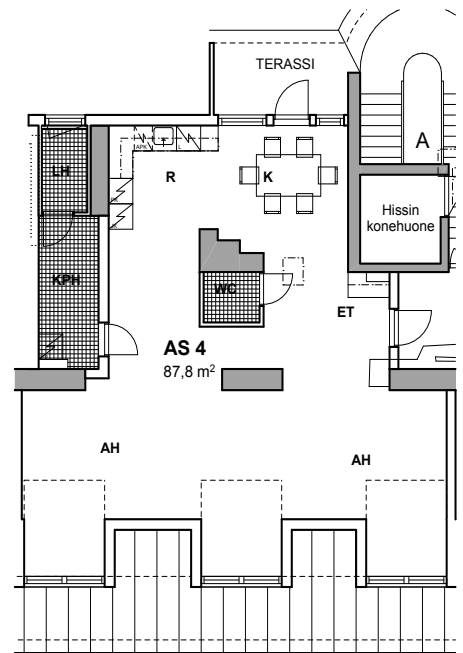
KUVA 86: PITKÄNEN, 2014.

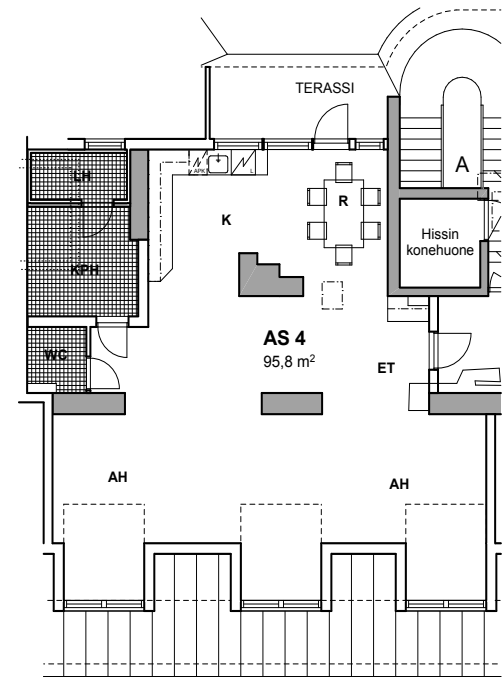
KUVA 87: PITKÄNEN, 2014.

KUVA 88: PITKÄNEN, 2014.

KUVA 89: PITKÄNEN, 2014.

KUVA 90: PITKÄNEN, 2014.

AS4

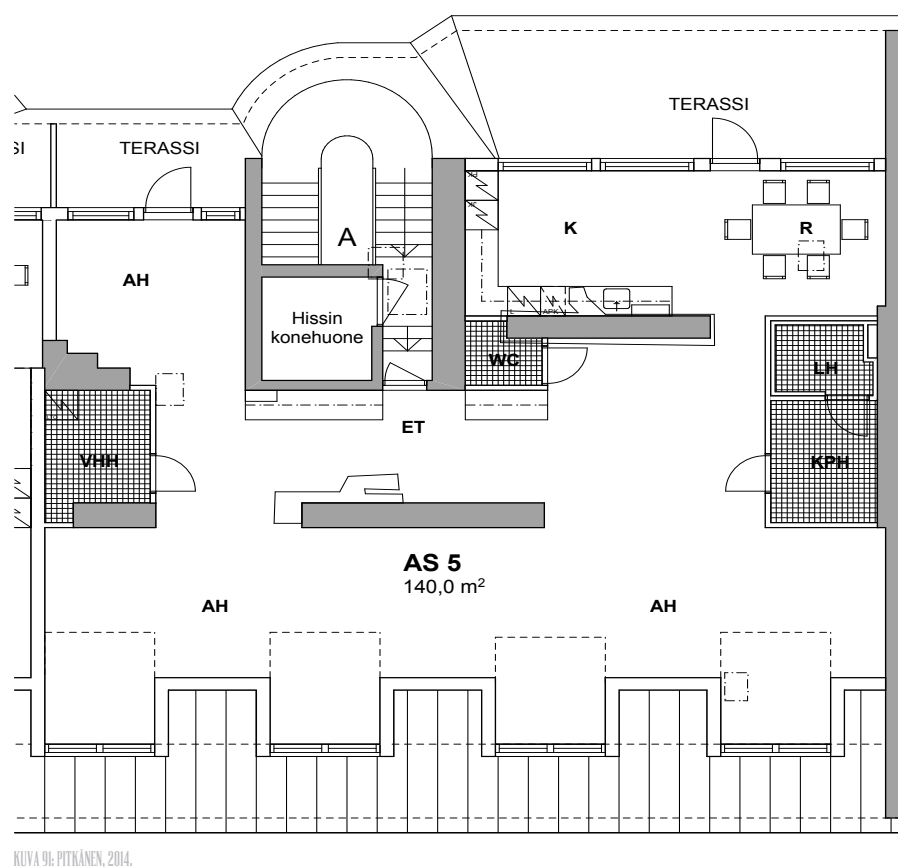
Asunto 4:ssä on ollut eniten muokattavia vaihtoehtoja. Jokatapauksessa kaikissa vaihtoehdoissa asunnon ratkaisut toimivat. Huonejaot menevät molemmin puolin taloa, eli saadaan päivänvaloa ja uusia kattoikkunoita molemmilta puolilta

Sisäänkäynti voidaan toteuttaa joko A - tai B- rapusta.

A-rapun puolelta olevat pohjavaihtoehdot käsittävät hyvänkokoisia kokonaisuuksia, jossa olemassa olevat sydänmuurit rikastuttavat sisustusta kauniisti jättäen merkkejä ullakon alkuperäisestä olemuksesta. Näillä saadaan erotettua myös hyvin keittiötilat olo - ja makuuhuonetiloihin.

B-rapun puolelta sisäänkäynti muuttaa pohjaa hyvin erilaiseksi, enemmän käytävämäiseksi. Keittiö jää tässä tapauksessa huomattavasti pienemmäksi. Myös kylpyhuoneiden koot vaihtelevat huomattavasti asuntojen eri skenaarioissa.

Huomioidaan myös terassien koot huoneistojen eri vaihtoehdoissa.

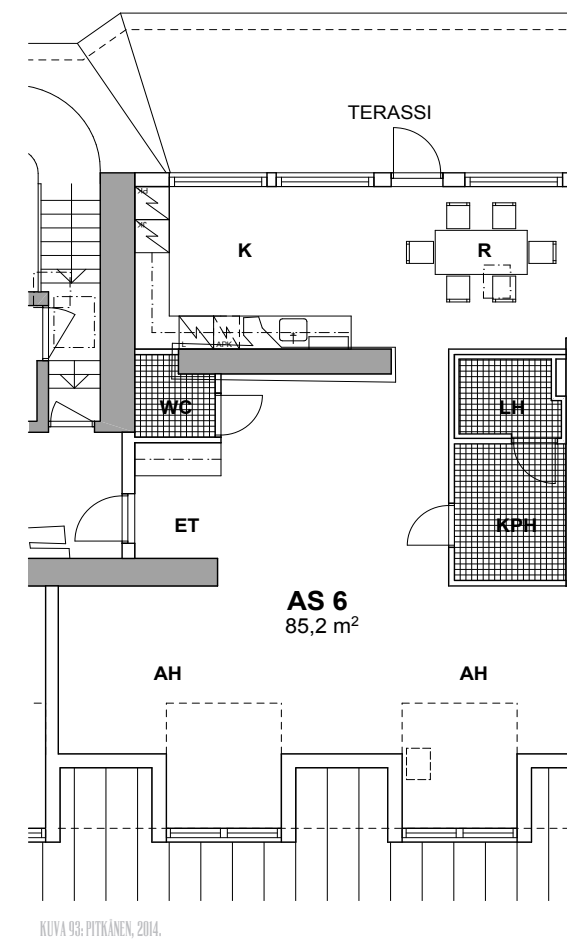
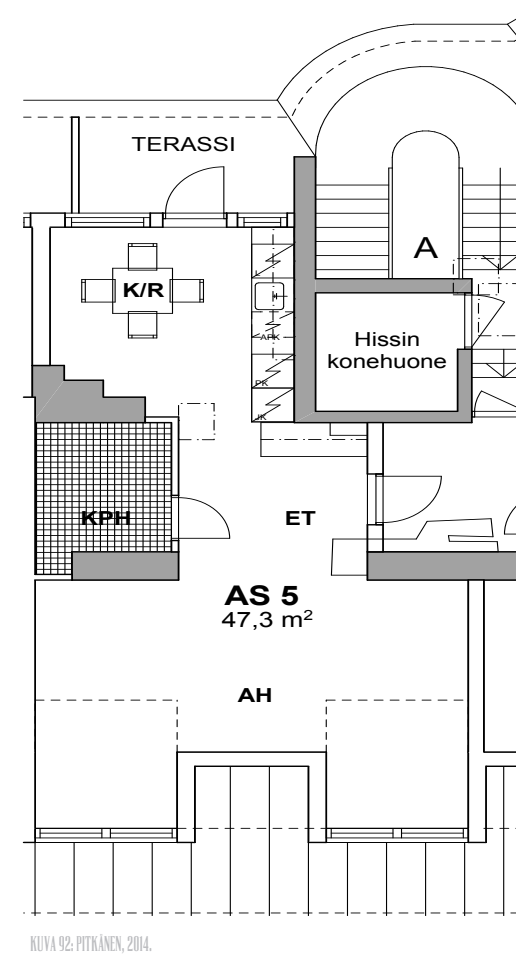

AS5

Asunto 5:n vaihtoehdoista päätyhuoneiston kohtaloa käytiin ison 140m² ratkaisusta pienempään ja tästä vielä puolitettuun versioon. Pohjista isoin vaihtoehto oli pitkään ykkössijalla asunnon 'mahtipontisuuden' ja runsaan koon vuoksi, joka takaa luksusta ja arvoa asuntoon.

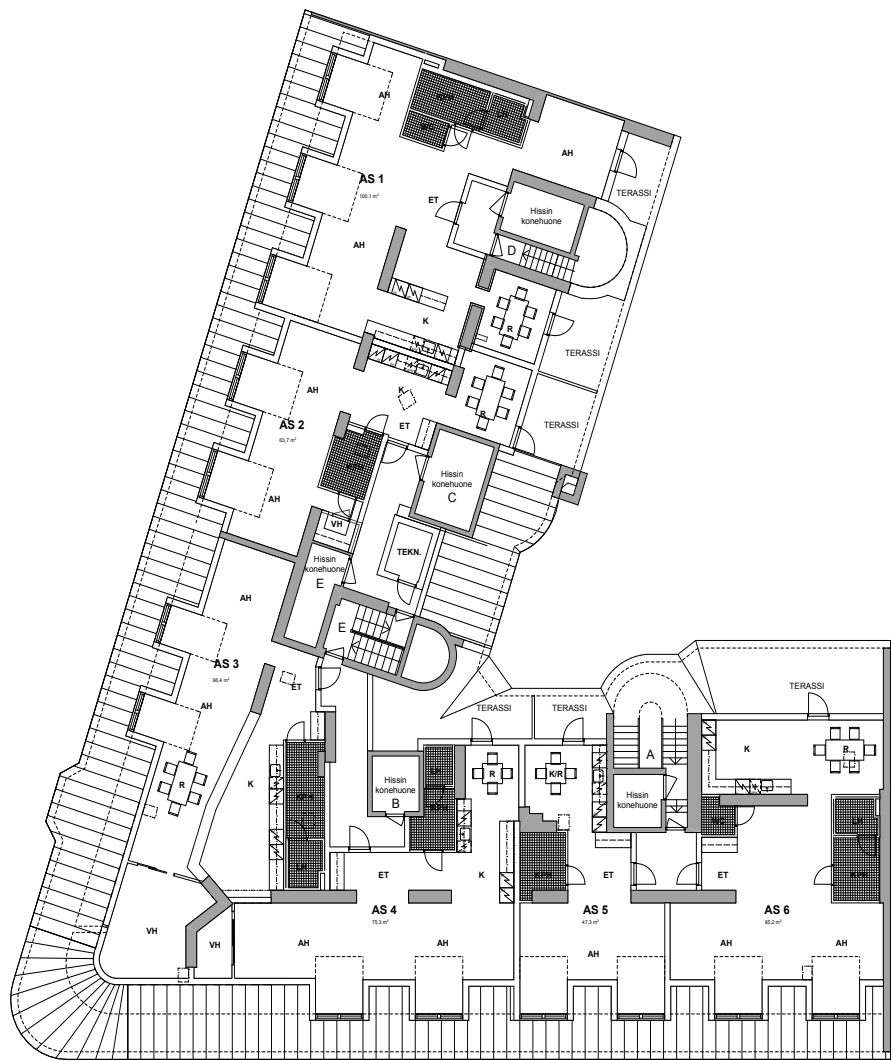
Isoimmassa ratkaisussa sydänmuurit jakoivat tilaa hyvin, asunnolle saatiin kaksi kookasta terassia ja kaksi kylpyhuonetta. Valon määrä on tässä ratkaisussa myös riittävä.

Pienemmät ratkaisut toimivat myöskin, osittain. Joissain viidestä pohjaehdotuksissa oli kuusi asuntokokonaisuutta, eli AS5 meni välillä myös AS6 nimellä. 140m² vaihtoehto laitettiin yhdessä ehdotuksessa puoliksi jolloin tila jakautui kahdeksi, siltikin kookkaaksi asuntokokonaisuudeksi.

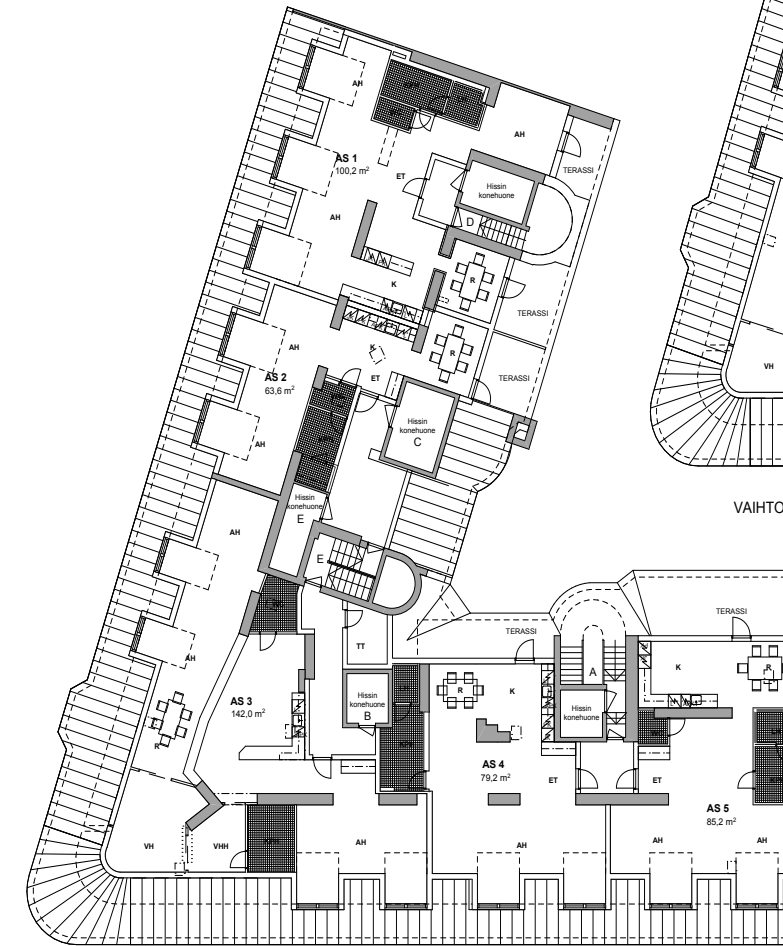
YHTEENVETO

Ohessa on kolme viidestä vaihtoehto pohjasta, jossa näkee kokonaisuutena mietityt ratkaisut. Seuraavalla sivulla on kaksi valittua pohjaa, jotka esiteltiin Helsingin kaupungille 29.01.2014.

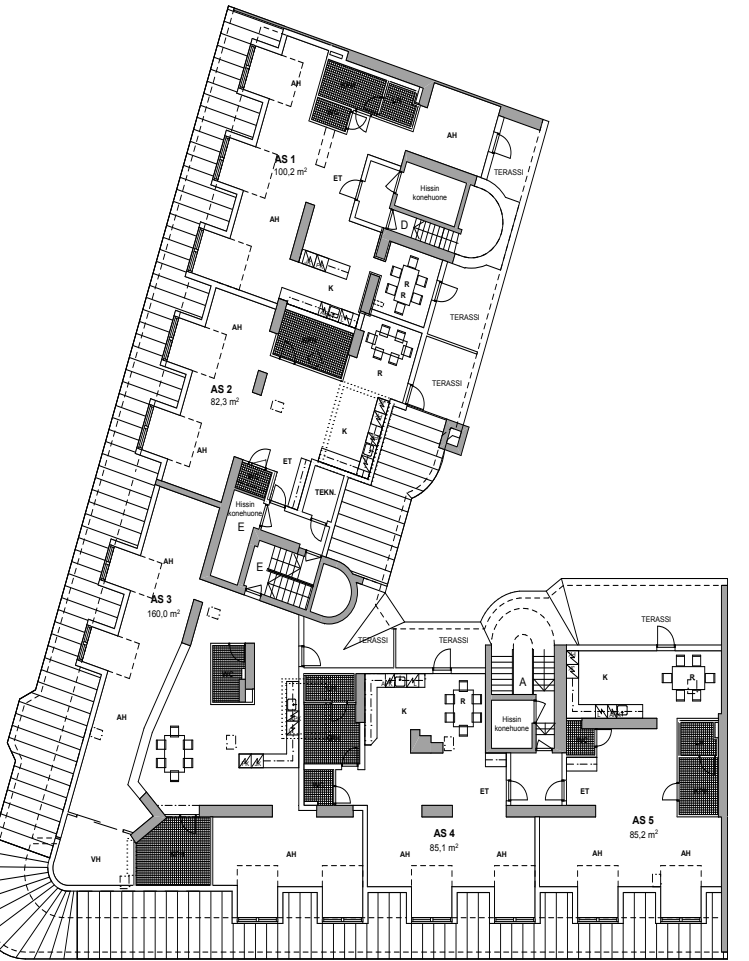

VAIHTOEHTO 3a:

KUVA 94: PITKANEN, 2014.

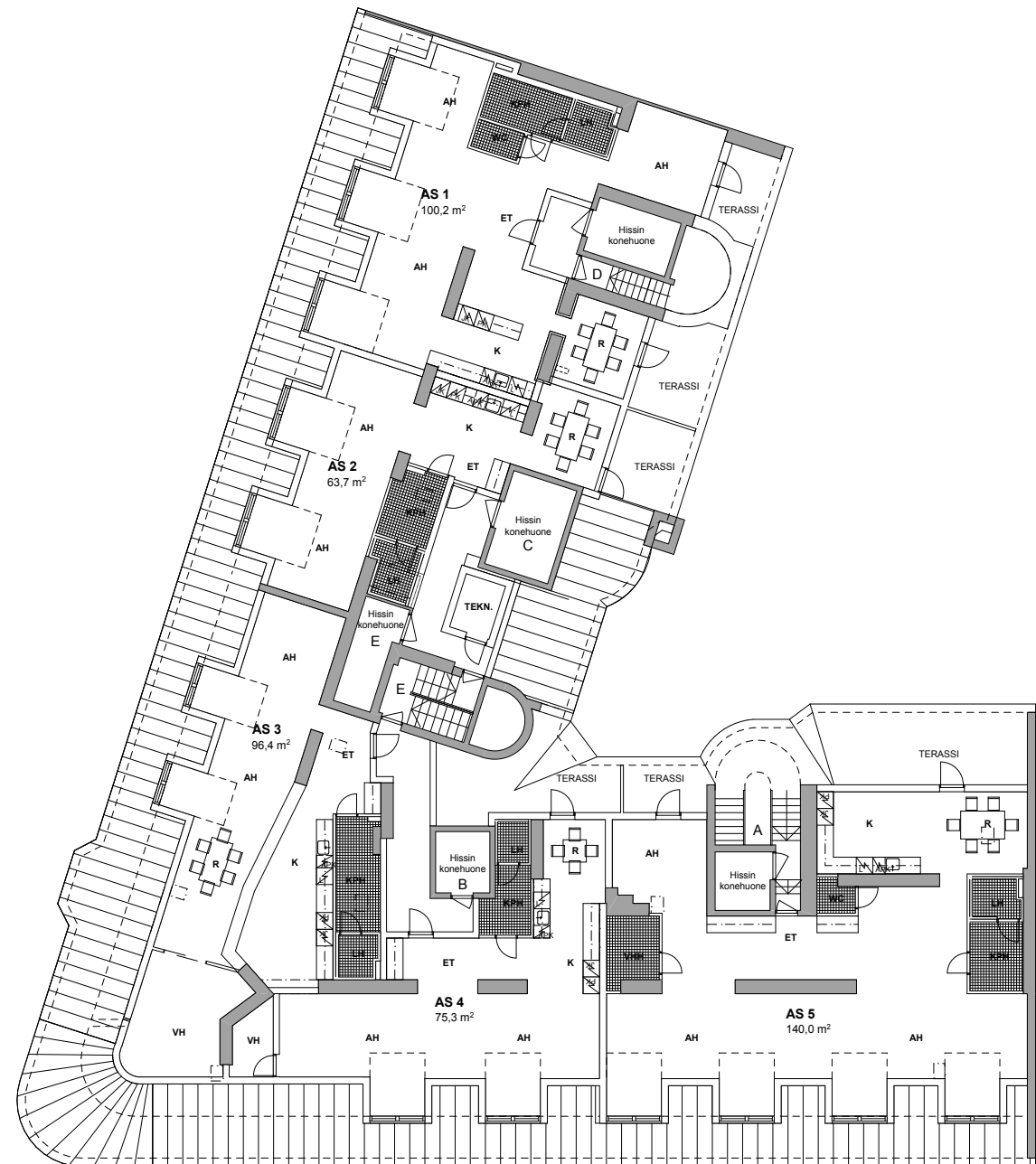

VAIHTOEHTO 3c:

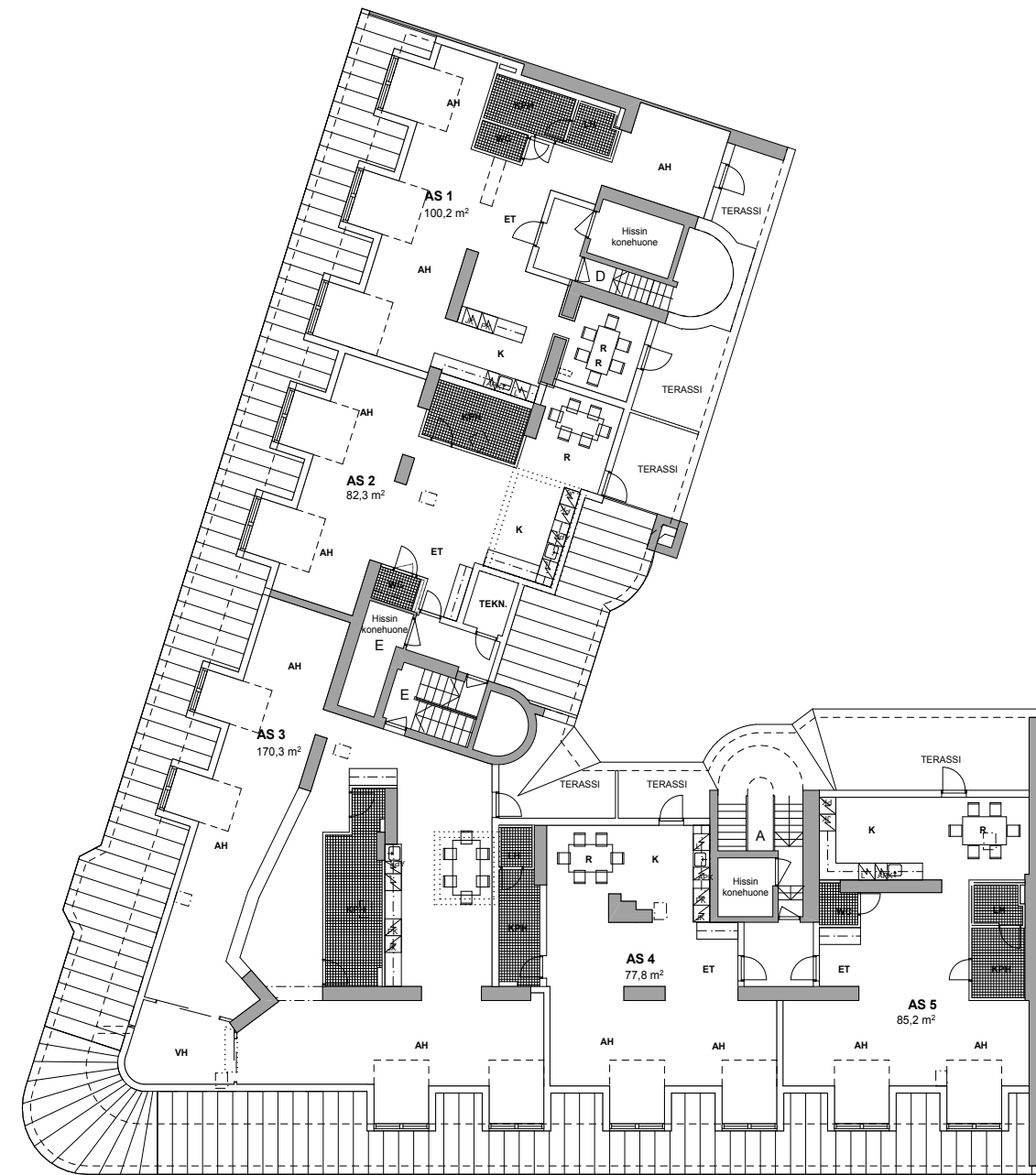
VAIHTOEHTO 3e:

KUVA 95: PITKANEN, 2014.

KUVA 97: PITKANEN, 2014.

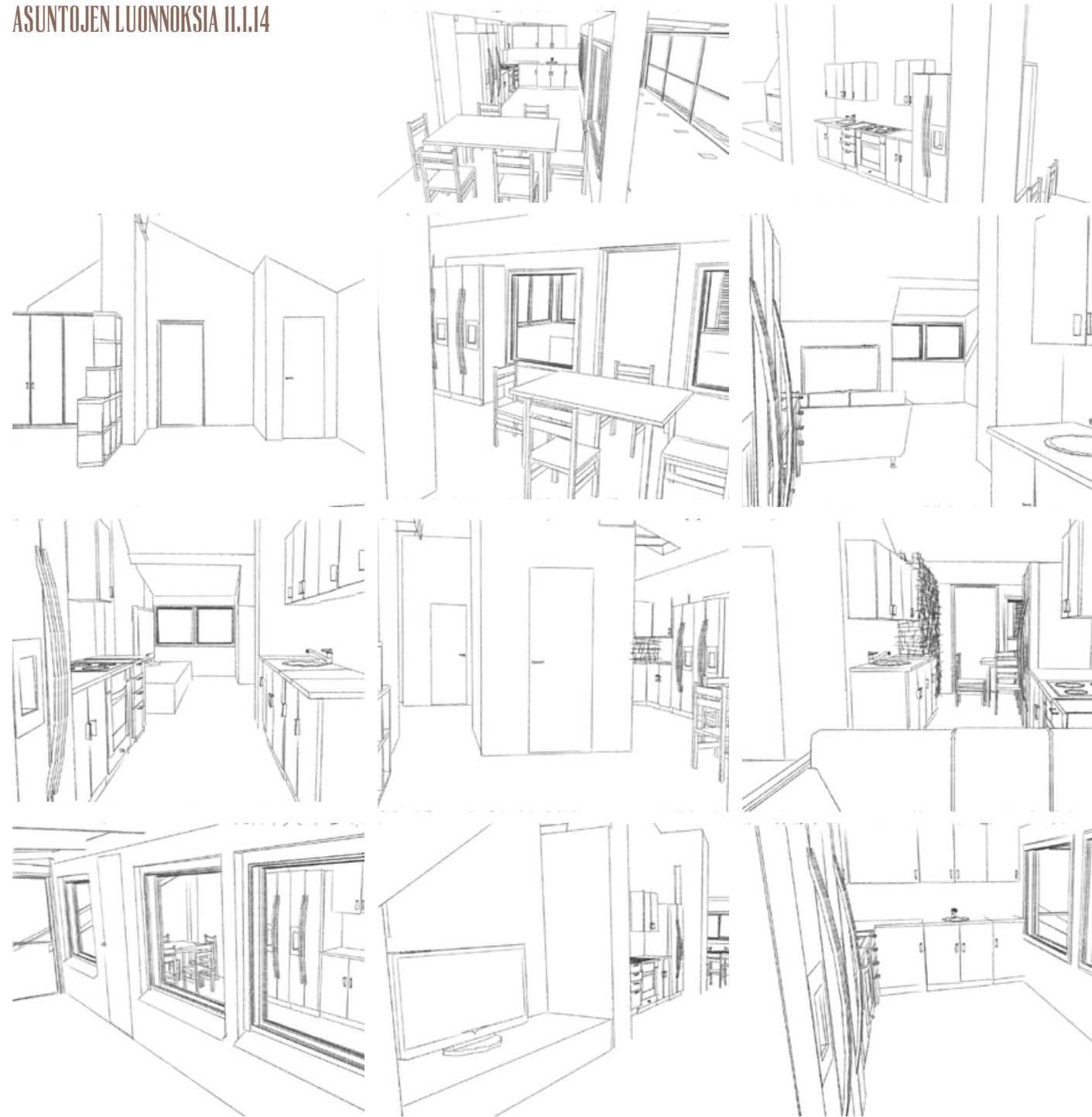
VAIHTOEHTO 3b:
huoneistojen lukumäärä 5 kpl
hstoala: n. 475m²

KUVA 98: PITKANEN, 2014.

VAIHTOEHTO 3d:
hissikonehuoneet B ja C oletettu puretuiksi
huoneistojen lukumäärä 5 kpl
hstoala: n. 516m²

ASUNTOJEN LUONNOKSIA 11.1.14

KUVAT 99-109: PITKÄNEN, 2014.

LOPULLISET PÄÄTÖKSET

Museokadun ennakkoneuvottelussa (29.1.14) on läpikäyty museokadun kahta virallista vaihtoehtoa. Ullakkoasuntojen määräksi molemmissa on suunniteltu viisi (5) huoneistoa. Neuvottelussa päädyttiin lopputulokseen, jossa vaihtoehtopohjista 3d on kehityskelpoisempi, täyttää asumisviihtyvyyden kriteerit suunnitellulla valon määrällä ja pohjaratkaisut toimivat paremmin. Myöskin terassin sijoittaminen kaikkiin asuntoihin vaikuttaa asunnon arvoon.

Tarkennuksia tulee terassien ja teknisten suunnitelmien kohdalla kaupunkineuvottelulautakunnan katselmuksessa myöhemmin keväällä 2014.

ASUNNOT

Asunnoista on valittu pohjaratkaisut, jotka täyttävät vaatimukset julkisivu- ja pihamuutosten, asumisviihtyvyyden ja neliöiden toimivuuden sekä luonnonvalaistuksen kannalta. Asuntojen pohjaratkaisuihin on vaikuttanut niiden avaruus ja neliöiden hyödyntäminen.

Ullakon olemassa olevat elementit, kuten sydänmuurit ja lattioiden taso erot pääsevät oikeuksiinsa näissä ratkaisuissa.

TERASSIT

Jokaiseen asuntoon sijoitetaan pihan puolelle oma lasitettu terassi. Terassin muotoon vaikuttaa alkuperäisen katon räystäslinja, jota pitää jättää n. 700mm verran uusien terassien sijoittelussa. Terassit ovat aavistuksen pienentyneet luonnossuunnitelmissa, mutta kuitenkin lasitetulla parvekeratkaisulla saadaan asuntoihin avattua lisää ikkunapinta-alaa ja täten hyödyntämään sieltä tuleva valon määrä asunnoissa. Terasseissa hyödynnetään kevyttä seinärakennetta, johon sijoitetaan isoja ikkunoita seinän peittämiseksi ja valon määrän lisäämiseksi, sama idea pätee myös lasikatton valinnassa. Lasikattoa täytyy tukea palkistolla, kuitenkin sen verran hillityllä rakenteella ettei se häiritse julkisivussa. Terassien sivuseiniin lisätään pienet sivuikkunat, mutta kuitenkin niin, ettei ole suoraa näkymää naapurien parvekkeille. Näin suojataan yksityisyyttä mutta samalla valoa ajatellen saadaan hyödynnettyä auringonvalon määrää monesta kulmasta.

IKKUNAT

Muutoksia pohjissa esiintyy kadun puolen julkisivuissa katonlapeeseen suunnitelluissa ikkunoissa (jotka noudattavat vastaavaa periaatetta kuin Cygnaeuksenkadun vastapäisessä rakennuksessa v. 2002 tehdyssä ullakkorakentamisessa). Ne on todettu julkisivujen kannalta sopuisiksi ja hyväksyttäviksi, lukuun ottamatta Cygnaeuksenkadun korkean osan katonlapetta, jossa ikkunoiden määrä sovittiin vähennettäväksi yhdellä ikkunalla, jolloin ikkunajaosta saadaan rauhallisempi. Em. ikkunoiden mitoituksessa tulee ottaa huomioon hätäpoistumismahdollisuudet

AS3 on lisätty valon lisäämiseksi yksi kattoikkuna, ja ikkunoiden paikkaa ja linjakkuutta on katsottu tarkemmin kohdilleen. Kattoikkunoita on siis harvennettu alkuperäisistä suunnitelmista, jotta kokonaisuutena ikkunalinjat osuvat ryhdikkäästi asunnon huonejakoon. Kattoikkunat sijoittuvat normien mukaisesti seinän ollessa katon linjassa 1600mm kohdalla, uusien ikkunoiden katon ollessa noin 2000mm korkeudessa.

Lapeikkunoita on lisätty sisäpihan puolen kattoihin, tämä lisää asuntojen keskialueen päivänvaloa. Kadun puolen julkisivussa uusi lapeikkuna rivi olisi luonut liian sekavaa ja hajanaista ilmettä ja päädyimme lisäämään kuitenkin tarvittua luonnonvaloa sisäpihan puolelta. Lapeikkunoiden koko on 700x900mm, mikä tuo kuitenkin sisätiloihin aavistuksen lisää avaruutta ja valoa. Nykyisiä lapeikkunoita saatetaan jättää paikoilleen jos se sopii rakennusvaiheessa asunnon ja katon kunnon mukaisesti suunnitelmiin. Uusia lapeikkunoita ei saa sijoittaa liian lähelle katon harjaa lämmönvuotoriskin takia.

KATOT

Katto on päätetty jättää alkuperäiseen muotoonsa ja kaltevuuteensa kadun puolella, lukuun ottamatta uusia ikkunoita joiden katot tehdään pintamateriaaleiltaan samalla peltikatteella kuin alkuperäinen. Sisäpihan puolelta terassien kohdalta katto uusitaan ylös asti, noudattaen katon vanhaa kulmaa 2300mm taitteeseen asti. Muuten kattoa pyritään säilyttämään alkuperäisessä muodossaan. Horminously puretaan katolta tarpeen mukaan. Cygnaeuksenkadun ja Museokadun kulmauksessa olevaan kaarevaan vesikaton osaan ei tehdä muutoksia.

7.3 PINNAT JA MATERIAALIT

PINNAT

Tavoitteena on saada ullakolle materiaalivalinnoilla luonnollista, lämpöistä, maanläheistä mutta ylellistä ilmettä. Tunkkaisuus ja pimeys pyritään sulkemaan materiaalivalinnoilla pois. Asunnot tulevat myytäviksi ja kiintokalustemateriaaleihin arkkitehti yleensä voi ehdottaa vaihtoehtoja mutta lopullisen päätöksen tekee aina asunnon uusi omistaja, eli lopullisissa materiaalivalinnoissa voi olla jokaisen oman mielen mukaiset väritykset. Kiintokalustus tullaan joiltain osin toteuttamaan mittatilaustyönä.

HUONEISTOT

Tällä hetkellä Museokadun materiaalivalinnat ovat vielä luonnosvaiheessa.

Uusilla materiaalivalinnoilla on pyritty säilyttämään “vanhan” ullakon henkeä. Mielikuva ullakoista yhdistetään usein ‘ei niin uusiin, kiiltäviin pintoihin ja materiaaleihin vaan vanhan ajan rakentamiseen, kuten punatiilipintaan, hallitseviin puupalkistoihin sekä puulattioihin.

Museokadun ullakolle osa pintamateriaalivalinnoista oli selkeitä, osaa on pyöritelty luonnosversioissa kokonaiskuvan näkemisessä. Lopputuloksessa pyrittiin saamaan aikaan viimeistellyn vanha tulos.

Mietittyjä kokonaisuuksia ja vaihtoehtoja lattia, katto ja seinäpinnoille:

- puulattia; puu toimii hallitsevana elementtinä huoneistoissa
- tiili; alkuperäinen tiilipinta mistä kohden ullakolla sijaitsee, valkoiset tiilisydänmuurit ja korosteena osissa uusissa seinissä uusi valkoinen tiilipinta
- vaaleat värit valoisuuden tuomiseksi jo kaltevaan tilaan; puulattia ajaa selkeää linjaa muodostaen yhtenäisen lattia-seinä-katto linjan.
- vanha puupalkisto jätetään alkuperäiseen muotoonsa ja ominaisväriinsä, tuo ruskeana aavistuksen lämpöä tilaan

Lattiasta kattoon valkoinen ei ole yleensä paras ratkaisu, mutta käytettynä ullakolla se saattaa tuoda kaivattua avoimuutta sekä valoisuutta. Tämä on iso kontrasti perinteiseen pimeään ja tunkkaiseen ullakkoon. Maalattu lattia heijastaa enemmän valoa kuin esim. laminaatti ja sillä voi saada ratkaisevan eron aikaiseksi.

Halusin luoda aavistuksen romanttista ja vintage- tyyliä noudattavaa tulosta, jossa myös yhdistyy omanlaisensa ‘maalaistunnelma’ kuin lapsena mummolassa vintille noustaessa.

VAIHTOEHTOJA PINNOISTA

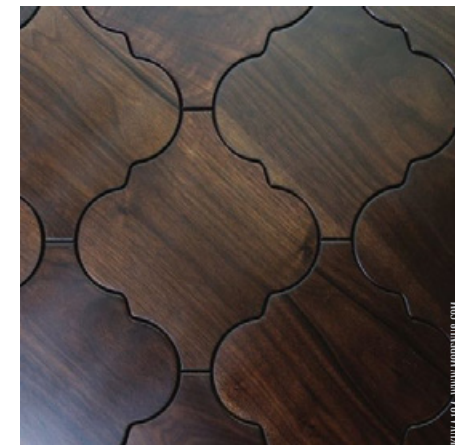
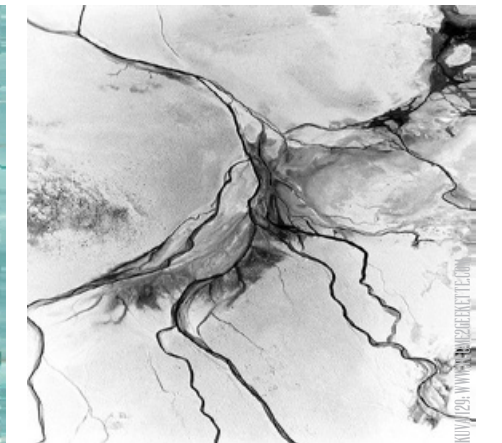
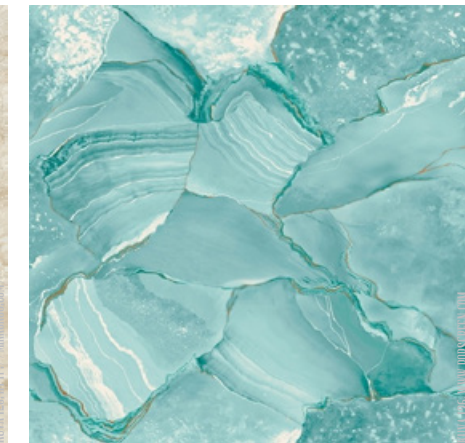
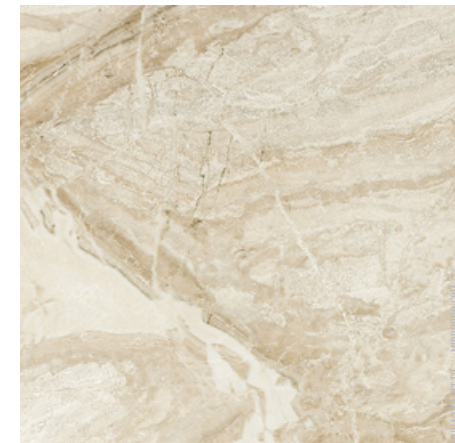
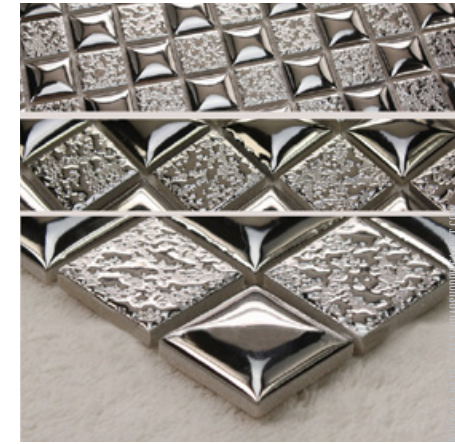
KYLPHYHUONEET

Kylpyhuoneiden etuna on tällä hetkellä keskeinen sijainti, joka tuo korkeimmat huonekorkeuden kohdat näihin pienempiin tiloihin. Joihinkin kylpyhuoneisiin on mahdollista sijoittaa myös uusi lapeikkuna, joka tuo avaruutta tilaan. Kylpyhuoneen lattiamateriaalina on perus valkoisen laatan sijasta mielessä pyörinyt kristallilasilaattaa, joka on yksityiskohtaisen kaunis vaihtoehto. Tiheään kuvioitu lattialaatta voi tuoda jo pienempään tilaan lisää ahtautta, eli kuviollisessa vaihtoehdossa itse laatan sekä kuvion pitäisi tällöin olla isompana, mahdollisina kokovaihtoehtoina 300x300mm, 600x600mm tai 600x1200mm. Marmoripintalaatta tai kivilattia on myös vaihtoehtoja, mutta molempien materiaalien mahdollinen liukkaus arveluttaa.

Seinämaterialit valitaan vaaleina, joko marmoriseinää tai 100x300mm seinälaattaa. Perusideana olisi kolmen seinän hallitseva materiaalivalinta ja mahdollisesti yksi korosteseinä, jossa olisi mahdollinen laatoituskuviointi tai integroitu kuviointi.

VAIHTOEHTOJA LAATOISTA

7.4 RAKENTEET

Museokatu 5 nykyiset rakenteet, jotka jäävät osaksi sisustusta ovat vanha kantava puupalkisto ja sydänmuurit. Nämä joko hiotaan puhtaaksi ja kunnostetaan entiselleen. Rakenteiden ”alkuperäisyys” on tärkeä ominaisuus sisustuksessa.

Sydänmuuri on samaan hormistoon liitettyjen erilaisten tulisijojen yhdistelmä. Tiilestä muurattu sydänmuuri on hyvä lämmönvaraaja ja -luovuttaja. Sydänmuuriin voidaan yhdistää lieden ja leivinuunin lisäksi takka, saunan kiuas ja keskuslämmityskattila.

Sydänmuurit ovat tällä hetkellä 1900-luvun muuritiiliä, valkotiili-pinnalla mutta ullakolla oli avattu muutamia sydänmuureja, joiden alta paljastui punatiiliverhous. Valkoinen kuitenkin sopii valaistuksen kannalta paremmin, tosin korosteväriä punatiili voisi tuoda enemmän ulotteisuutta muuten vaaleiden ja ruskeiden sekaan. Sydänmuurien yleiskunto on peruskulumista lukuun ottaen hyvä, pinnan kunnostus vaatii huomiota. Joidenkin asunnon kohdilta muureja ja nousuja joudutaan purkamaan esteettisyyden ja asunnon kulun loogisuuden takia, kuten mm. As3 pitkä iv-nousu on enemmänkin tiellä, kun koriste-elementtinä.

Puurakenteiden pinnat täytyy hioa ja kunnostaa, mutta myöskin nämä rakenteet ovat säilyneet hyväkuntoisina. Puupalkistoa joudutaan pätkimään tulevien kattoikkunoiden ja terassien myötä. Yhtenä vaihtoehtona on tehdä koristelistadetalji palkiston päälle valolistojen piilottamiseksi puupalkiston vaakasiirtymien välille.

7.5 VALAISTUS

Tällä hetkellä Museokadun materiaalivalinnat ovat vielä luonnosvaiheessa.

Uusilla materiaalivalinnoilla on pyritty säilyttämään “vanhan” ullakon henkeä. Mielikuva ullakoista yhdistetään usein ei niin uusiin, kiiltäviin pintoihin ja materiaaleihin vaan vanhan ajan rakentamiseen, kuten punatiilipintaan, hallitseviin puupalkistoihin sekä puulattioihin.

Museokadun ullakolle osa pintamateriaalivalinnoista oli selkeitä, osaa on pyöritelty luonnosversioissa kokonaiskuvan näkemisessä. Lopputuloksessa pyrittiin saamaan aikaan viimeistellyn vanha tulos.

Mietittyjä kokonaisuuksia ja vaihtoehtoja lattia, katto ja seinäpinnoille:

- puulattia; puu toimii hallitsevana elementtinä huoneistoissa
- tiili; alkuperäinen tiilipinta mistä kohden ullakolla sijaitsee, valkoiset tiilisydänmuurit ja korosteena osissa uusissa seinissä uusi valkoinen tiilipinta
- vaaleat värit valoisuuden tuomiseksi jo kaltevaan tilaan; puulattia ajaa selkeää linjaa muodostaen yhtenäisen lattia-seinä-katto linjan.
- vanha puupalkisto jätetään alkuperäiseen muotoonsa ja ominaisväriinsä, tuo ruskeana aavistuksen lämpöä tilaan

Lattiasta kattoon valkoinen ei ole yleensä paras ratkaisu, mutta käytettynä ullakolla se saattaa tuoda kaivattua avoimuutta sekä valoisuutta. Tämä on iso kontrasti perinteiseen pimeään ja tunkkaiseen ullakkoon. Maalattu lattia heijastaa enemmän valoa kuin esim. laminaatti ja sillä voi saada ratkaisevan eron aikaiseksi.

Sekä liian hämärä että liian kirkas valo haittaavat värien ja yksityiskohtien näkyvyyttä ja hahmottamista. Epäsuoralla valaistuksella vältetään liian kirkasta valoa ja voimakkaita heijastuksia. Huoneen sisustuksen värit ja ikkunapintojen määrä vaikuttavat huonetilan valaistukseen. Vaaleat värit heijastavat ja korostavat valoa, kun taas tummat imevät sitä itseensä. Huoneiden mittasuhteita voidaan muuttaa valon ominaisuuksien avulla. Korkeaa tilaa voi madaltaa sijoittamalla valaisimet mahdollisimman alas ja pienen tilan vaikutelmaa voi suurentaa suuntaamalla valaisimet ylöspäin.

Ullakolle ajateltu valaistus on mietitty tällä hetkellä lähinnä fiktiivisesti suunnitelmien ollessa vielä kaupunkineuvottelulautakunnan käsiteltävänä reaaliajassa.

Ullakon tila on itsessään hämärää; lapeikkunoista tuleva päivänvalo on vähäistä ja puun tumma olemus luo tilaan lisää pimeyttä. Tila ullakolla on kuitenkin korkea, ilman eristeitä harjan palkin alapintaan 3900mm ja suunnitellun eristepaksuuden 750mm jälkeen korkeudeksi jää n. 3150mm. Tuleva huonekorkeus kuitenkin saattaa elää suunnitelmien edetessä rakennusvaiheeseen. Olen tutustunut epäsuoran valaistuksen hyviin puoliin sisustussuunnittelussa ja se on yksi huomioitava osa tämän ullakkokohteen valaistuksessa. Epäsuoralla valaistuksella tarkoitetaan, että valo sijoitettavista lamputa heijastetaan epäsuorasti esimerkiksi huoneen seinien tai katon kautta. Tässä tapauksessa epäsuoraa valaistusta hyödynnetään ullakolla sijaitsevien kattopalkkisten yläpinnassa. Valaisimina voidaan käyttää joko integroitua led-valonauhaa koristelistan taakse verhottuna, joka sijoitetaan tällöin kattopalkin reunalle ja valo hohtaa ylöspäin eikä tällöin näy selkeästi. Led-spotti valaistuksen voi sijoittaa tasaisella jaolle palkiston yläpintaan ja kohdistaa epäsuorasti kallistuvaan kattopintaan aiheuttaen tällöin saman epäsuoran efektin.

Halusin myös mahdollistaa luksuksen tunteen ullakolla, ja halusin sijoittaa ison näyttävän valaisimen katon korkeaan kohtaan, jolloin katse kääntyy väkisin ylöspäin ja huone tuntuu korkeammalta. Jalkalamput eivät toimi ullakolla tilan kaventuessa ulkoseiniä kohden.

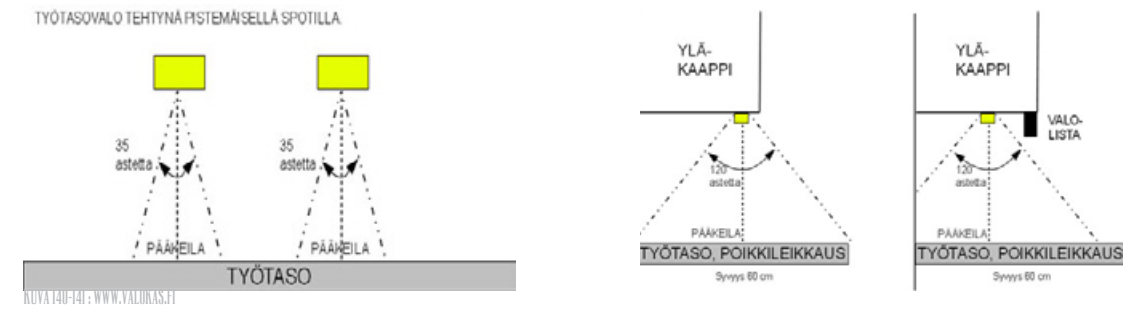
Näyttävistä valaisimista pohdin useita vaihtoehtoja, valitsenko graafisesti heijastavia valaisimia, jotka elävöittävät tilaa omalaatuisilla kuvioilla, vai olisiko tilaan parempi valita kauniisti ja suurieleisesti muotoiltu valaisin. Ja kolmantena, ehkä mahtipontisimpana vaihtoehtona halusin nähdä kattokruunun vaikutuksen tilassa. Vaaleassa katto, seinä ja lattiapinnassa valo heijastuu maalatusa puusta kauniisti ja valaisin ideoista kaikki olisivat onnistuneet luomaan tilaan kaunista jälkeä. Eniten graafinen vaihtoehto mietitytti loisiko se tilaan enemmän levottomuutta kuin graafisia yksityiskohtia kun tila on kuitenkin kapenevaa mallia. Mutta pienellä osalla seinää tai kattoa tällaisella vaihtoehdolla saataisiin luotua taideteosta ilman tauluja.

Kattokruunut ovat usein hyvin koristeellisia useine lamppuineen ja lasisine muodostelmineen, joiden

tehtävänä on murtaa valoa näyttävästi. Valaisimena kattokruunut ovat katseen vangitsevia ja varastavat usein tilassa huomiota kauniilla olemuksellaan. Kattokruunut usein yhdistetään myös vanhempaan aikaan, ja tuo ylellisyyden tunteen tilaan kuin tilaan. Lasit myös heijastavat kauniisti niihin iskostuvaa valon määrää, luoden myös omalla erikoisella tavallaan heijastuksia tilaan.

Valaistus kadun puolen huoneistoissa (johon uudet kattoikkunat nousevat) ovat enimmäkseen makuu- ja olohuonevalaistukseen tarkoitettua valoa. Valaistus sisäpihan puolella on suurimmaksi osaksi keittiö – ja ruokailutilojen valaisua, johon myös terassien tuleva ikkunapinta-ala tuo oman osuutensa. Keittiöiden valaistus keskittyy isoimpiin valaisimiin joka tuo tilaan tarvittavaan valon määrän myös Suomen pimeänä aikana. Keittiön kiintokalusteisiin voidaan yläkaappien alapintaan luoden keittiötasoille omaa, yksityiskohtaisempaa valaistusta.

Hyvän valaistuksen keittiön työtasolle voi tehdä monella tavalla. Parhaaseen lopputulokseen päästään, kun käytetään LED valoja. Hyvän työtasovalaisuksen vaatimuksia ovat esim. valon jakautuminen tasaisesti koko työtasolle eli ei pistemäisiä valopisteitä ja varjoja. Vaihtoehtoina voidaan ajatella joko led-nauhan tai spottivalaisimien sijoitusta keittiön työtasoille seuraavasti miettien valon käyttöönottoa;

Kylpyhuone on huone, jossa vietetään enemmän ja enemmän aikaa: siellä peseydytään, laittaudutaan ja rentoudutaan sekä aamuisin että iltaisin. On tärkeää että kylpyhuone on myös valaistukseltaan viihtyisiä. Turvallisuuden ja käytännöllisyyden vuoksi kylpyhuoneeseen täytyy tarvittaessa saada kirkas valaistus, jotta siellä voi laittautua ja hoitaa itseään. Kun taas on kyse tunnelman luomisesta, valaistusta pitää voida himmentää tai suunnata huoneen eri osiin. Suihkun ja löylyhuoneen puolelle kannattaa valita pienempiä kohdevaloja valaisemaan kauniita yksityiskohtia ja luomaan tunnelmaa ja rauhoittumista. Kohde ja tunnelmavalaisimet sopivat loistavasti lauteisiin asennettavaksi perinteisen lauteiden alla sijaitsevan pinta-asenteisen tai koteloidun valaisimen sijasta.

7.6 TYYLIMAAILMA

“Kodin tai huoneen tyyli määräytyy sen mukaan, mitä tyyliä siellä on eniten tai mikä on voimakkaimmin esillä. Nykyään erilaisten sisustustyylien elementtejä sekoitetaan keskenään ja rajat niiden välillä saattavat hämärtyä. Tärkeintä on mieleisen tunnelman luominen” (Jokela,2005,10)

Ullakon sisutusta ajatellen pyörittelin materiaalivalinnoilla enemmän kokonaiskuvaa ja fiktiivisessä havainnollistamisessa kalusteita, vaikkakin lopulliset kalustepäätökset tekee asunnon tuleva omistaja. Mutta tyyleissä ja sisustuksessa aika, virtaukset, muoti ja trendit muuttuvat ja ihmiset usein niiden mukana. Ihmisten asumismuodot sekä näkemys hyvästä asumisesta muuttuvat ajan mukana. Tekniikka on vuosikymmenien kuluessa hurjasti kehittynyt ja on luonnollista hyödyntää sitä myös asumisessa. Myös retrotyylisessä sisustuksessa voivat kodin tekniset tilat kuten keittiö ja kylpyhuone olla ihan uusia ja moderneja, mutta ne on suositeltavaa suunnitella retrotyylisten huonekalujen taustalle mahdollisimman yksinkertaisiksi ja neutraaleiksi. Sisätilassa, joka edustaa tiettyä vuosikymmentä on suositeltavaa jättää mahdollisimman paljon merkkejä talon rakennusvuodesta näkyviin: tukipilarit, alkuperäiset liukuovet, takka ja kiinteät kaapistot. (Koskinen, 2014)

Ullakko mielletään usein vanhaksi kohteeksi. Vintillä on usein vanhoja, hylättyjä ”aarteita” ja itse tunnelma on utuinen ja hämärä, mutta omalla tavallaan hyvin rauhoittava ja utuinen.

Olen jaotellut materiaalivalintoja ja asuntojen tyyliisuuntausta neljän eri sisustustyylin innoittamana:

KLASSINEN; Symmetrisuus, tasapaino, tyylikkyys, maltillisuus sekä luonnollisuus

ROMANTTINEN; Koristeelliset muodot (kankaissa ja esineissä) paljetein, helmin sekä kullan, kuparin tai platinan hohteella. Vaalea sävyinen.

MODERNI; Selkeät, arvokkaat pinta-materiaalit ja näyttävät valaisimet, sekä tyylikkää design kalusteet

VINTAGE; pitää sisällään useita tyyliisuuntia, jotka ovat aidosti vanhoja. Vintagelle ominaista on vanhat valokuvat, hengelliset esineet, vanhat ovet ja ikkunanpielet jne. Vanhojen kauniisti muotoiltujen ja uusien esineiden välinen kontrasti tuo kotiin lumoavan muistutuksen ajan kulusta ja maailman muutoksesta.

MODERNI

VINTAGE

KLASSINEN

ROMANTTINEN

Jos ullakon visualisoitua ja ajateltua sisustusta ja pinta-materiaalikonaisuuksia aletaan tarkemmin tarkastelemaan, jokaisesta kategoriasta sekoittuu aavistus ehdotettujen tyylien piirteitä. Vaaleita sävyjä, arvokkaita pinta-materiaaleja, mutta samalla halutaan säilyttää luonnollisuus ja vanhan-aikaisuus. Eniten kuitenkin tyyliiltään ja lopputuloksiltaan museokatu 5 asunnot taittavat vintagetyyliisiin ratkaisuihin. Vanhan arvo on korkealla ja tuomalla ripaus vintagea, joka yhdistää uutta ja vanhaa saadaan uusi loppuratkaisu jossa on kuitenkin se sama, vanha ullakon henki.

Vintage sisustus on todella suosittu rennolla ja perinteisellä tyyllillään - tila joka on lämmin ja jossa on mukava tunnelma. Vintage -aikakausi tavallaan luo nostalgisia mielikuvia, lohdullista muistoja ja tunteita lapsuudesta - tunteita mukavuudesta ja turvallisuudesta.

Ei ole olemassa tiettyä sääntöä saada haluttu vintage sisustus, vaan yksinkertaisilla asioilla voi luoda omanlaisensa vintage-lookin kotiinsa.

Vintagelle tyypillisiä piirteitä sisustuksessa on vanhat, aavistuksen kuluneen oloiset puupinnat, vanhoja huonekaluja, kaikilta eri aikakausilta - hieno antiikkia ja perheen perintötavararoita. Monesti vanhoja huonekaluja tuunaamalla ja yhdistelemällä saadaan kunnostettua vanhaa uuteen uskoon.

Vintage sisustustyyli ei todellakaan ole kallista kokeilla kotona. Kirpputorit ja antiikkikaupat ovat pullollaan eri aikakauden tavaroita. Puun kulunut ilme. Kankaita ja pintoja, muttei liian raikasta, modernia ja valoisaa. Kuvioita, tapetteja, kauniita tekstiilejä, tyynejä ja verhoja. Yhdistelemällä saadaan aikaan uniikkia ja erilaista.

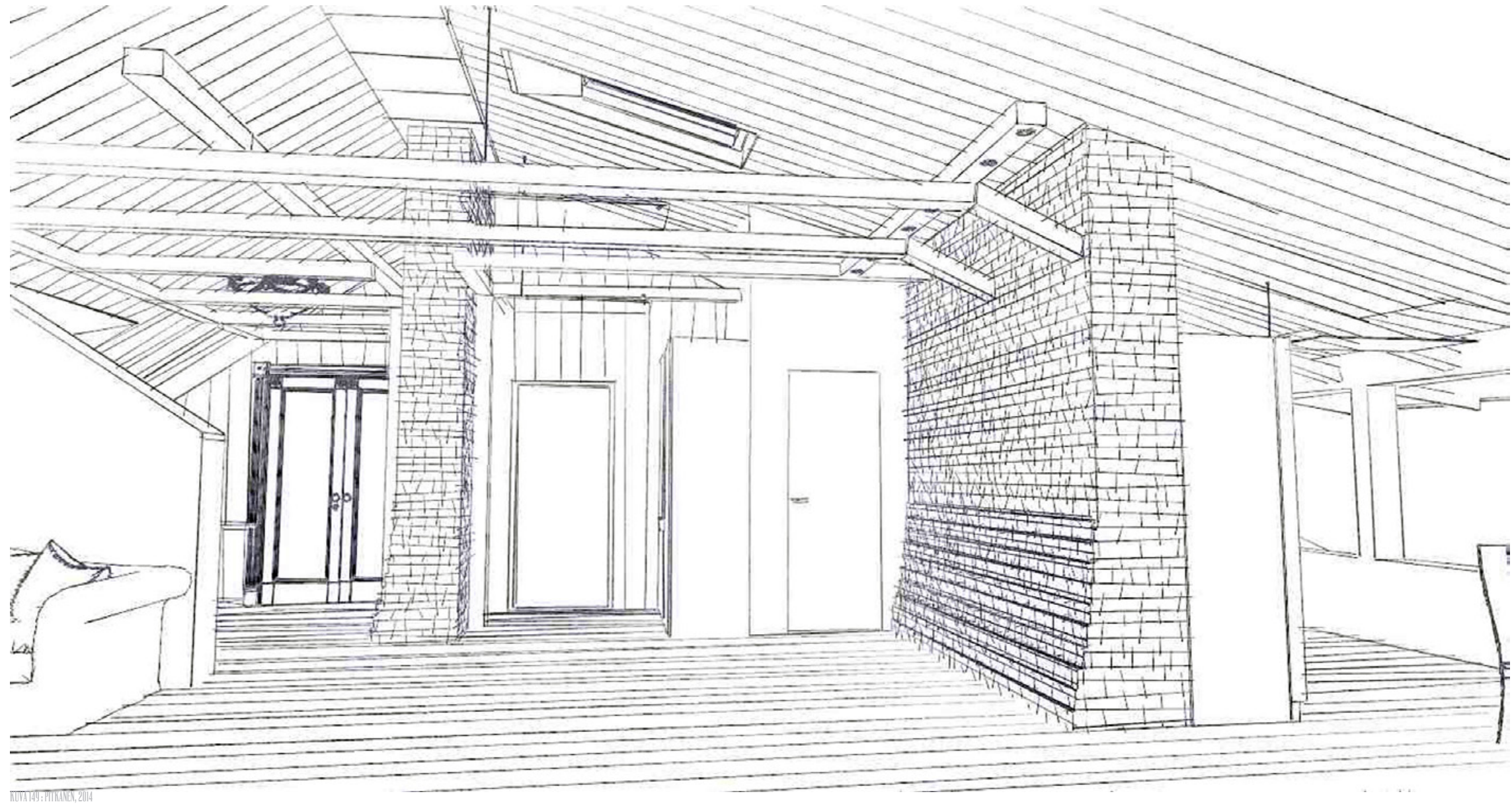
Vintage tyyli on aina yksilöllinen ja ainutlaatuinen, joka luo oman näköisen kodin.

“Retrotyyli ottaa vaikutteensa lähihistoriasta, modernismin ajoilta, 1920 - luvulta aina 1970-lukuun asti. Se on modernismin alalaji, jossa luodaan jonkin menneen vuosikymmenen henkinen koti. Tässäkin rajat hieman häilyvät. Modernisti sisustetussa kodissa voi olla vain muutama retroesine. Jos retrotyylisiä huonekaluja ja esineitä on paljon ja myös kodin pinnat, materiaalit ja värit ovat haettuun aikakauteen sopivia, voidaan puhua retrokodista” (Jokela, 2005,16)

8. TILASUUNNITELMA

Tässä luvussa käydään läpi konseptitasoinen tilasuunnitelma museokadun huoneistosuunnitelmista, materiaaleista ja mahdollisista asuntokohtaisista kalusteista.

Piirustukset eivät ole mittakaavassa. Tarkemmat piirustukset löytyvät liitteistä.

NOVA 149: PIIRKANEN, 2014

JULKISIVU ETEELÄÄN

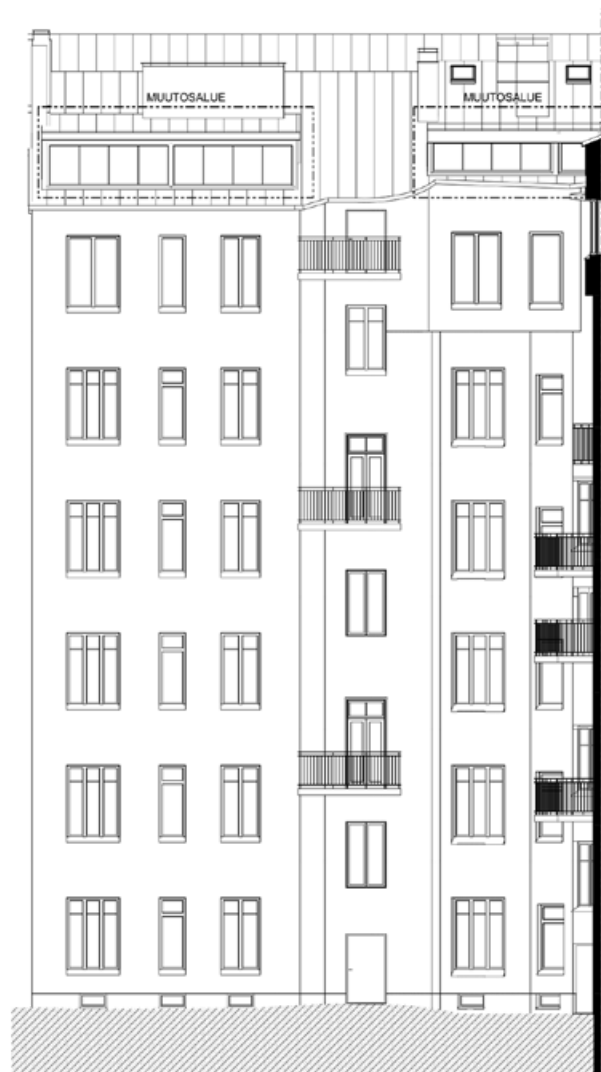
KUVA 62: PITKÄNY 2014

JULKISIVU LÄNTEEN

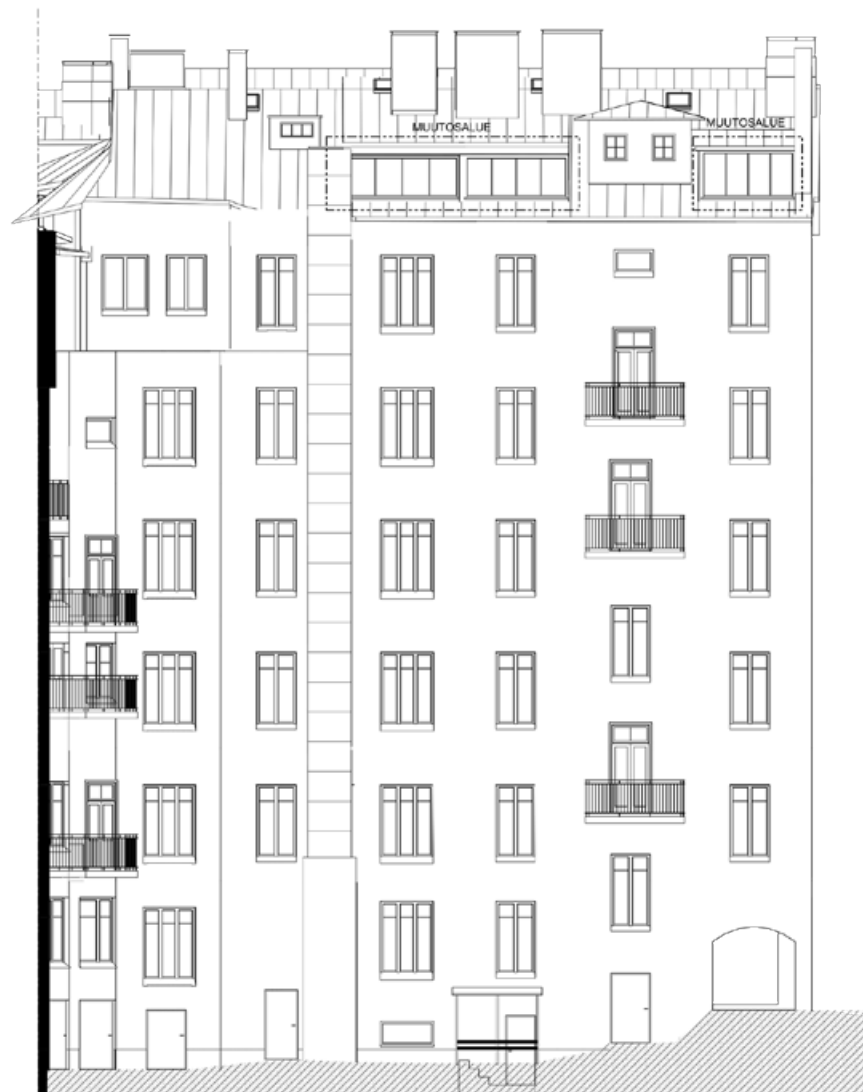
KUVA 62: PITKÄNY 2014

JULKISIVU
POHJOISEEN

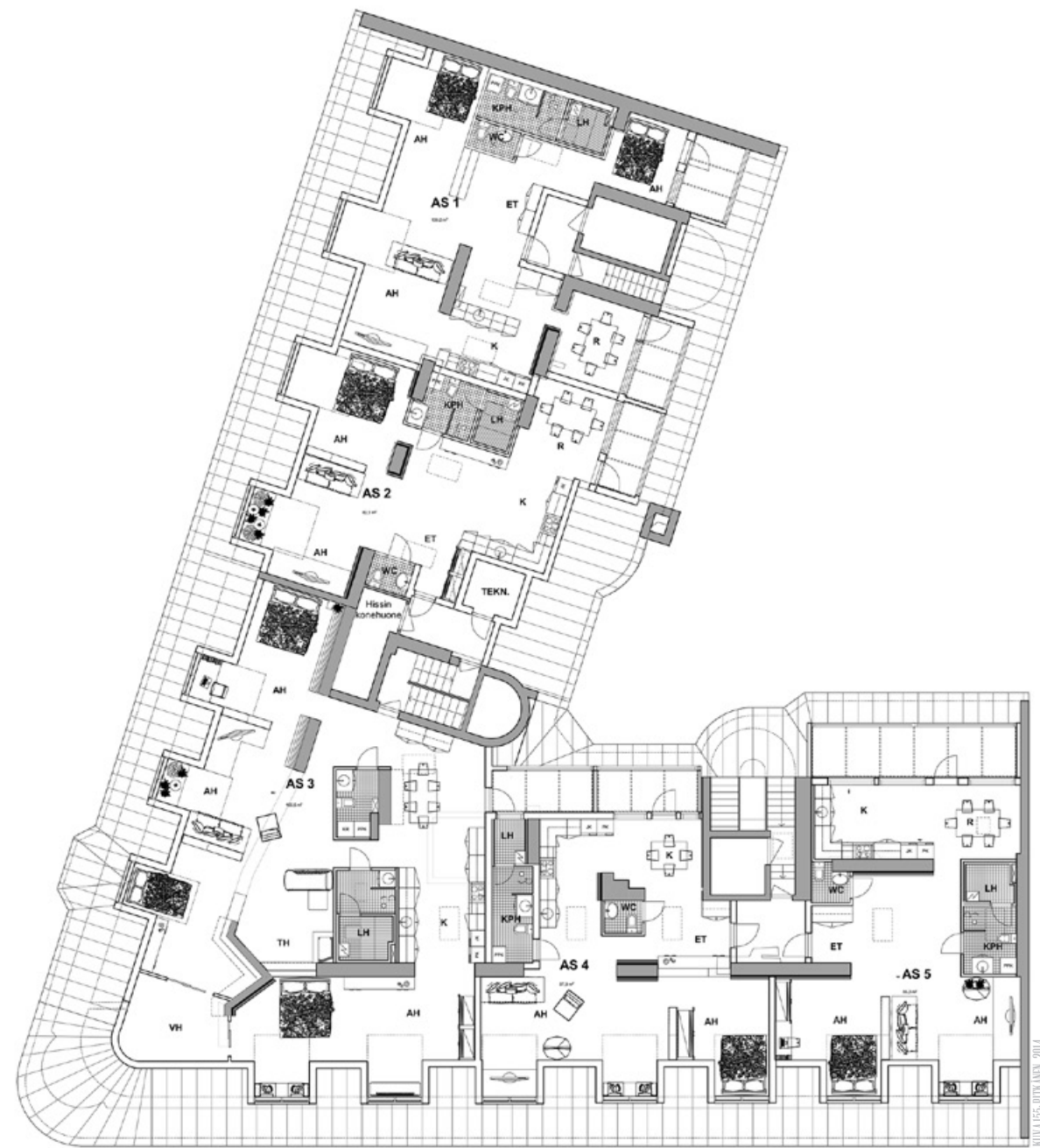
KUVA 153: PITKANEN, 2014

JULKISIVU
ITÄÄN

KUVA 154: PITKANEN, 2014

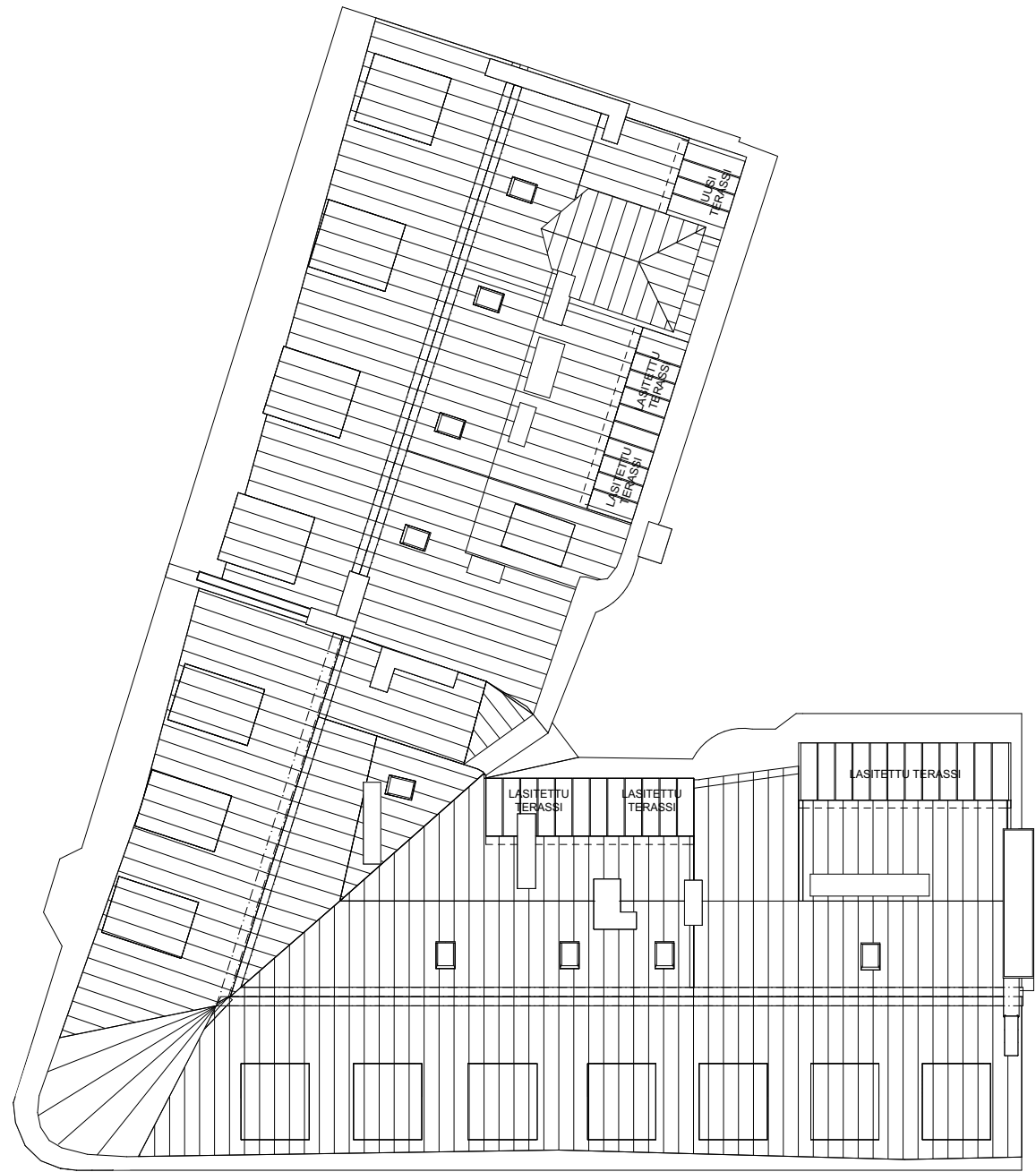
POHJAPIIRUSTUS

POHJAPIIRUSTUS PALKISTOT

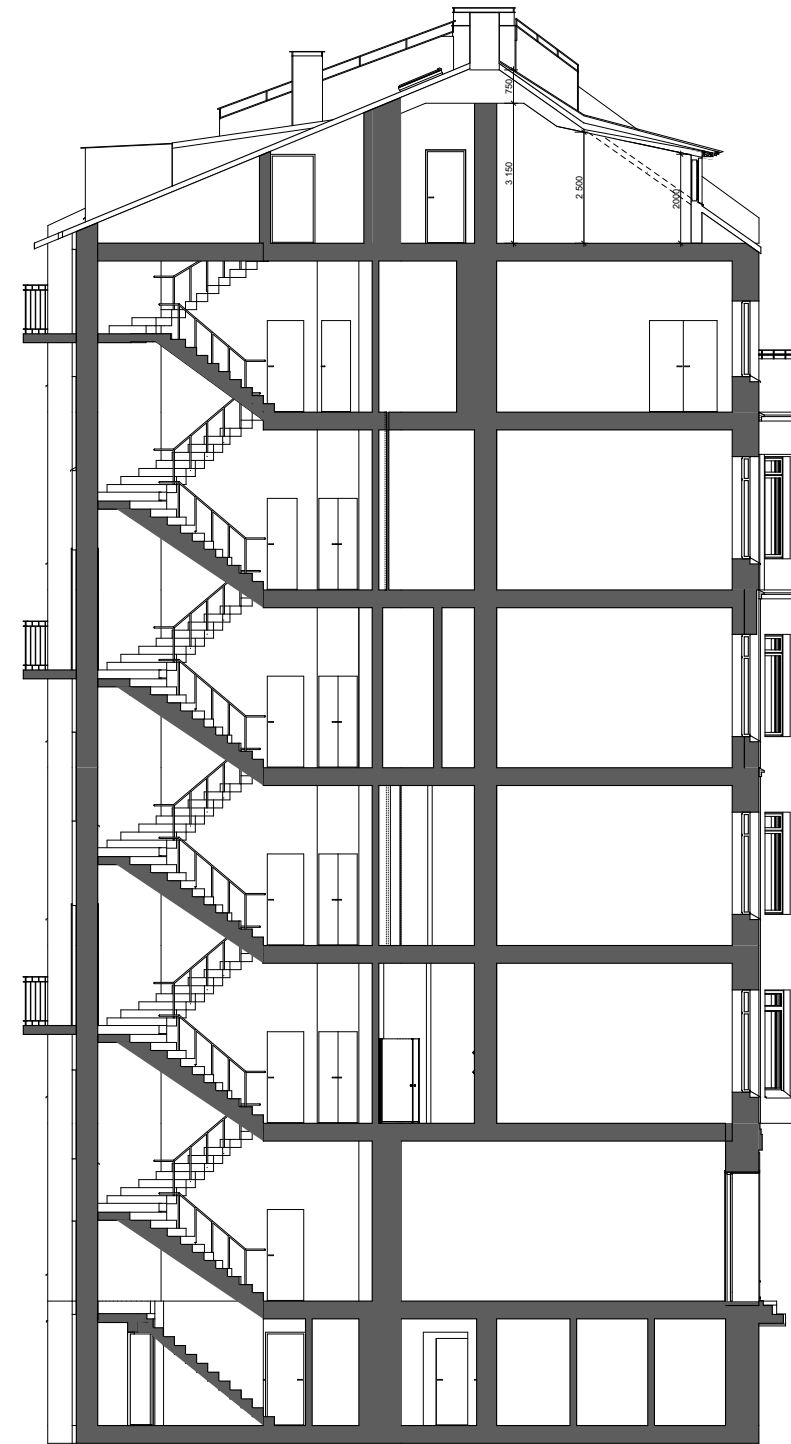

KATTOPIRUSTUS

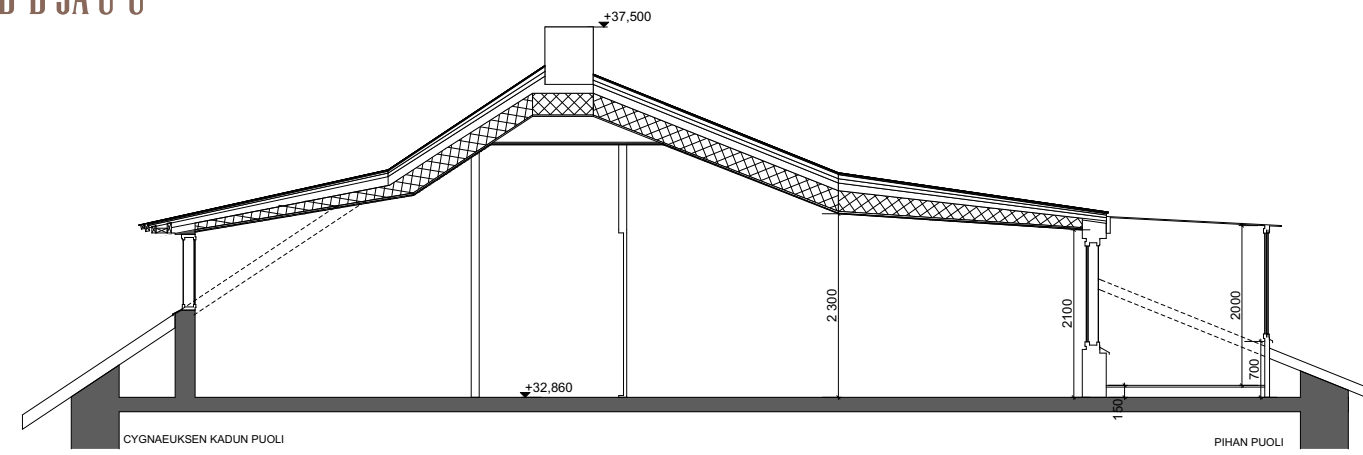
KUVA 157: PITKANEN, 2014

LEIKKAUS A-A

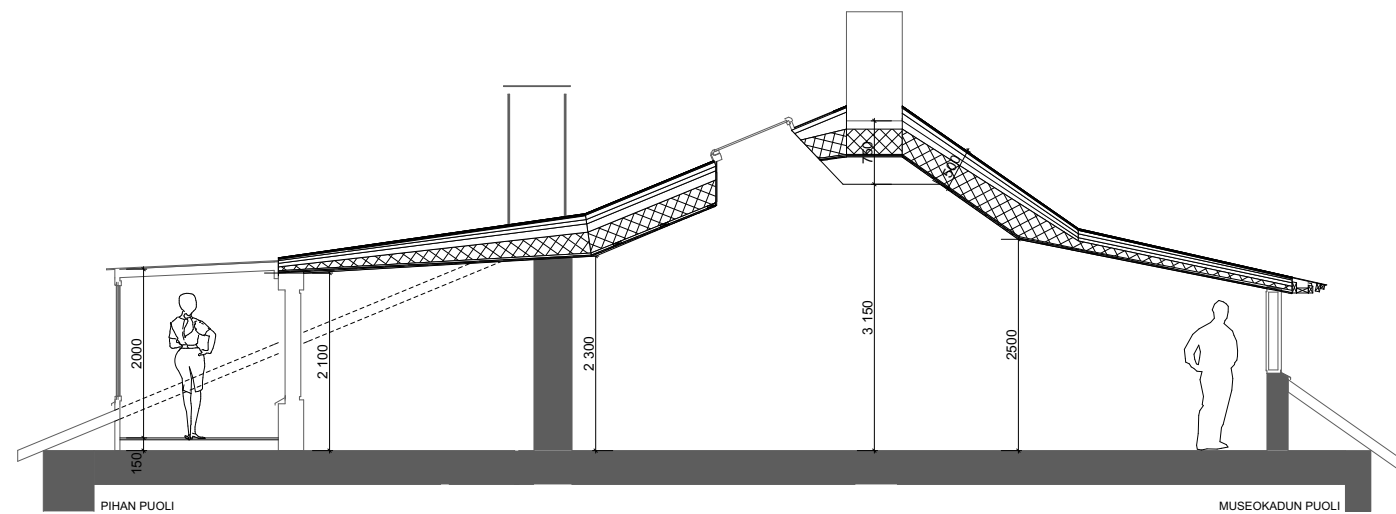

KUVA 158: PITKANEN, 2014

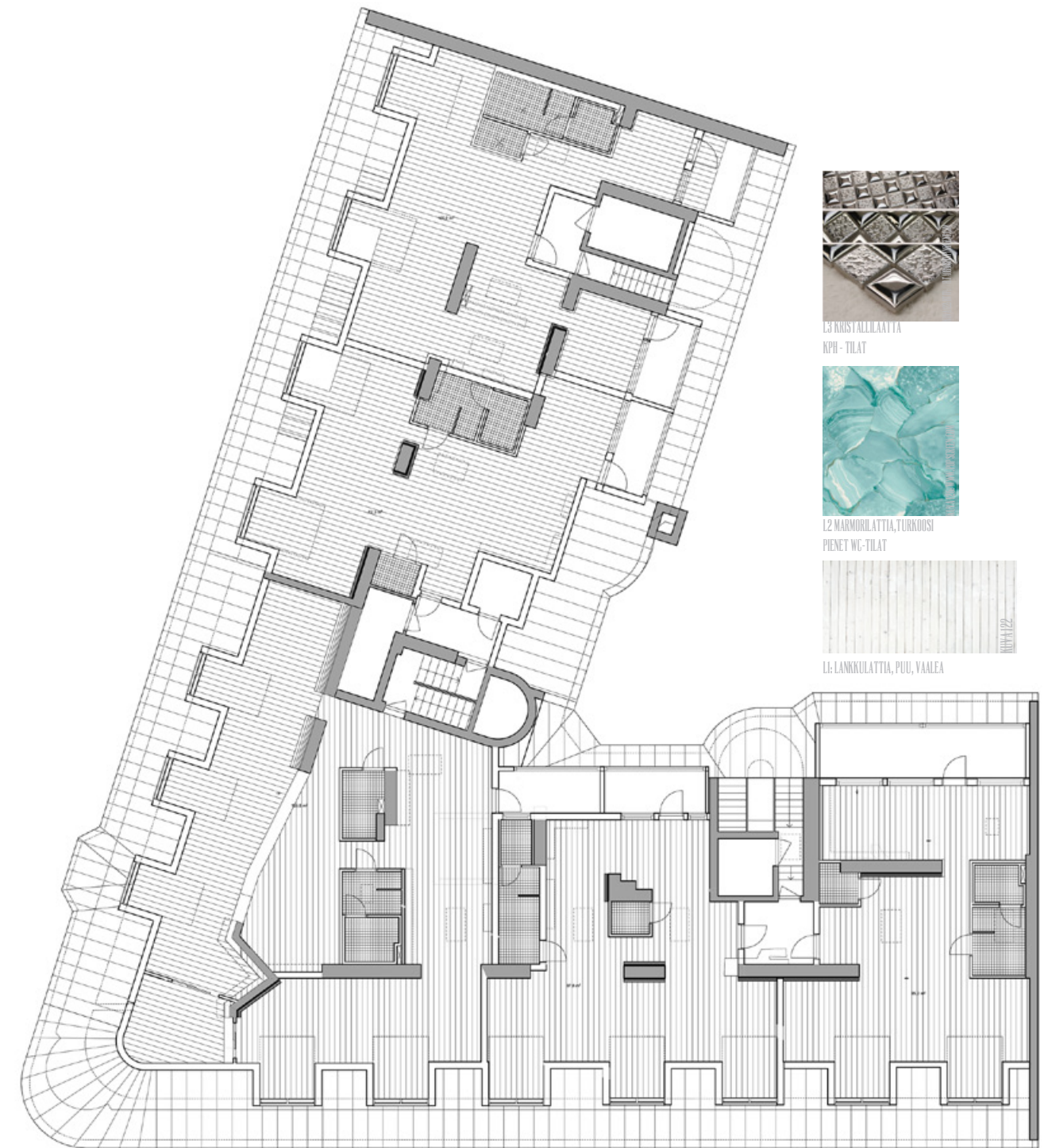
LEIKKAUS B-B JA C-C

KUVA 106: PITRÄNEN, 2014

KUVA 106: PITRÄNEN, 2014

1.3 KRISTI ALLIKAAJTIA
KPHI-TILAT

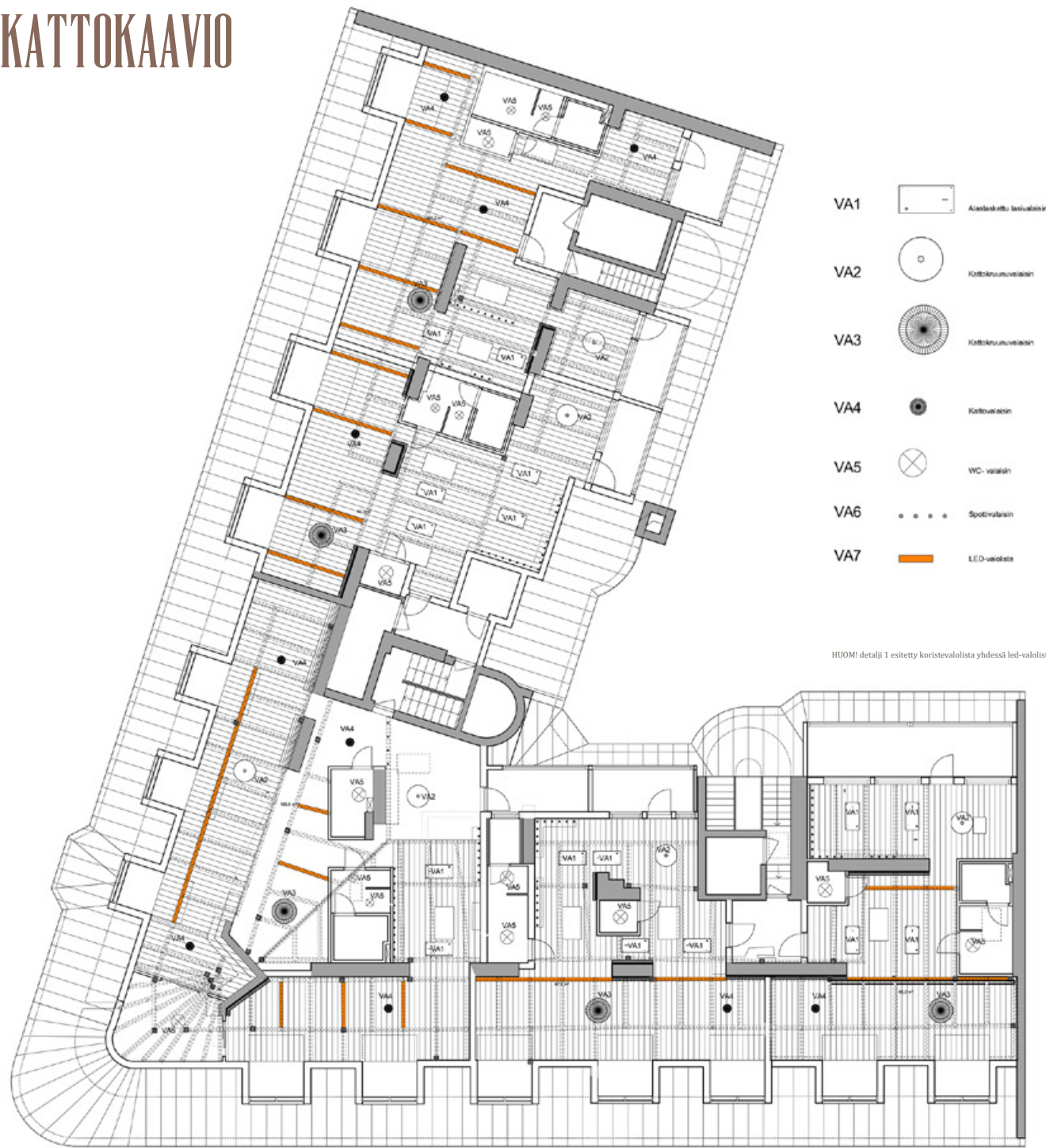

1.2 MARMORILATTIA, TURKOOSI
PIENET WC-TILAT

1.1 LANKKULATTIA, PUU, VAALEA

ALAKATTOKAAVIO

HUOM! detajli 1 esitetty koristevalolista yhdessä led-valolistan kanssa

KOIVA IG2; PITKANEN, 2014

VALAISINLUETTELO

VA2

VA3

VA4

VA3

VA7

VA2

VA6

VA5

VA1

VALOLÄHTEET

VA1: iGuzzini iPlan/MC81 / Size (mm): 1500x300x50

VA2: Terzani Atlantis/ Size (mm): 1200x900

VA3: Vesoi Gioiello

VA4: Källermo Skelder/ D 390mm

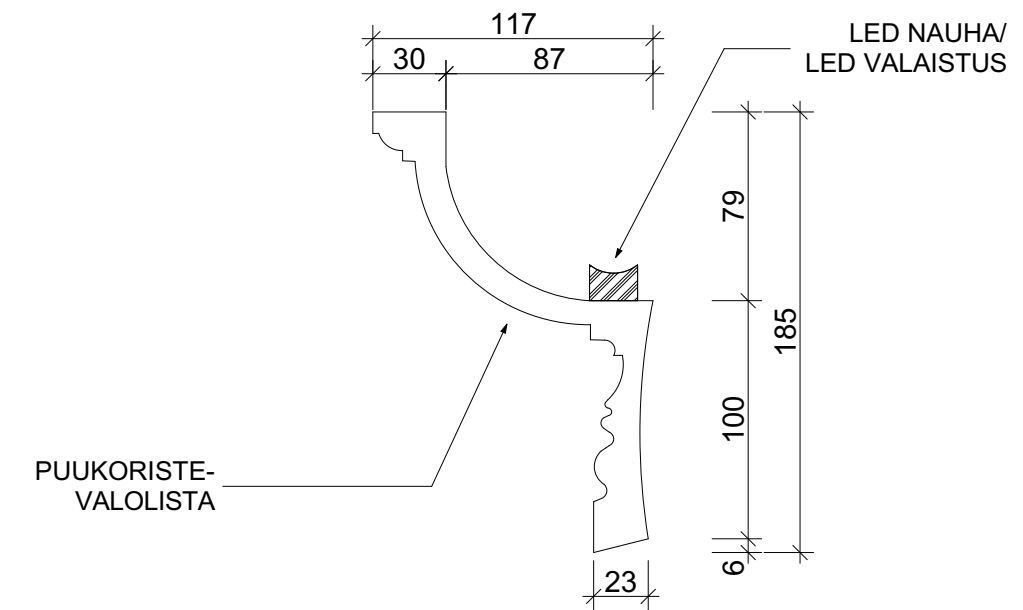
VA5: XAL Combo Round 650 66W e2 LED

VA6: iGuzzini Reflex Easy/ MB52/ Size (mm): \varnothing 226x100

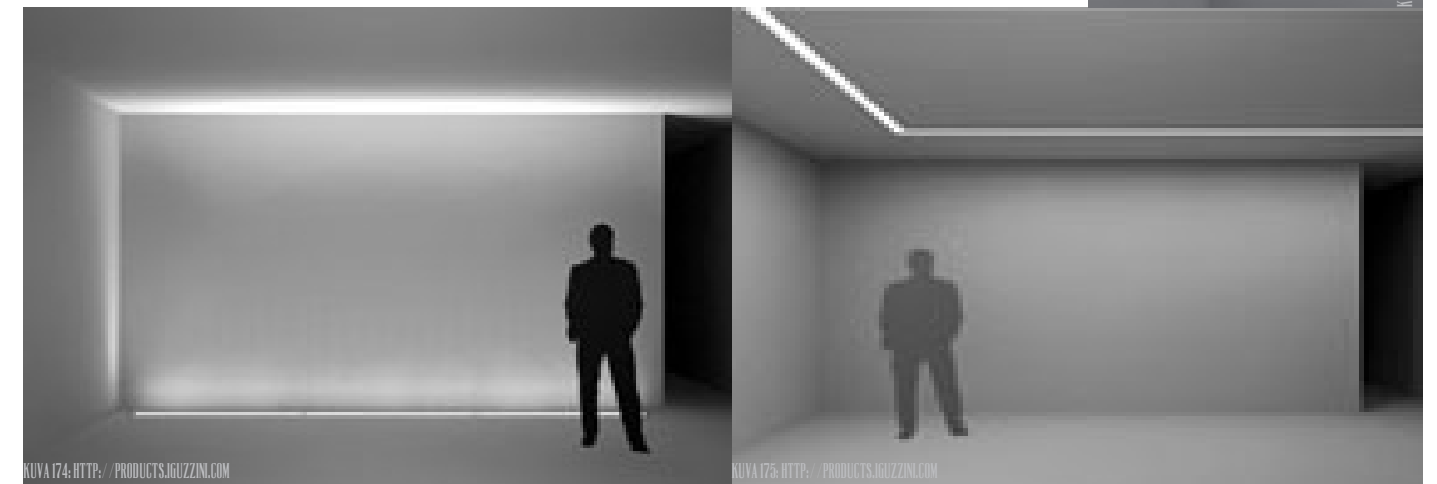
VA7: Molto Luce/ Messina

LED-VALONAUHAN KORISTEVALOLISTA

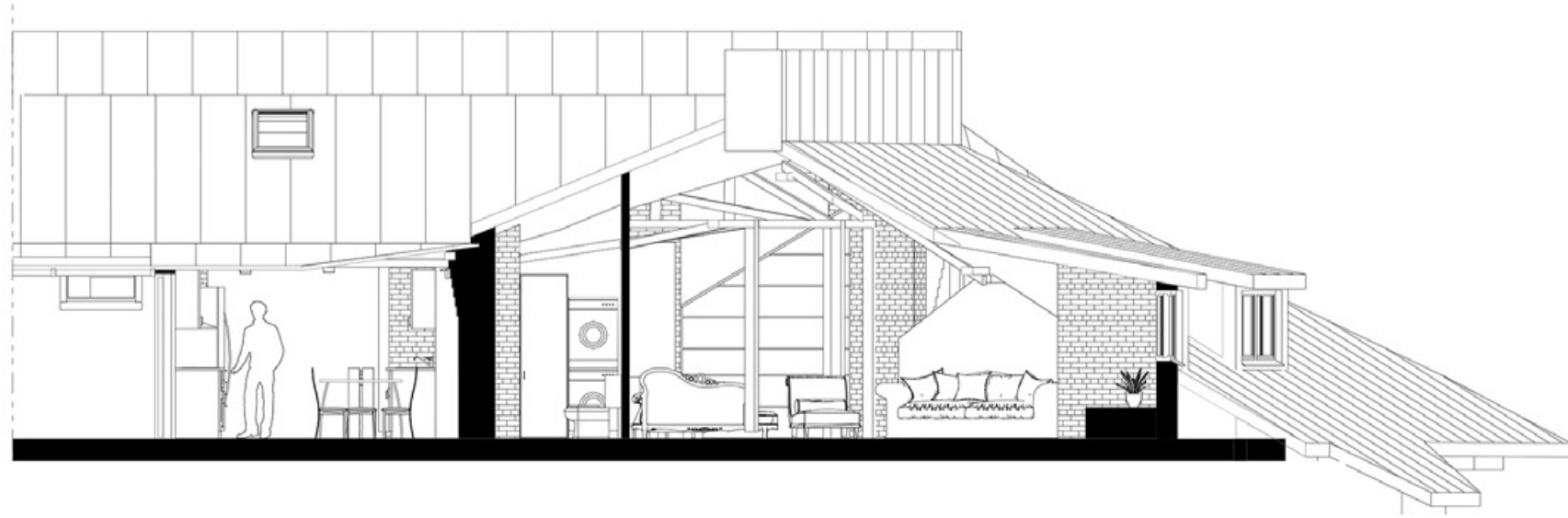
DETALJIT

KUVA 172: PITKANEN, 2014

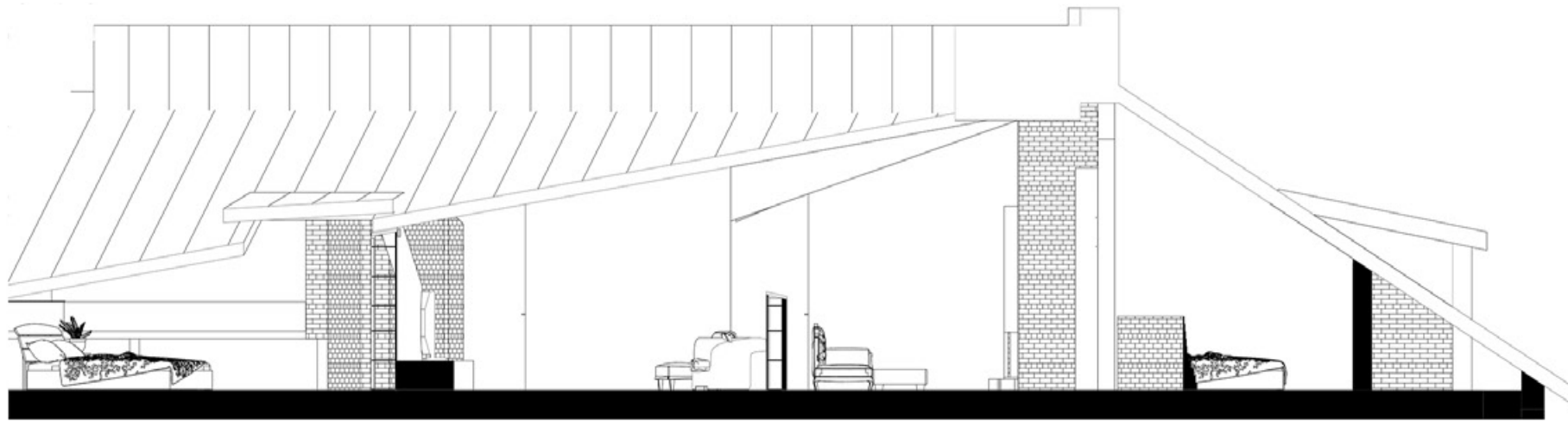

SEINÄPROJEKTIT

AS3-1

1:50

AS3-2

1:50

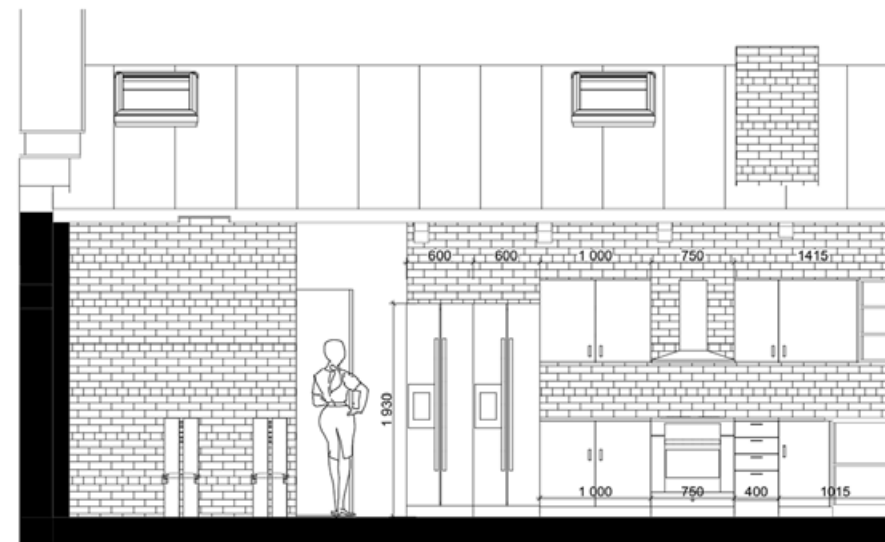
KUVA 176-177: PITKÄNEN, 2014

SEINÄPROJEKTIT

AS5-1

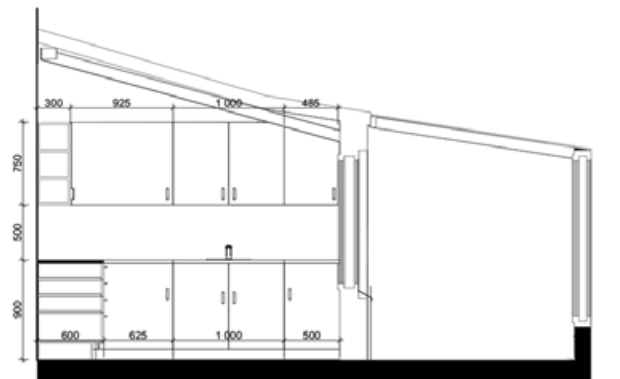
1:50

AS5-2

1:50

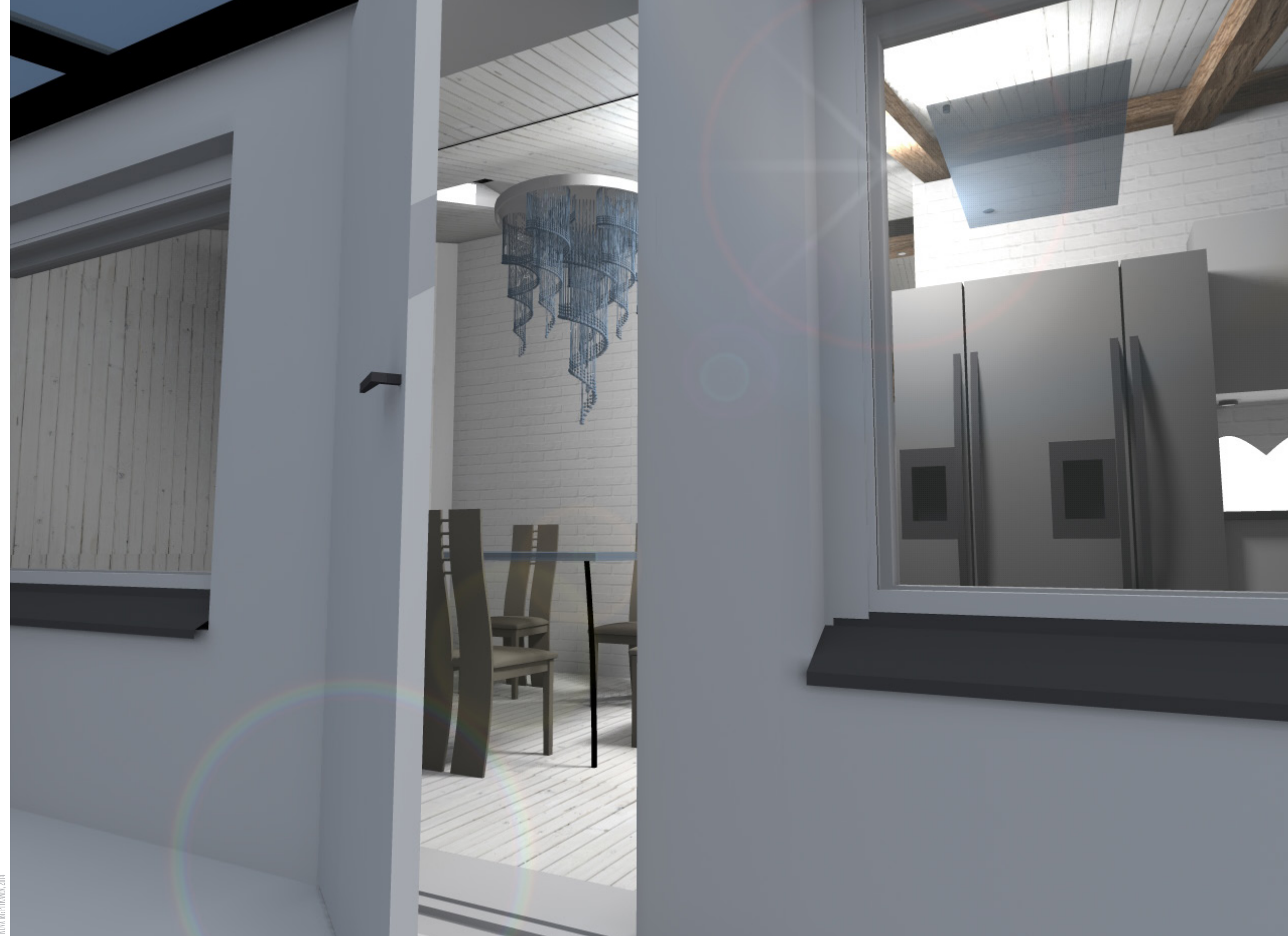
KUVA 178-180: PITKÄNEN, 2014

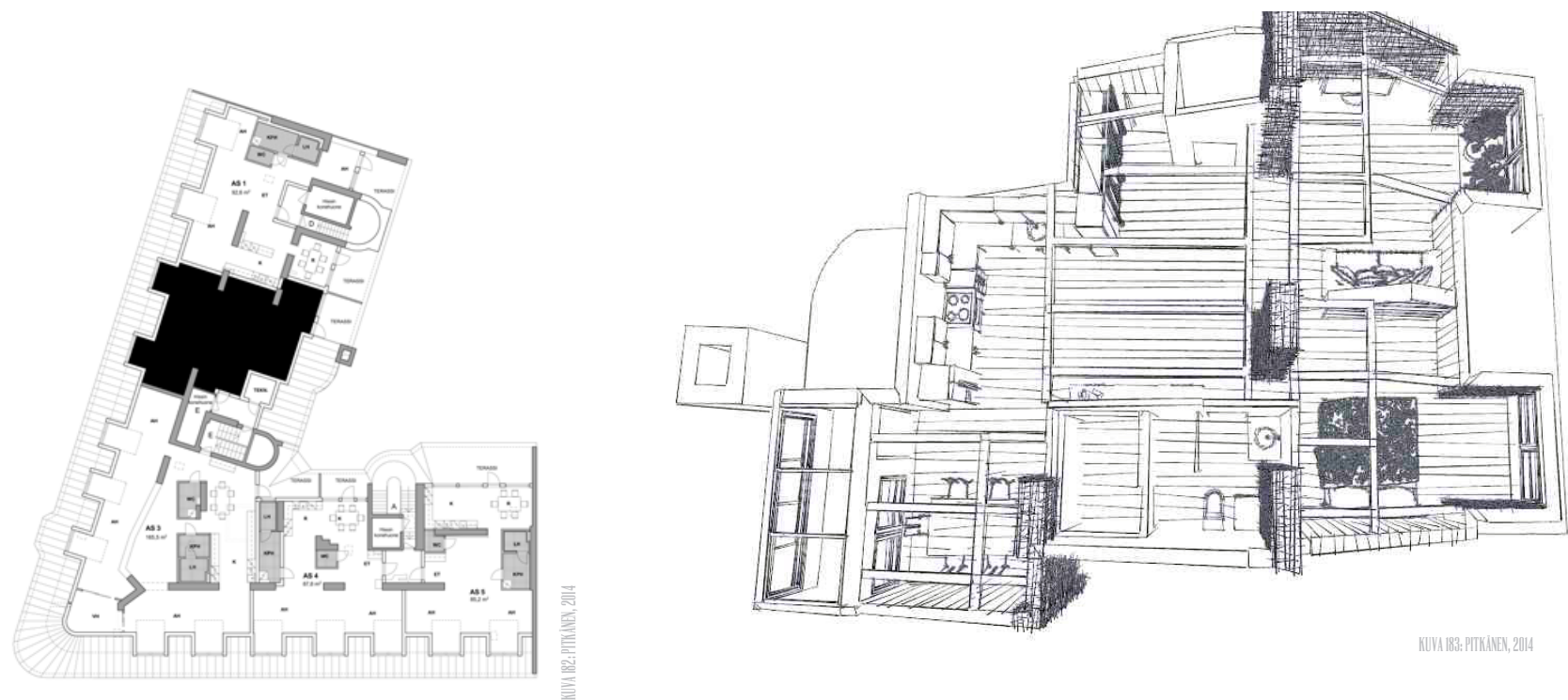

AS5-3

1:50

VISUALISOINNIT

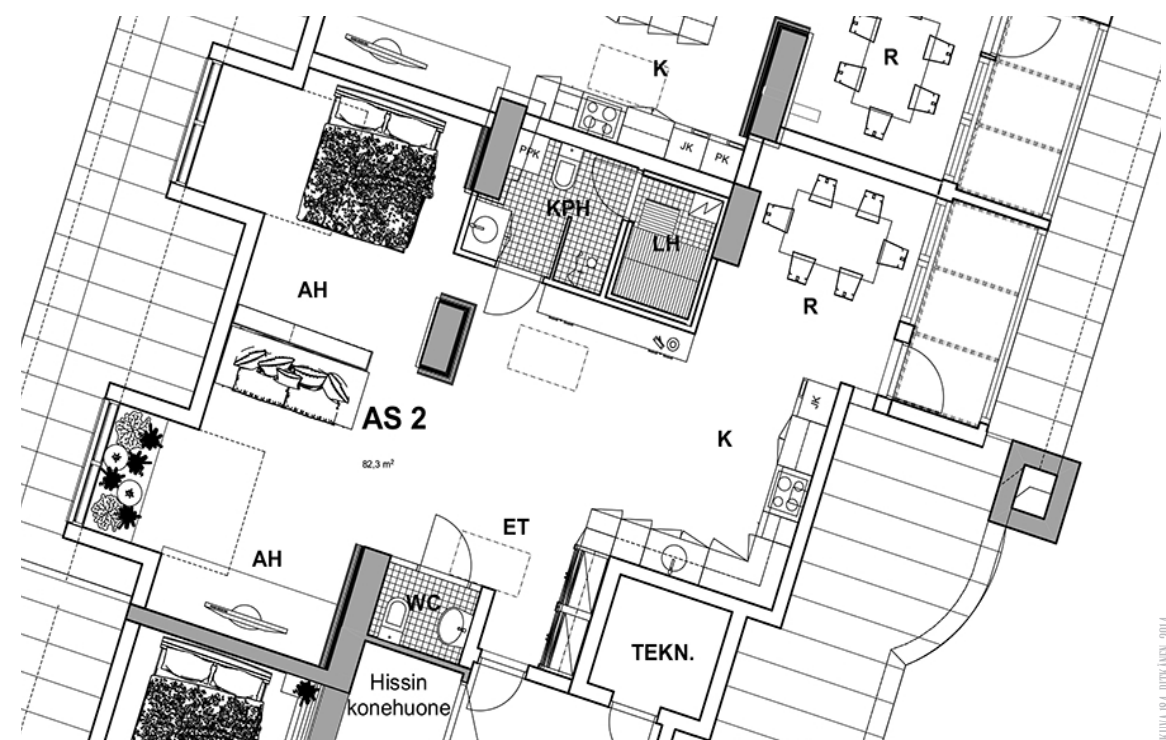

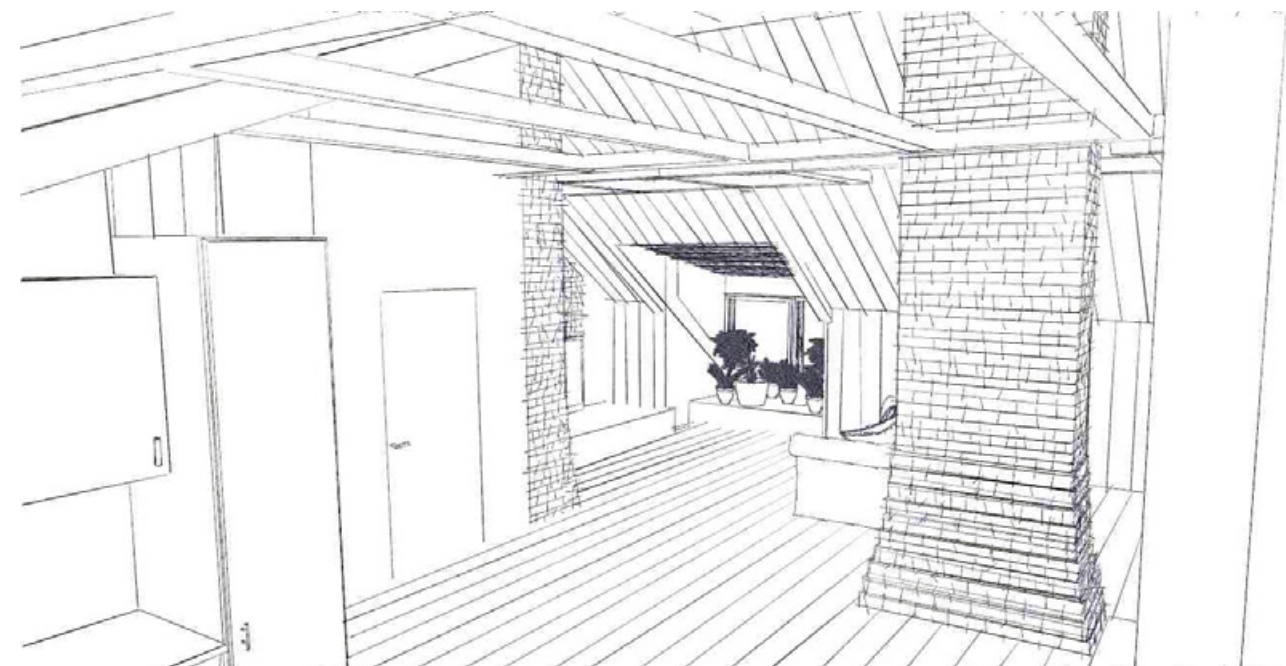
KUVA 103: PITKANEN, 2014

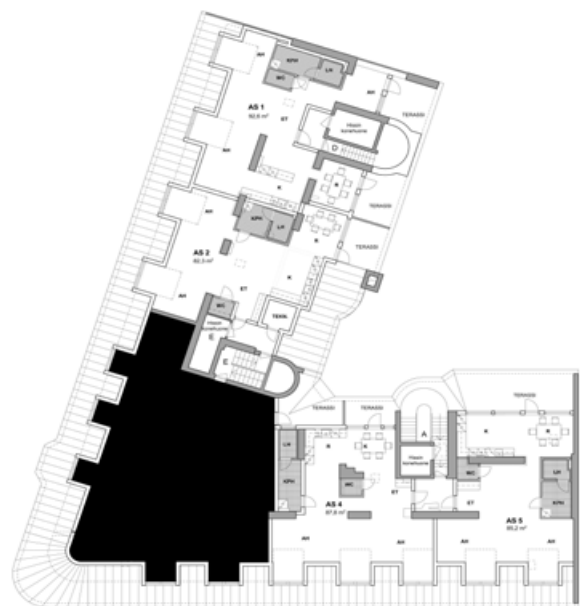
KUVA 105: PITKANEN, 2014

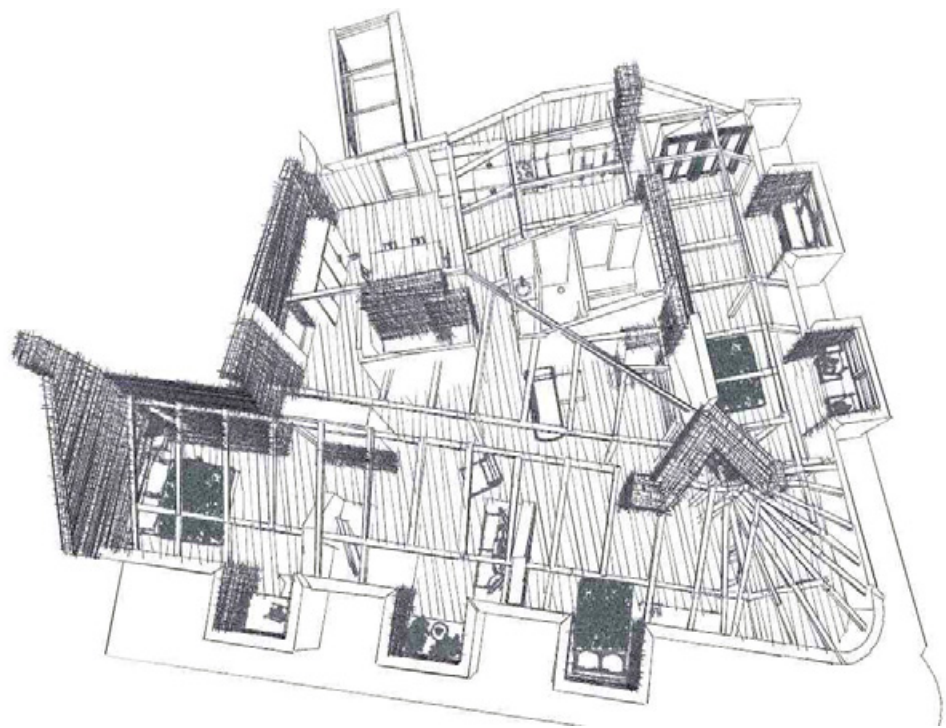
KUVA 104: PITKANEN, 2014

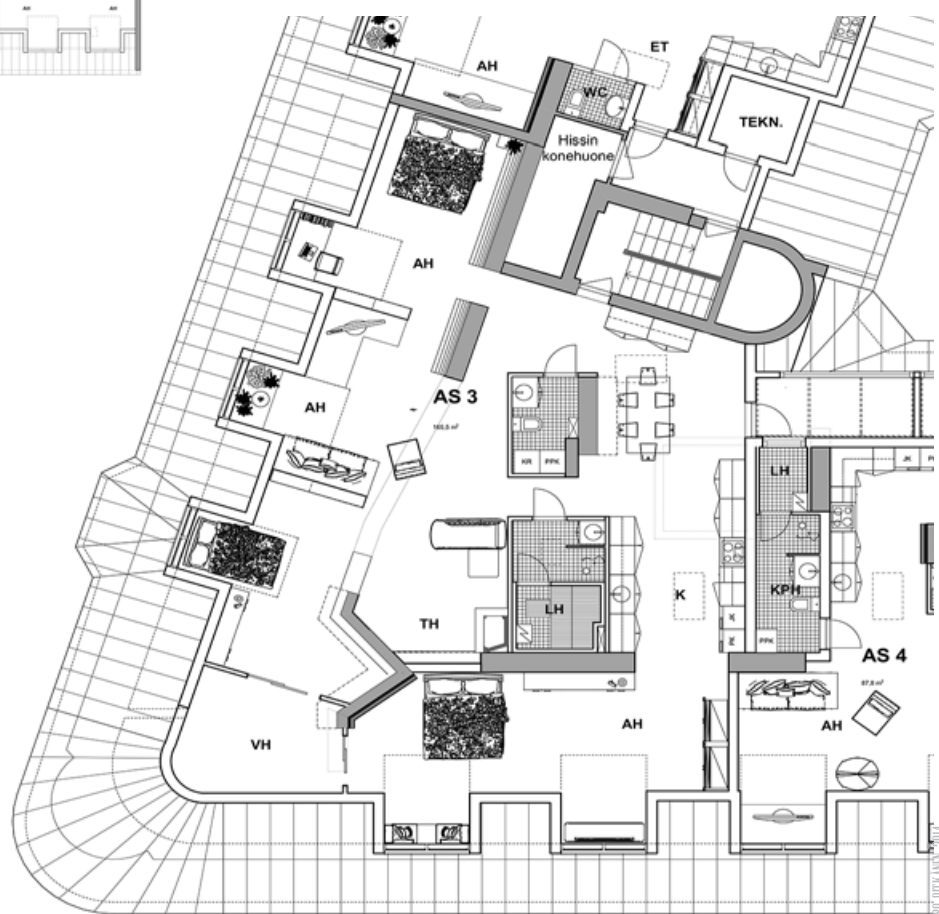
KUVA 106: PITKANEN, 2014

KUVA 107: PITKANEN, 2014

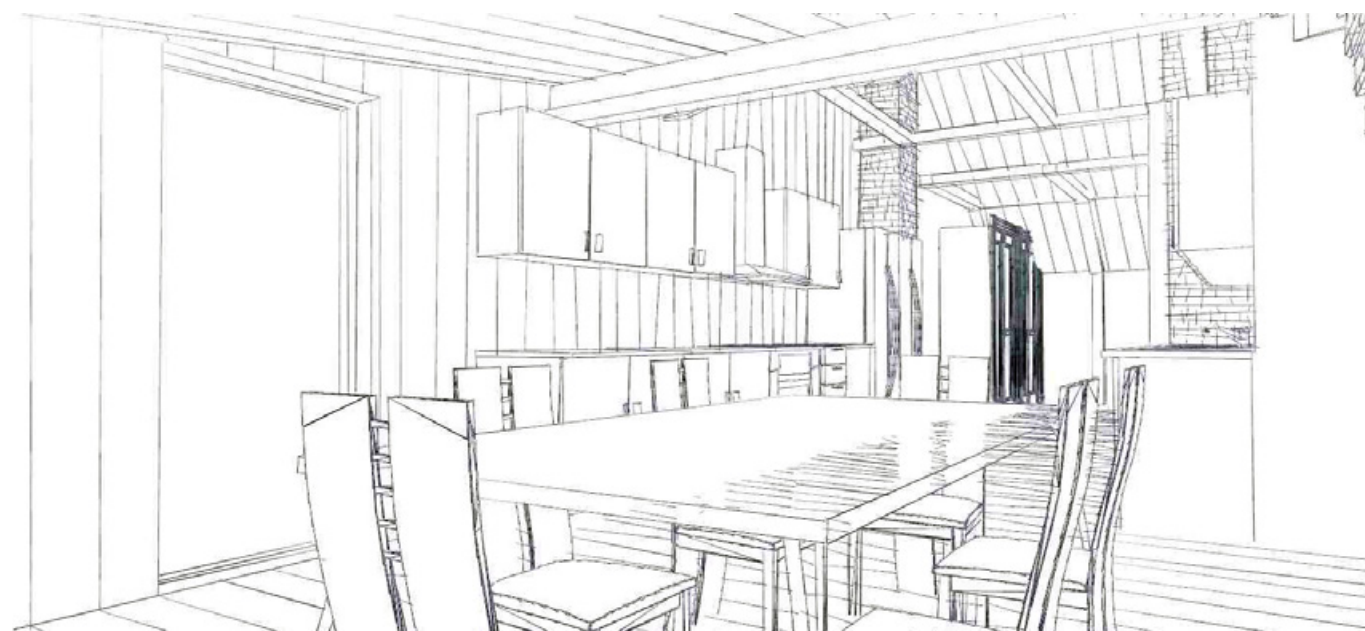
KUVA 108: PITKANEN, 2014

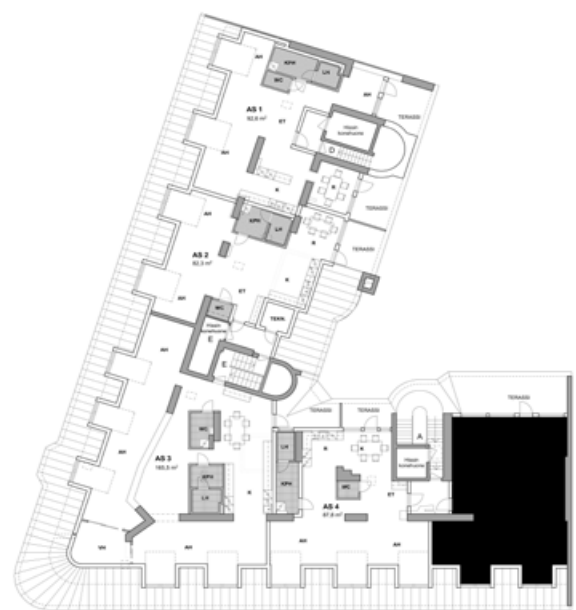
KUVA 109: PITKANEN, 2014

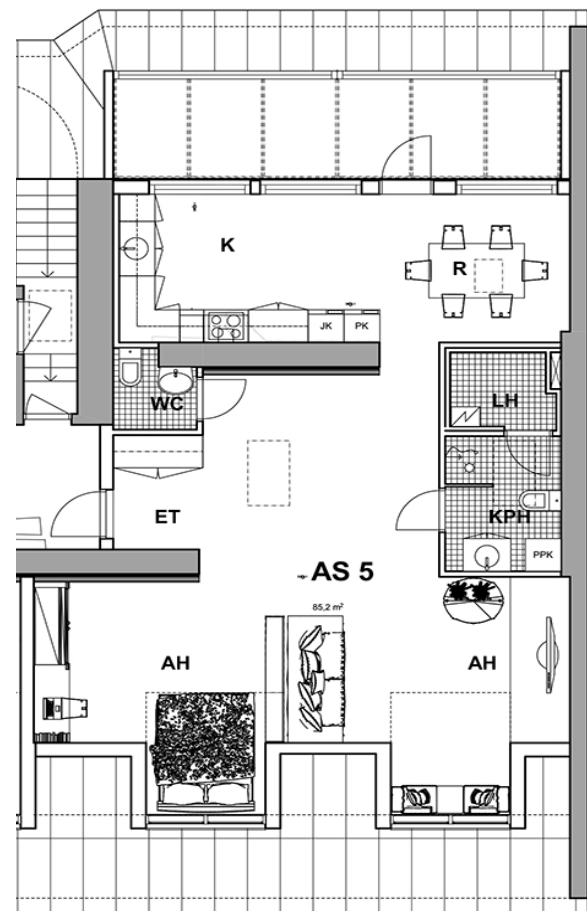
KUVA 110: PITKANEN, 2014

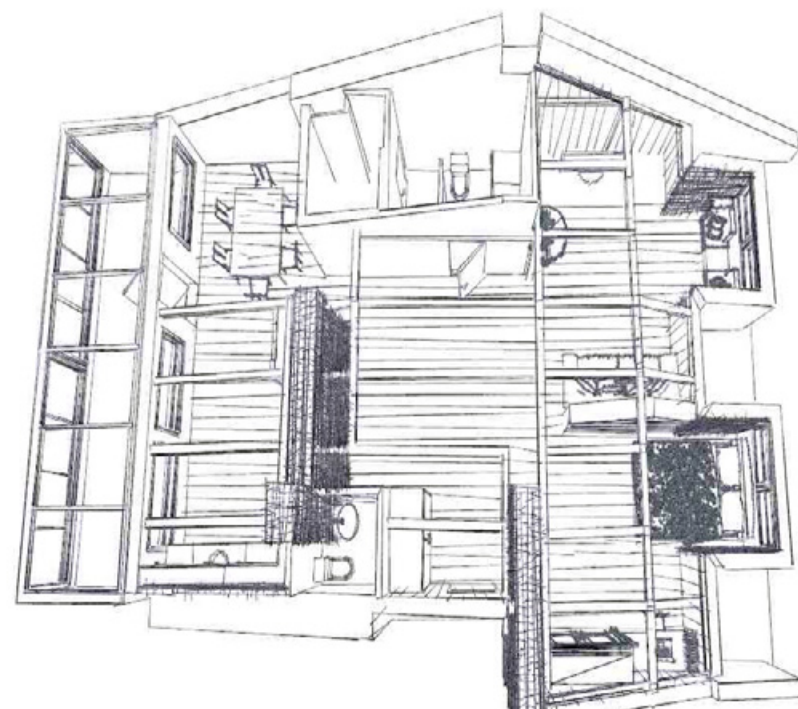
KUVA 111: PITKANEN, 2014

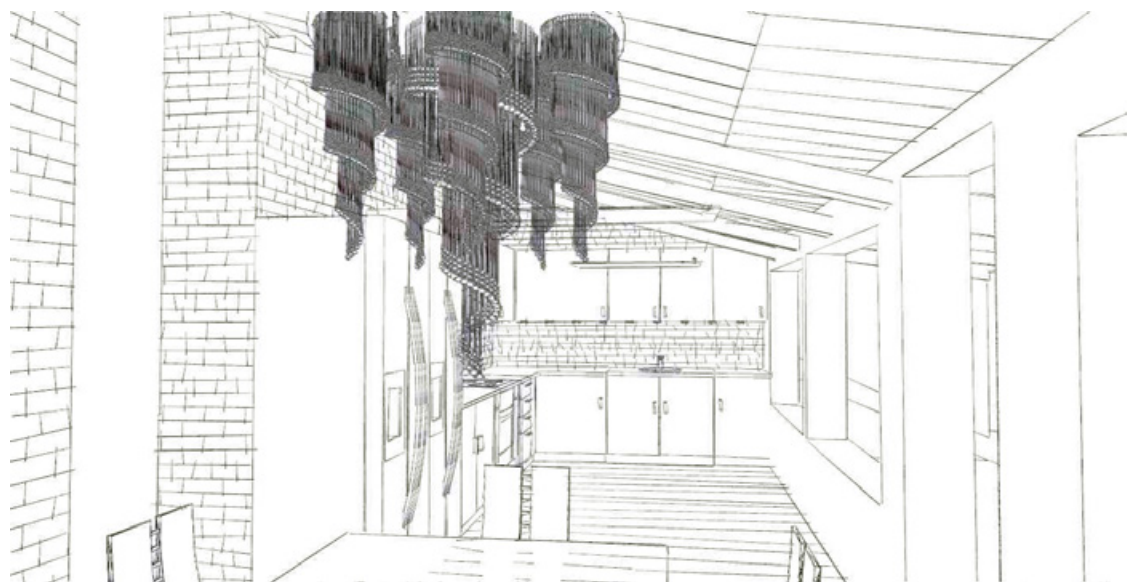
NOVA 102-PTIKANEN, 2014

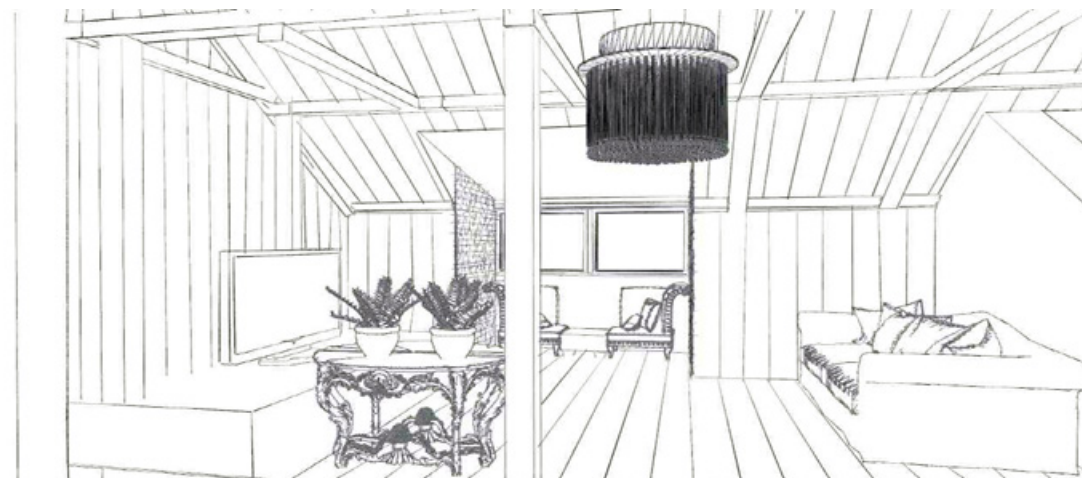
NOVA 102-PTIKANEN, 2014

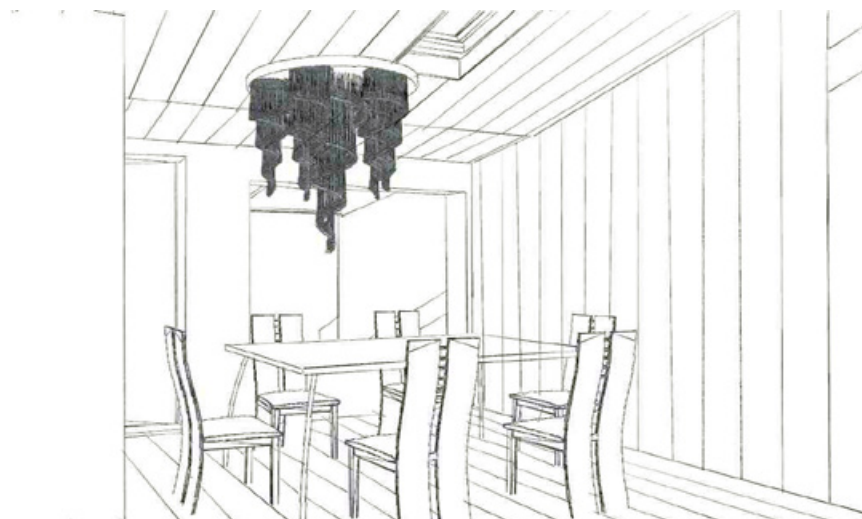
NOVA 102-PTIKANEN, 2014

NOVA 102-PTIKANEN, 2014

NOVA 102-PTIKANEN, 2014

NOVA 102-PTIKANEN, 2014

AS2

KUVA 204: PITKANEN, 2014

KUVA 205: PITKANEN, 2014

9 ARVIOINTI

9.1 PROSESSI

Opinnäytetyön elinkaari ja kehittymisprosessi on ollut kaikin puolin antoisaa ja omalla tahollaan tietenkin hyvin haasta vaa. Sain projektin työpaikaltani syksyllä 2013 ja pohdin pitkään omaa osaamisalueen kehittämistä, mihin keskittäisin tutkimus – ja suunnittelutyöni. Ullakkosuunnittelusta ei ole aikaisempaa kokemusta ja kyseiseen prosessiin liittyy paljon lainsäädäntöä, vaatimuksia ja suojelumääräyksiä joiden koin olevan opinnäytetyölle hyvä ja vahva teoriaperusta. Myöskin itse suunnitteluprosessi kiehtoi erityisesti ja halusin tilasuunnittelun lopputyönäni luoda uusia ja erilaisia asuntoja, joissa on kuitenkin rajatut mahdollisuudet.

Tekstin kirjoittaminen ja aineiston kasaan saaminen oli prosessin vaikein osuus. Lainsäädännöt ja kaupungin ullakkorakentamisohjeet ovat tiukat ja suunnittelutyö näihin tukien oli rajausta itsessään, mutta aineiston pilkkominen ja hyödyntäminen heijastuen suunnittelutiimin visioihin oli työnalla pitkään. Tein teoriaa ja suunnitteluosuutta kokoajan käsi kädessä. Kirjallisuutta aiheesta ei ollut loppujen lopuksi kovin paljoa ja annettujen ja löydettyjen tietojen perusteella keräsin aineistoa ja kuva-aineistoa, jotka ovat toimineet tukipilareina ja inspiraation lähteenä museokatu 5 ullakon suunnittelussa.

Haastattelin Helsingin kaupunginarkkitehteja sekä ullakkotiimiä joka antoi hyvät lähtötiedot ja näkökulmia suunnittelun tukemiseksi. Asiantuntijat osasivat ohjata työtä ja ideoita eteenpäin, myöskin omalla työpaikalla vastaava arkkitehti on ollut suunnittelun tukena vahvasti.

Asuntosuunnittelun yhteydessä kuitenkin rajaus tuli nopeammin vastaan. Ullakon katto rajasi uuden tulevan tilan ja suunnitelmien kehittyessä ja piirustusten edetessä rakennusvalvontaan muutoksia piti tehdä suunniteltuihin kattoikkunoihin ja terassien kokoon sekä myös asuntojen lopulliset muodot ja vaihtoehdot lyötiin lukkoon. Normaalista asuntosuunnittelusta poiketen, ullakon asuntoihin ei suositeltu tehtävän väliseiniä lokeroitumisen estämiseksi, mikä tuotti ehkä eniten mietintää huonejakoja ajatellessa. Märkätilat ovat ainoat väliseinälliset huoneet ullakkoasunnoissa. Itse asunnot ovat suunnitteluvaiheessa valmiina ja jätetty KNK-käsittelyyn(kaupunkineuvottelulautakunta) jonka lausuntoa itse lupaprosessin etenemiseen odotetaan. Haasteellisinta asuntosuunnittelussa oli saada huonejaot loogisesti paikoilleen, varsinkin kun tilan muoto ullakolla oli erilainen.

Myöskin päivänvalon puute tuotti päänvaivaa, miten saadaan aikaiseksi valollisesti kattava ja viihtyisä huoneisto. Prosessin edetessä suunnitteluun alkoi pikkuhiljaa kehittyä ideoita ja visioita, ja miten päädyin valitsemaan useasta vaihtoehdosta työnimellä kulkevan 3d-pohjan, oli intuitio että asuisinko itse tällaisessa asunnossa. Pysin luomaan kaikista viidestä asuinhuoneistosta ratkaisun, johon itse voisinkin muuttaa.

Fiktiivinen osuus käsittää itse sisustuksen ja materiaalit. Kun hanke etenee, tulevat asunnon ostajat saavat itse määrittää halutut pintamateriaalit ja kalustuksensa. Suunnitelman sisustuksen teko fiktiivisenä antoi enemmän pohjaa luovuudelle mutta samalla pystyin myös pohtimaan millaisia ullakon sisustuksia voidaan ns. ahtaassa tilassa hyödyntää. Halusin työn fiktiivisen osuuden kuitenkin myös säilyvän toteutuskelpoisena ja tukien myös ullakon eli ”vintin” tunnelmaa. Ullakkoasuntojen ostohinnat ovat korkeat tänä päivänä eli omalla tavallaan halusin tuoda myös pintavalinnoilla pientä luksusta tilaan.

Teoriaosuuden kokoaminen tuntui kannattavalta, jonka avulla tutkittua ja kerättyä tietoa päästiin hyödyntämään suunnitelmissa. Kirjallisen osuuden valmistuminen ja täysipäiväinen paneutuminen itse suunnitteluun tuntui helpottavalta, vaikka teoriaa piti muistaa arkkitehtisuunnitelmien edetessä. Itse suunnitteluprosessi tuntui omalta ja luonnolliselta osa-alueelta. Viimeiset kuukaudet suunnitteluvaiheessa sujui ajallisesti hyvin, vaikkakin aina loppua kohden tuntuu, ettei aika riitä viimeistelyn kokoon saamiseksi.

9.2 LOPPUTULOS

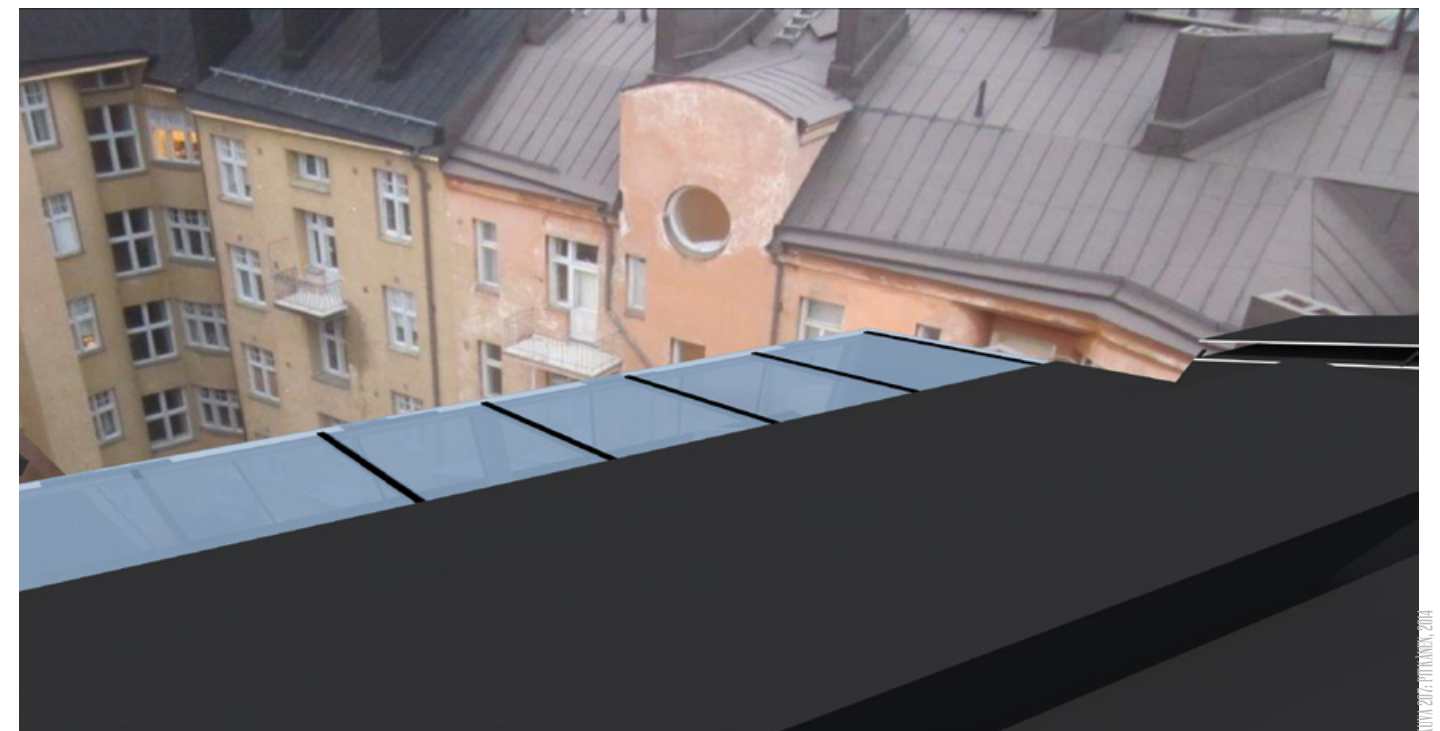
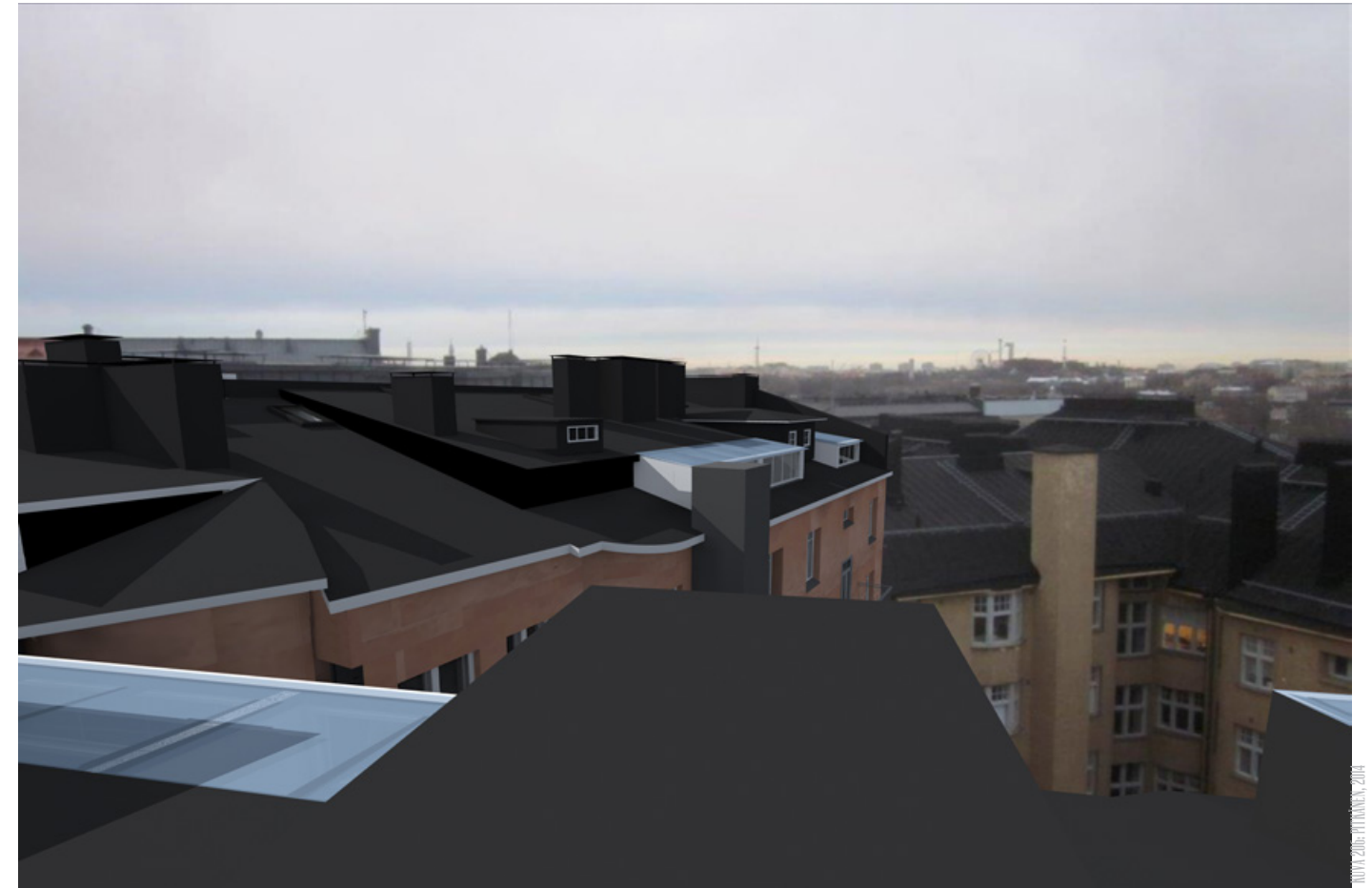
Asetetut tavoitteet Museokadun asuntojen suhteen ovat sekä lupahakemusvaiheeseen ja fiktiivisen visioinnin suhteen toteutuneet rajauksen mukaisesti.

Tavoitteina oli luoda selkä ja toimiva asuintila, jossa on tiedostettu olemassa olevat rajoitukset, säännökset ja ongelmat. Tämän suunnittelutyön lopputuloksissa on hyödynnetty ammattilaisten neuvoja sekä ongelmaratkaisussa että suunnitteluprosessissa. Lähdeaineisto ja haastattelut toimivat ohjenuorina loppuun asti. Käyttäjakohtaisia kokemuksia ullakkosuunnitelma jäi paitsi, mutta ammattilaisten rakennuskokemuksia ja tiedonantoa on pyritty keräämään suunnitelman tueksi.

Ullakkosuunnitelmien sisältö vastaa asetettuja tavoitteita. Museokadun ullakolla olevat ongelmat, kuten lattioiden tasoerot, olemassa olevat rakenteet ja sydänmuurit ovat ratkaistu olemaan osa sisustusta ja täten jättäen oman persoonallisen kosketuksen asuntoihin. Tilojen ratkaisut on pyritty sovittamaan vaadittuihin museoviraston ja rakennusvalvonnan kriteereihin sopivaksi. On ollut mielenkiintoista seurata omaa prosessiaan kuukausien ajalta miten asuntojen ratkaisut ja muodot ovat lopulta löytäneet paikkansa.

Fiktiivisen osuuden lopputulos on täysin puhdas visio materiaalien sopivuudesta ullakkoasuntoihin ja niiden toteutuminen on toistaiseksi vielä edessä ja tällöin myös ostajan päätettävissä. Mutta fiktiiviset visualisoinnit antavat kuitenkin kuvaa millaisia asuntoja ullakolle on mahdollista luoda ja näitä voidaan hyödyntää mahdollisesti kun projekti etenee lupavaiheesta eteenpäin. Valaisullisesti on ollut haasteellisinta saada ratkaisut toimimaan luonnonvalon ja uusien ikkunoiden puolesta.

Ammatinkuvanani hyödynsin rakenne- ja arkkitehtisuunnittelun koulutustani mutta myös keskittäen lopputuloksen kuitenkin sisustusarkkitehdin näkökulmaan. Kaikista osaamisalueista oli omalla tavallaan hyötyä antaen vaihtoehdoille eri ulottuvuuksia kuitenkin ymmärtäen mikä on teknisesti mahdollista ja mahdotonta. Ullakkosuunnittelusta on avautunut itselleni ammatillisesti täysin uusi, mielenkiintoinen osa-alue, jota haluaisin tulevaisuudessakin hyödyntää ja tutkia enemmän. Ullakoiden teknisesti haasteelliset ongelmat ja niiden ratkaisut ovat haasteellista, mutta onnistuessaan äärimmäisen antoisaa. Tilasuunnittelijan näkökulmasta projekti on moniulotteinen ja mahdollisuudet luoda muista eroavaa tilaa on otettava haasteena vastaan. Ullakkoprojekteja on toistaiseksi hyvin vähän tarjolla eli on ollut hienoa saada olla osana luomassa uusia koteja katolle.

LÄHDELUETTELO

Helsingin Kaupunki, 2013, Täydennysrakentaminen olemassa olevissa rakennuksissa, ullakkorakentaminen - raportti

Hirsjärvi, S.& Remes,P. & Sajavaara P. 2000. Tutki ja kirjoita. Tampere. Tammer-Paino Oy.
Jokela, A. 2005, Suomalainen sisustuskirja. Otavan Kirjapaino Oy.

Kerrostalot 1880-2000 - Arkkitehtuuri, rakennustekniikka, korjaaminen. Rakennustieto Oy. 2006.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita.

Lappalainen, M. 2011. Kerrostalon Peruskorjaus, suunnittelu ja toteutus taloyhtiössäni. Rakennustieto Oy. (s.58-61)

Tomminen, H, 1990. Ullakkotilat. Rakennuskirja Oy.

Rakennustieto OY, Asiasta2, Kirjoituksia restauroinnista ja rakennussuojelusta,2011, Tampere, Tammerprint Oy

Rihlana, S, 1999, Valaistus ja värit sisustussuunnittelussa, Rakennustieto Oy.

Suomen Rakennustaiteen Museo, 2007. Kaupunkikoti, Helsinki

Väisänen, P, 2002. Rakennuksen käyttötarkoituksen muutos. Rakennusoppi Lisensiaatintyö. Espoo

VERKKOJULKAISUT

Etu-Töölö, Wikipedia (viitattu 12.8.2013)

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Etu-T%C3%B6%C3%B6l%C3%B6>

Helsingin kaupunginmuseo, Rakennussuojelu (viitattu 21.10.2013)

http://www.hel.fi/hki/Museo/fi/Kulttuuriymp_ri

Helsingin kaupunginmuseo, Rakennussuojelu ja Kulttuuriympäristö (viitattu 19.9.2013)

http://www.hel.fi/hki/museo/fi/Keski-Uudenmaan++maakuntamuseo/Rakennussuojelu_ja_kulttuuriymp_ri

Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirasto, Rakennuslautakunta (viitattu 20.04.2012)

http://www.hel.fi/hki/rakvv/fi/P__t_ksenteko

Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirasto, Ullakkorakentaminen (viitattu 7.3.2014)

<http://www.hel.fi/hki/rakvv/fi/Rakentaminen+ja+luvat/Ullakkorakentaminen>

Kantakaupungin kattomaisemat. Sari Viertiö. Artikkelit Rakennustaiteen seuran julkaisussa 5 / 2002.

Laki § 498/2010 Rakennusperinnön suojelemisesta (viitattu 4.6.2010)

<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100498>

Museovirasto, Rakennussuojelu (viitattu 14.10.2013)

<http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/rakennusperinto/suojelu>

Poikkeamispäätös, ELY-keskus (viitattu 7.3.2104)

http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/7c425dbf-83ec-4845-9560-f8a22aa0ffb4/ullakko_

poikkeaminen_2014+%282%29.pdf?MOD=AJPERES

Rakennusperintö suojelukohteena, Arkkitehtuurimuseo (viitattu 2010)

<http://www.mfa.fi/rakennussuojelu-tietopaketti>

RY Rakennettu Ympäristö, Rakennusvalvontavirasto, Julkisivu kaupunkikuvassa (viitattu lehti 2/2007, 33)

http://www.rakennustieto.fi/lehdet/ry/index/lehti/P_114.html

RY Rakennettu Ympäristö, Jääskeläinen L, Uusitalo M, Kuinka innovatiivista voi ullakkorakentaminen olla? (viitattu lehti 2/2009, 28)

<http://www.rakennustieto.fi/lehdet/ry/index/lehti/5iqjA1pMK.html>

Rakentamisen Laatu, Tampereen kaupunki 2012 (viitattu 24.5.2012)

https://docs.google.com/document/d/1fN4LMbt5y_APfZ_yOVDtQoZ0nLR_r4ExOe7-ljWo_D0/edit#

STEK, Kodinvalaistus, 2012

<http://www.kodinvalaistus.fi/suunnittelu-hankinta-toteutus/>

Theseus Ullakkorakentaminen taloyhtiössä, Jalonen J, 2005

<http://theseus.fi/bitstream/handle/10024/9699/TMP.objres.22.pdf?sequence=2>

Ullakkorakentaminen. Rakentamistapaohje. Helsingin kaupunki, Rakennusvalvontavirasto. 2009.

<http://www.hel.fi/hki/rakvv/fi/Rakentaminen+ja+luvat/Ullakkorakentaminen>

Ullakolle - esite. Helsinki suunnittelee 2009:4. Helsingin kaupunki, Kaupunkisuunnitteluvirasto. 2009. (<http://www.hel.fi/hki/rakvv/fi/Rakentaminen+ja+luvat/Ullakkorakentaminen>)

Unelmien Asunnot, Koskinen. 2014

<http://www.unelmienasunnot.com/retro-ja-vintage-sisustuksessa/>

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY (viitattu 22.12.2009)

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1561

RT-KORTISTO:

RT RakMK-21255:

F1 Esteetön rakennus. Määräykset ja ohjeet 2005. Ympäristöministeriö, asunto- ja rakennusosasto. Suomen rakentamismääräyskokoelma. (2005)

RT RakMK-21184

F2 Rakennuksen käyttöturvallisuus. Määräykset ja ohjeet 2001. Ympäristöministeriö, asunto- ja rakennusosasto. Suomen rakentamismääräyskokoelma. (2001)

RT RakMK-21256

G1 Asuntosuunnittelu. Määräykset ja ohjeet 2005. Ympäristöministeriö, asunto- ja rakennusosasto. Suomen rakentamismääräyskokoelma. (2005)

RT RakMK-21362

E3 Pienten savupiippujen rakenteet ja paloturvallisuus. Määräykset ja ohjeet 2007. Ympäristöministeriö, asunto- ja rakennusosasto, Suomen rakentamismääräyskokoelma. (2007)

HAASTATTELUT

Mikko Lindqvist, Arkkitehti, Helsingin kaupunginmuseo, 2013

Riitta Salastie, Arkkitehti, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, 2013

KUVALÄHTEET

KUVA 1: http://sissitravel.files.wordpress.com/2013/11/img_9395.jpg
KUVA 2: <http://blogit.iltasanomat.fi/liv/files/2013/01/helsinki-1.jpg>
KUVA 3: Arkkitehdit D4 Oy, 2013
KUVA 4: <https://asiointi.hel.fi/arska>
KUVA 5: Arkkitehdit D4 Oy, 2013
KUVA 6: <http://fiilistelijanpilvilinnoja.blogspot.fi/2013/09/talla-hetkella-mielessa-ullakon-sisustus.html>
KUVA 7: <http://fr.academic.ru/dic.nsf/frwiki/599584>
KUVA 8: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:HelsinkiMuseokatu.jpg>
KUVA 9: <http://muotoiluhistoria.wikispaces.com>
KUVA 10-13: kerrostalot 1880-2000/rakennustieto s.47-51
KUVA 14: http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/a16c32804e3e4225b2dfb3a1b776624f/ULLAKKOKARTTA8_11_2007%5B1%5D.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=a16c32804e3e4225b2dfb3a1b776624f
KUVA 15: <https://plus.google.com/photos/114551964176950664489/albums/5104129748453199953?banner=pwa>
KUVA 16-17 : Arkkitehdit D4 Oy, 2013
KUVA 18: Helsingin kaupungin rakennusvalvonta
KUVA 19-20: Arkkitehdit D4 Oy, 2013
KUVA 21: <http://www.littowarchitectes.com/lofts-punavuorenkatu-helsinki>
KUVA 22: <http://www.pinterest.com/pin/209628557626914707/>
KUVA 23: <http://500px.com/photo/6905867>
KUVA 24: <http://www remodelormove.com/wp-content/uploads/2012/02/attic.jpg>
KUVA 25: http://3.bp.blogspot.com/-dOinv_rIOWI/T7FMtk0eTI/AAAAAAAAACrA/iNoyVq8w_7I/s1600/_DSC5400kklo.jpg
KUVA 26: <http://haisente.com>
KUVA 27: <http://photography-on-the.net>
KUVA 28: <http://keltainentalorannalla.blogspot.fi/2013/10/koteja-maailmalta.html>
KUVA 29: <http://homemydesign.com/2013/attic-apartments-with-shabby-chic-styles/>
KUVA 30: http://www.yitkoti.fi/yit_koti/asunnot-alueittain/etel%C3%A4-suomi/helsinki/vuorimiehenkatu/suunnittelija
KUVA 31: www.vastavalo.fi
KUVA 32: Outi Pitkänen, 2013
KUVA 33: www.ymparisto.fi
KUVA 34: <http://www.pinterest.com/pin/119204721359591868/>
KUVA 35: www.jyvaskyla.fi
KUVA 36: [storico.html](http://it.123rf.com/photo_18729749_set-di-modelli-senza-soluzione-con-centro-</p></div><div data-bbox=)

KUVA 37: <http://www.magic4walls.com/wp-content/uploads/2013/12/Interior-stylish-Design-Wooden-Loft-ethnic-furniture-chairs-living-room-interior-stylish-design-wood-attic-ethnic-furniture-chairs-living-room.jpg>
KUVA 38: www.greenuptown.com
KUVA 39: wcs4.blogspot.com
KUVA 40: loveisspeed.blogspot.com
KUVA 41: fineartamerica.com
KUVA 42: <http://www.celebrategreatermound.com/wp-content/uploads/2014/03/Attic-Space-Interior-Design-Home-Design-Inspiration-Generous-Attic-.jpg>
KUVA 43: <http://www.tapja.com/wp-content/uploads/2014/02/spacious-attic-bedroom.jpg>
KUVA 44: <http://ezpong.com/wp-content/uploads/2013/06/Black-and-White-Living-Room-Design-in-Attic-915x1338.jpg>
KUVA 45: <http://www.tapja.com/wp-content/uploads/2013/10/wooden-bedroom-design-interior-white-color-located-in-attic-house-simple-design.jpg>
KUVA 46: http://www.idesignarch.com/wp-content/uploads/Attic-Loft-Apartment-Prague_1.jpg
KUVA 47: www.trendir.com
KUVA 48: <http://www.squarestate.net/gorgeous-19th-century-style-home-design/fascinating-attic-living-space-19th-century-building-revitalized/>
KUVA 49: <http://www.caandesign.com/wp-content/uploads/2014/03/Lady-Peel-House-09.jpg>
KUVA 50: www.tonlok.com
KUVA 51: <http://www.magic4walls.com/wp-content/uploads/2014/02/Interior-minimalist-style-Design-wooden-Loft-ethnic-furniture-sofa-attic-chairs.jpg>
KUVA 52: <http://media-cache-ec0.pinimg.com/736x/0d/39/e5/0d39e5de6e15f4da2719473b3b93363f.jpg>
KUVA 53: <http://media-cache-ec0.pinimg.com/736x/0d/39/e5/0d39e5de6e15f4da2719473b3b93363f.jpg>
KUVA 54: <http://www.freesharing.org/wp-content/uploads/2014/02/Unique-Baixa-House-Interior-Decor-with-Rustic-Attic-Wooden-Ceiling-Featured-with-Some-Beams-and-One-Skylight-Window.jpg>
KUVA 55: www.decorationtrend.com
KUVA 56: www.decorationtrend.com
KUVA 57: <http://www.homeplusdecor.com/wp-content/uploads/2014/02/architecture-interior-exterior-romantic-white-attic-interior-design-with-delightful-roof-structure-exposed-remarkable-attic-design-of-a-fabulous-house-972x729.jpg>
KUVA 58: http://4.bp.blogspot.com/_JmGAhy8VKv8/Scy_Q2f2qlI/AAAAAAAAAB_M/2XlB6EyDThg/s1600/9498ff4a863145c3817770c5ade838d5.jpg
KUVA 59: <https://www.flickr.com/photos/67459095@N03/6990487601/>
KUVA 60-64 : Arkkitehdit D4 Oy, 2014

KUVAT 65-67: Outi Pitkänen, 2013
Kuva// 68-73: Arkkitehdit D4 Oy, 2013
KUVA 74: <http://nathalie-be.fr/Blog/author/admin/>
KUVAT 75-110: Outi Pitkänen 2013-2014
KUVA 111: <http://www.kaakelikeskus.net/sivu.php?id=96&luokka=Q>
KUVA 112-117, 119: www.archibaset.com
KUVA 118: <http://www.coracollins.com/>
KUVA 120: <http://amazingdecoration.net/design/15-feng-shui-tipps-und-badezimmer-design-ideen/>
KUVA 121: <http://www.pinterest.com/pin/57280226485182656/>
KUVA 122: <http://fi.taobaoshoppingagent.com/item/ni-weina-ceramic-mosaic-tile-plating-silver-plating-convex-concave-and-convex-surface-of-tile-62405-14492476199.html>
KUVA 123: <http://mirror80.com/2013/03/yuppies-metallic-planters-and-glass-cabinets/>
KUVA 124:
<http://www.modenus.com/catalog/c/flooring/t/wood-laminate/m/jamie-beckwith-collection/p/enigma-sextant>
KUVA 125: <http://www.flooranddecor.com/vera-mosaic-glass-tile-12in-x-12in.html>
KUVA 126:
<http://www.popscreen.com/p/MTUxNDk1NDkx/Amazoncom-allen--roth-Aqua-Marble-Wallpaper-LW1341530-Kitchen->
KUVA 127:[http://www.creativelyfurnished.com/blog/?p=186#prettyPhoto\[gal_2\]/6/](http://www.creativelyfurnished.com/blog/?p=186#prettyPhoto[gal_2]/6/)
KUVA 128:
<http://www.aliexpress.com/item/Wholesale-Crystal-Glass-Tile-Mosaic-sticker-silver-diamond-Interlocking-Tiles-Mirror-Wall-designs-Discount-Tile-Backsplash/1136771094.html>
KUVA 129: http://www.plume2geekette.com/2014_01_01_archive.html
KUVA 130: <http://designelixir.blogspot.fi/2012/06/elixir-fix-modern-mosaics-from-new.html>
KUVA 131: Arkkitehdit D4 Oy, 2014
KUVA 132: www.terzani.com
KUVA 133: www.homeinnovationdesign.com
KUVA 134: <http://www.socialphy.com/posts/art/19660/Fascinating-lamps-by-Calabarte.html>
KUVA 135: <http://1020glassart.com/pearl-grande-crystal-chandelier/>
KUVA 136: <http://yumiaandachille.files.wordpress.com/2013/04/td1.jpg>
KUVA 137: <http://blog.siparila.fi/tag/epasuora-valo/>
KUVA 138: <http://www.thisiscolossal.com/2013/05/chandelier-projects-tree-shadows-onto-the-wall/>
KUVA 139: <http://www.archiexpo.fr/prod/manooi/lustres-design-cristal-104705-1107597.html>
KUVA 140-141: <http://www.valokas.fi/fi/keittioen-valaistusopas>
KUVA 142-143 : <http://www.kodinvalaistus.fi/valaistus-kodin-eri-tiloissa/sauna/>

KUVA 144: <http://elescaparedelaconstruccion.wordpress.com/2012/03/15/velux-presenta-nuevas-ideas-para-reformar-la-buhardilla/#jp-carousel-1028>
KUVA 145: <http://www.stumbleupon.com/su/1Y0j2p/3ppp.info/living-room-modern-interior-design/#>
KUVA 146: http://www.wallpaperup.com/317230/interior_design_room_house_home_apartment_condo_%2892%29.html
KUVA 147: <http://www.atcreativehome.com/?p=3672>
KUVA 148: <https://www.flickr.com/photos/dcrenes/5399381214/>
KUVA 149-162: Outi Pitkänen, 2014
KUVA 163: <http://www.terzani.com/en/products/precious>
KUVA 164: <http://www.architonic.com/pmsht/gioiello-vesoi/1233298>
KUVA 165: http://products.iguzzini.com/reflex_easy_round
KUVA 166: <http://www.architonic.com/pmsht/gioiello-vesoi/1233298>
KUVA 167: <http://www.architonic.com/pmsht/messina-molto-luce/1200024>
KUVA 168: <http://www.architonic.com/pmsht/combo-round-xal/1167355>
KUVA 169: <http://www.architonic.com/pmsht/skelder-kallemo/1008427>
KUVA 170: <http://www.terzani.com/en/products/precious>
KUVA 171: http://products.iguzzini.com/iplan_pendant

VA1: http://products.iguzzini.com/iplan_pendant
VA2: <http://www.terzani.com/en/products/precious>
VA3: <http://www.architonic.com/pmsht/gioiello-vesoi/1233298>
VA4: <http://www.architonic.com/pmsht/skelder-kallemo/1008427>
VA5: <http://www.architonic.com/pmsht/combo-round-xal/1167355>
VA6: http://products.iguzzini.com/reflex_easy_round
VA7: <http://www.architonic.com/pmsht/messina-molto-luce/1200024>

KUVA 172: Outi Pitkänen, 2014
KUVA 173: <http://www.valoshop.fi/Epaesuora-valolista-Orac-Luxxus-C900>
KUVA 174: http://products.iguzzini.com/indoor_grazing_light
KUVA 175: http://products.iguzzini.com/indoor_lines_of_light
KUVA 176-208: Outi Pitkänen, 2014

